Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 98

Poznań, piątek dnia 28 lutego 1930

Rok XXV

Dwa kierunki polityki zagranicznej

Na posiedzeniach senackiej komisji spraw zagranicznych i wojskowych przeciwstawiły się sobie dwa zasadnicze kierunki myślenia i postępowania w dziedzinie polityki zagranicznej: jeden, reprezentowany przez przedstawicieli Stronnictwa Narodowego (a poparty także przez senatora z łona P. S. L. „Piasta"), drugi — wyznawany i wykonywany przez ministra spraw zagranicznych (ku zadowoleniu stronnictwa rządowego, ugrupowań lewicowych i Żydów). Dobrze się stało, że przeciwieństwo to zarysowało się tak jasno i stanowczo, chociaż w parlamentarnej formie, bo ułatwi to zorjentowanie się społeczeństwa polskiego i nie będzie bez pożytku nazewnątrz, wobec zagranicy, o ile nasze ministerstwo spraw zagranicznych wyzyska dyskusję zasadniczą w komisji Senatu na korzyść — nie osobistą ministra — lecz rzeczową państwa polskiego.

Obrady komisji senackiej zakończyły się odpowiedzią ministra spraw zagranicznych, którą Czytelnicy znajdą na stronie drugiej pisma naszego. Ponieważ jest taki zwyczaj w komisji — słuszny czy niesłuszny —, że po replice ministra już się dyskusji nie wznawia, przeto na tem miejscu wypowiemy uwagi, które się nasuwają wobec wywodów ministra.

Naszem zdaniem założenie repliki p. Zaleskiego jest błędne. Powiedział on: „Teorja p. Seydy daje się ująć w dwóch słowach, jak następuje: najpierw rezygnacja, potem umowy". Czyli najpierw muszą Niemcy zrezygnować z dążenia do zmiany granicy pruskiej, a potem dopiero będziemy z nimi zawierali umowy.

Takie postawienie sprawy powinno być istotnie przez cały świat uznane za normalne. Ale mówca Stronnictwa Narodowego, licząc się z dzisiejszym w stosunku do Niemiec międzynarodowym prądem słabości, którym płynie i polska polityka zagraniczna, nie wysunął nawet tego normalnego postulatu. Nie żądał on pozytywnej „rezygnacji" Niemiec, nie żądał pozytywnego „Locarna wschodniego", zwrócił się natomiast, i to stanowczo, przeciw wyraźnej negacji, przeciw prowokacji ze strony Niemiec, nawet Niemiec urzędowych, przeciw jawnemu ich dążeniu do obalenia naszej granicy i wręcz manifestowaniu tego dążenia.

To nie są rzeczy identyczne. Wydaje się nam, że żądanie nieprowokowania Polski przez Niemcy przed forum całego świata międzynarodowego jest postulatem w najwyższym stopniu umiarkowanym, że jest to minimum tego, czego szanujące się państwo ma prawo i ma obowiązek wymagać.

Powtarzamy pytanie, postawione w komisji Senatu: czy np. sojuszniczka nasza Francja, tak w dzisiejszej dobie będąca za współpracą z Niemcami, czy Francja dopuściłaby do tego, by Niemcy ośmieliły się z nią układać, a równocześnie dążyć do obalenia jej granicy i dążenie to nawet publicznie manifestować? Czy jest to wogóle do pomyślenia?

Niesłusznie też minister Zaleski powołał się na to, że „z Niemcami przed przyjściem do władzy obecnego rządu zawarto już blisko 100 różnych umów". Duża liczba tych umów wskazuje ich charakter, a tymczasem teza nasza brzmi, że „póki rząd i parlament Rzeszy kwestjonują granicę, stworzoną przez traktat wersalski, Polska zasadniczo nie może z Niemcami zawierać umów o konsekwencjach politycznych". To także różnica. Przytem podkreślić jeszcze należy, że głośne atakowanie granicy naszej przez oficjalne czynniki niemieckie jest dziełem lat ostatnich.

Minister Zaleski przeciwstawił naszemu kierunkowi, czy — jak się wyraził — naszej teorji polityki zagranicznej — teorję Locarna, która „polega na zapomnieniu o przeszłości, na przystosowaniu się do nowych warunków, wytworzonych przez wojnę i na powrocie do normalnych stosunków". My wiemy to. Wiemy, że Polska chce tego i Francja także i prawie wszystkie narody; tylko nieszczęście chce, że — Niemcy w stosunku do Polski nie uznają owej „teorji Locarna", nie myślą w sprawie granicy „zapomnieć o przeszłości", „przystosować się do nowych warunków, wytworzonych przez wojnę".

Toć o to właśnie chodzi, i dlatego uważamy „teorję Locarna" za zamek zbudowany na lodzie, który zawali się rychlej czy później z trzaskiem i nieobliczalnemi następstwami, bo zawalenie się tego zamku na lodzie nastąpi w chwili, wybranej przez Berlin.

Minister Zaleski odróżnia od „teorji Locarna" — umowy locarneńskie, które uważa za „niezadawalające". Dlatego radzi je poprawić i dopełnić, co czyni np. pakt Kellogga. Celem wszystkiego musi być wzmocnienie bezpieczeństwa.

Ale, jak to wygląda w praktyce? Wzmocnienie bezpieczeństwa za pomocą genewskich uchwał idzie — jak wiadomo — bardzo powoli naprzód, a przytem Niemcy zwykli traktaty, a tem bardziej uchwały uważać w chwili decydującej za „świstki papieru". Bezpieczeństwo zaś realne doznaje nie wzmocnienia, lecz osłabienia. Dość wskazać na kwestję ewakuacji Nadrenji bez zastąpienia jej innym środkiem, a u nas na zamierzone utwierdzenie na stałe 12 tysięcy osad niemieckich i 80 tysięcy kolonistów niemieckich na ziemiach zachodnich.

Minister Zaleski jest przeciwny polityce „dumnego odosobnienia". Słusznie. Ale nikt się tego nie domagał; przeciwnie zastrzegano się przeciwko temu stanowczo i podkreślano szczególnie konieczność umacniania sojuszu polsko - francuskiego. W tych, a nie w innych warunkach żądano zwracania uwagi komu, gdzie i jak należy „z całą przyjaźnią i serdecznością, ale nie mniej szczerze i otwarcie", że Polska nie ścierpi, by Niemcy układały się z nią, a równocześnie manifestowały dążenie do obalenia jej granicy zachodniej, oraz, że polityka wiecznych względem Niemiec ustępstw wiedzie do impasu.

Niezależnie od tego, cośmy powiedzieli powyżej, witamy z zadowoleniem końcowe wywody ministra Zaleskiego: „Nie możemy liczyć wyłącznie na Francję. Musimy tu liczyć i na siebie, tak, jak to robi Francja. Nie zapominajmy, że parlament francuski bezpośrednio po uchwaleniu ogromną większością votum zaufania dla polityki zagranicznej, opartej na idei normalizacji stosunków i porozumienia, uchwalił około trzech miljardów na fortyfikacje... Róbmy to samo! Starajmy się o normalizację stosunków, a zarazem pracujmy nad wzmocnieniem naszego państwa..."

Nie pora wchodzić w szczegóły i w bliższe okoliczności, nie pora też ubogiej Polski (z jej ograniczoną zdolnością dźwigania pożyczek zagranicznych) porównywać z bogactwem Francji. Ograniczamy się do podkreślenia doniosłości słów ministra spraw zagranicznych, o których nie wolno przypuszczać, że zostały wypowiedziane bez porozumienia z rządem jako całością.

Równocześnie jednakowoż narzuca się każdemu obraz taki: budujemy przypuśćmy — fortyfikacje, a bezpośrednio w tyłach tych fortyfikacyj mamy utrwalonych 12 tysięcy placówek wroga i 80 tys. ludzi, wrogowi duszą i ciałem oddanych... Czy gdziekolwiek na świecie w taki sposób buduje się fortyfikacje i ubezpiecza granice państwa?

Połączone komisje Reichstagu przyjęły plan Younga i umowę z Polską

Za umową z Polską padło 28 głosów, przeciw 24 — Centrum wstrzymało się od głosu

Berlin, 28. 2. (Radjo wł.) Dzisiaj przedpołudniem frakcja centrowa uchwaliła wstrzymać się od głosu przy głosowaniu nad planem Younga w komisjach Reichstagu. Również uchwalono wstrzymać się od głosu w sprawie oddzielenia umowy z Polską od reszty umów haskich. Postanowiono zarazem, że centrum złoży w komisji uprzednie oświadczenie, w którem podkreśli, iż jego wstrzymanie się od głosu nie oznacza potępienia polityki rządowej.

Berlin, 28. 2. (Radjo wł.) Dzisiaj w południe w połączonych komisjach Reichstagu 1-szy artykuł planu Younga został przyjęty. Za przyjęciem opowiedziało się 29 głosów, a mianowicie: socjal-demokraci, demokraci i Niem. Partja Ludowa. Przeciw przyjęciu padły 23 głosy, a mianowicie: nacjonalistów, komunistów, Partji Gospodarczej i chrześcijańsko-narodowych. Wstrzymali się od głosowania centrowcy i Bawarska Partja Ludowa (razem 11 głosów).

W tym samym stosunku głosowano nad resztą artykułów planu Younga, który został w całości przyjęty.

Umowa likwidacyjna z Polską została przyjęta 28 głosami przeciw 24 głosom, przyczem dr Schnee z Niem. Partji Ludowej głosował z opozycją przeciw umowie.

Wniosek chrześcijańsko - narodowych o oddzielenie umowy likwidacyjnej z Polską od planu Younga również odrzucono.

Przyjęto 34 głosami wniosek, że osoby, które z powodu umowy likwidacyjnej z Polską będą poszkodowane majątkowo, mają otrzymać odszkodowanie nie mniejsze, niż to, które prawdopodobnie uzyskałyby od niemiecko-polskiego trybunału rozjemczego lub trybunału haskiego. Odszkodowanie ma być oczyszczone i wniesione do księgi długów Rzeszy.

Inna rezolucja wzywa rząd, by udzielił natychmiast zaliczek na zasadzie ustawy o szkodach wojennych poszkodowanym organizacjom niemieckim i „wypędzonym z Polski" rolnikom — a także udzielił kredytu „wypędzonym" rzemieślnikom i przemysłowcom.

Przyjęto również resztę przedłożenia rządowego. Na zakończenie przewodniczący Heimann (soc. dem.) wskazał na ważność dokonanej przez połączone komisje pracy.

Ważna narada gabinetu Rzeszy

Berlin, 28. 2. (PAT.) Wczoraj rozpoczęły się narady gabinetu Rzeszy nad przedłożonym przez ministra Moldenhauera programem finansowym. Naradom tym cała prasa niemiecka przypisuje znaczenie decydujące o istnieniu gabinetu. W posiedzeniu uczestniczył również min. Curtius.

Moldenhauer w obszernym referacie uzasadniał preliminarz budżetowy na r. 1930. Nad wywodami dr. Moldenhauera rozwinęła się dłuższa dyskusja. Obrady gabinetu napotykały na większe trudności, aniżeli początkowo przypuszczano. Socjalni demokraci domagali się uwzględnienia jednorazowej daniny, odrzucając jednocześnie żądanie podwyższenia podatków pośrednich, które proponuje minister finansów. Ostrze krytyki socjalistycznej zwracało się pozatem przeciwko projektowi ministra, dotyczącemu sposobu pokrycia deficytu w funduszu ubezpieczniowym dla bezrobotnych. Cały spór koncentrował się jednak około kwestji, czy danina jednorazowa ma być przyjęta, czy też odrzucona.

W łonie centrum zaznacza się silna tendencja w kierunku poparcia żądania daniny, za którą wypowiedzieć się mieli ministrowie centrum Wirth i Guerard. W związku z tą sytuacją — jak zapewnia prasa — możliwe jest przesilenie na stanowisku ministra finansów. Sytuacja wydaje się być tem bardziej skomplikowana, skoro partja centrowa uzależnia zgodę na przyjęcie planu Younga od uprzedniego przeprowadzenia reformy finansowej.

Ustawa alkoholowa

Warszawa, 28. 2. (AW.) Na wczorajszem posiedzeniu komisji budżetowej Senatu wicem. skarbu Starzyński m. in. referował sprawę ustawy alkoholowej i zaznaczył, że ustawa ta jest jeszcze nie wykończona i nie da się jeszcze zastosować w całej rozciągłości.

Zadania naszej propagandy zagranicznej

Sejm zmniejszył o miljon złotych fundusz propagandowy ministerjum spraw zagranicznych. Powodem zmnieszenia były względy oszczędnościowe. O brakach propadandy mówiono mniej. Mojem zdaniem, braki te należy wysunąć na pierwszy plan. Gdyby nasza propaganda działała, jak należy, gdybyśmy mogli pochwalić się dodatniemi rezultatami, należałoby nie zmniejszać, lecz raczej powiększyć fundusz propagandowy.

Ale tak, jak rzeczy stoją obecnie, dobrze zrobiono, że zaoszczędzono miljon złotych. Bo te miljon złotych i tak byłyby wydane nieprodukcyjnie. Cóż nam z tego, że nasza propaganda subwencjonuje kosztowne tłumaczenia na obce języki dzieł naszych pisarzy, kiedy równocześnie nie spełnia najgłówniejszego swego zadania? Nie odpiera oszczerstw, obficie rzucanych na nas przez wrogów; nie prostuje fałszów, rozsiewanych o nas po świecie; mało troszczy się o poinformowanie zagranicy o rzeczywistym stanie teraźniejszej Polski.

Pewnie, że jest dobrze, jeżeli Niemiec ma sposobność przeczytania we własnym języku „Chłopów" Reymonta lub jaką inną powieść pisarza polskiego. Ale byłoby daleko lepiej i dla Polski pożyteczniej, gdybyśmy skierowali naszą propagandę na sprawy mniej — że tak powiem — luksusowe. ale zato bardziej aktualne i bezpośrednio związane z naszą polską rzeczywistością, zagrożoną teraz więcej, niż kiedykolwiek, przez naszych sąsiadów.

Jak długie Niemcy i szerokie, wszędzie rozbrzmiewa tam hasło rewizji granic. O niczem innem tam się teraz nie mówi i nie pisze, jeno o „krzywdzie" niemieckiej, o „zrabowanych" przez Polaków ziemiach „odwiecznie niemieckich", o odcięciu Prus Wschodnich od macierzy niemieckiej, o „niemożliwej do utrzymania" granicy polsko - niemieckiej itp. Menerzy polityki niemieckiej wiedzą, że to wszystko jest jednem wielkiem kłamstwem, ale bezkrytyczny ogół społeczeństwa niemieckiego, przywykły do autorytetu i ślepego posłuszeństwa, wierzy święcie w te brednie i pala żądzą odwetu i nienawiścią do krzywdzicielki, Polski.

W ten sposób propaganda niemiecka przygotowała już wewnątrz kraju, wśród najszerszych mas niemieckich, odpowiedni nastrój i odpowiednie podłoże psychiczne do czynnego wystąpienia przeciwko Polsce. Ale propaganda niemiecka na tem nie poprzestaje: dla swoich planów zaborczych pragnie usposobić przychylnie opinję publiczną w innych wielkich państwach, poza granicami Rzeszy.

Licząc tedy na przysłowiową ignorancję przeciętnego Europejczyka lub Amerykanina w sprawach, dotyczących środkowej i wschodniej Europy, propaganda niemiecka operuje zwykłą swoją bronią, oszczerstwem i fałszem, rozpowszechnia o Polsce najbardziej potworne, najbardziej nieprawdopodobne wiadomości, które, niestety znajdują posłuch na obu półkulach.

W tej chwili najbliższym celem propagandy niemieckiej jest urobienie tam odpowiedniej opinji w sprawie Pomorza, do którego „pokojowego" zagarnięcia Niemcy przygotowują się w najbliższej już przyszłości. Zaraz po ewakuacji Nadrenji będziemy prawdopodobnie świadkami ich pierwszych wystąpień w tym kierunku. Ile zaś złości, fałszu i złej wiary zawiera propaganda niemiecka w sprawie Pomorza, niech świadczy umieszczona w dzisiejszym numerze reprodukcja z berlińskiego „Der Tag" z 2 lutego rb.

Propaganda niemiecka jest świetnie zorganizowana, działa szybko i bez zarzutu. Zacytuję przykład. Na drugim kongresie międzynarodowym b. wojskowych, odbytym w Luksemburgu we wrześniu 1928 roku, przedstawiciel wszechniemieckiej organizacji „Jungdeutscher Orden" Abel wygłosił odczyt o „korytarzu" polskim, oświetlając kwestję w myśl rewizjonistycznych tendencyj niemieckich. W miesiąc potem odczyt ten, przetłumaczony na obce języki, został rozrzucony po całym świecie w tysiącach egzemplarzy.

A u nas? Jak my reagujemy na tę ofensywę niemiecką?

Z największym żalem stwierdzić muszę, że ta reakcja równa się prawie zeru. Niemcy tak otwarcie występują już z planem rewizji granic, że nie można ani na chwilę przypuszczać, aby nasze ministerjum spraw zagranicznych nie zdawało sobie sprawy z grożącego nam niebezpieczeństwa lub żywiło dawne iluzje co do nastrojów niemieckich. Musimy przygotować się do rozgrywki politycznej, której stawką będzie nasz dostęp do morza, nasze stanowisko mocarstwowe, może nawet nasz byt niepodległy. Cała nasza poytlika zewnętrzna i wewnętrzna powinna być skoordynowana z tem najważniejszem dla nas zagadnieniem państwowem.

W tym celu powinniśmy także prowadzić propagandę i wzorować się w niej na Niemcach. Na ich ofensywę powinniśmy odpowiedzieć równie mocną kontrofensywą bez względu na to, czy to się będzie Niemcom podobało, czy nie. Nie wolno nam wzruszać pogardliwie ramionami na kłamstwa niemieckie w tem przekonaniu, że słuszność po naszej stronie. O tej słuszności trzeba świat przekonać. Trzeba mu udowodnić, że Pomorze to kraj rdzennie polski, zamieszkany przez Polaków, zrabowany nam przez Niemców, wreszcie niezbędnie nam potrzebny dla dalszego naszego rozwoju gospodarczego i politycznego. Należy wyjaśnić światu rolę Prus Wschodnich, jako najdalej wysuniętego na wschód bastjonu zaborczej niemczyzny, gdzie jednak jeszcze w XIII wieku nie było ani jednego Niemca.

To są w chwili obecnej najpilniejsze zadania naszej propagandy zagranicznej. Dotychczasowe jej zaniedbania mogą mieć skutki dla nas fatalne. Zamiast więc wydawać miljony na cele dalekie lub zgoła Polsce niepotrzebne, lepiejby było zużytkować je na odparcie kłamstw niemieckich o Pomorzu. Ministerjum ma materjał gotowy, opracowany, przez osoby i instytucje prywatne. Trzeba tylko chcieć z niego skorzystać.

K. Kierski.

Od redakcji: Uważamy wywody autora za słuszne i zgodne z tem, co o sprawie propagandy zagranicznej mówił w poniedziałek w komisji budżetowej Senatu w obradach nad budżetem ministerjum spraw zagranicznych senator Kozicki z Klubu Narodowego, a wczoraj w komisji spraw zagranicznych i wojskowych senator Seyda.

Odpowiedź ministra Zaleskiego

na przemówienie senatora M. Seydy w imieniu Klubu Narodowego

(PAT) Omówiwszy wczoraj w senackiej komisji spraw zagranicznych i wojskowych niektóre pomniejsze kwestje, poruszone podczas dyskusji, p. minister Zaleski przeszedł do odpowiedzi na przemówienie sen. Seydy:

Teorja p. sen. Seydy — mówił p. minister Zaleski — daje się ująć, w dwóch słowach, jak następuje: „Najpierw rezygnacja — potem umowy".

Teorja ta była wyznawana dość ogólnie zaraz po wojnie. Ale i wtedy była tylko teorją. W praktyce zaraz zaczęto od niej się odwracać, gdyż nie wytrzymała próby życia. Z początku nie dotykano samej teorji, lecz praktykę traktowano jako wyjątki. Wyjątki te jednak były coraz liczniejsze. Przykładem tego możemy służyć my sami. — Przed przyjściem do władzy obecnego rządu zawarto już z Niemcami blisko 100 różnych umów, mniej lub więcej ważnych.

Ta praktyka dopiero spowodowała rewizję teorji. Trzeba było z początku pewnej odwagi, żeby do rewizji tej przystąpić. Zrazu robiono to potrochu, etapami. Powstała cała literatura tego przedmiotu, aż wreszcie nowa teorja, dostosowana do praktyki, wzięła wszędzie górę i przybrała kształty realne w Locarno. Należy rozróżniać dwie rzeczy — „teorję Locarna" od „umów locarneńskich". Teorja Locarna jest wprost odwrotna od teorji p. Seydy.

Świetnie ją zarysował przed nami sen. Kamieniecki (B. B. — red.). Polega ona na zapomnieniu o przeszłości, na przystosowaniu się do nowych warunków, wytworzonych przez wojnę, i na powrocie do normalnych stosunków międzynarodowych, z dostosowaniem ich do sytuacji powojennej.

Ale co innego umowy locarneńskie One tylko niekompletnie i, o ile chodzi o Polskę, nawet niezadawalniająco wcielają w życie te teorje. Nie czas jednak o tem mówić. Musimy dążyć do poprawy i do dopełnienia tych umów, ale to nie da się zrobić zaraz i różne są do tego drogi. Jeden krok już zrobiono — to pakt Kellogga.

Pozostaje jeszcze wiele rzeczy do zrobienia. Trzeba iść po różnych drogach, prowadzących do tego samego celu. Jedna — to ogólna droga wzmocnienie bezpieczeństwa. Prowadzi ona przez Genewę i ma za kres swój — protokół genewski. Druga droga — to zacieśnienie i zbliżenie naszego stosunku z Francją. Teorja Locarna tak niepodzielnie panuje dziś w Europie, iż niepodobieństwem jest powrót do dawnej teorji, tak elokwentnie wypowiedzianej tu przez p. sen. Seydę. Ktoby sądził, że to jest możliwe, pomyliłby się z pewnością. Powiem więcej, nie sądzę, aby powrót taki był celowy, nawet, gdyby był możliwy. Oddaliłby on nas przedewszystkiem od sojuszniczki naszej Francji i zostawiłby nas w zupełnem odosobnieniu, a na takie „splendid isolation" nie możemy sobie pozwolić.

Kiedy tymczasem, postępując po tej drodze, mamy zapewnioną współpracę z Francją i przychylność większości, a nawet powiedzieć mogę, wszystkich państw cywilizowanych. Niejeden z pp. senatorów zdawał się powątpiewać w szczerość obecnego stosunku do nas ze strony kierownictwa francuskiej polityki zagranicznej. Otóż ani ja nie jestem powołany do jego obrony, ani też ono obrony mojej nie potrzebuje. Ale muszę powiedzieć, że niesłusznie pomawiano tu politykę francuską o niezrozumienie i niedocenianie Polski. Już sama cytata, którą p. Briand wybrał z zeszłorocznego mego przemówienia w Sejmie, jest tego wystarczającym dowodem. Powołał się on mianowicie na to miejsce, w którem mówiłem, że właśnie sojusz polsko-francuski umożliwia Francji zbliżenie z Niemcami. Już to samo wskazuje, jak Francja sobie ceni sojusz z Polską.

Myliłby się ten, ktoby chciał na rozluźnieniu tego sojuszu politykę swoją budować. Jeszcze w dniach ostatnich miałem tego jasne dowody. Zapewne w szczegółach możemy i musimy czasem się różnić. Przy najlepszych stosunkach muszą być różnice zdań i dyskusje. Ale chodzi o to, aby były one prowadzone w przyjaznym tonie i aby kończyły się porozumieniem, co zawsze daje się osiągnąć, gdy cel jest wspólny.

Ale, oczywiście, nie możemy liczyć wyłącznie na Francję. Musimy tu liczyć i na siebie, tak, jak to robi Francja. Nie zapominajmy, że parlament francuski, bezpośrednio po uchwaleniu ogromną większością votum zaufania dla polityki zagranicznej, opartej na idei normalizacji stosunków i porozumieniu, uchwaliło około 3 miljardów na fortyfikacje.

Francja nikogo atakować nie chce — przeciwnie, pragnie ona żyć w pokoju, ale nie chce też ryzykować swego bytu w razie nieoczekiwanego ataku. Róbmy to samo. Starajmy się o normalizację stosunków, a zarazem pracujmy nad wzmocnieniem naszego państwa, jego organizacji i jego sił twórczych na wszystkich polach. Tylko na tej drodze możemy zapewnić sobie przyszłość i stać się państwem silnem i cenionym sojusznikiem.

W tych trudach naszych — jestem przekonany — liczyć możemy na współpracę Francji, jak to wynika choćby z komunikatu, wydanego wspólnie przez p. Brianda i przeze mnie w Hadze.

Śmiem twierdzić, że idąc po tej drodze, już zrobiliśmy znaczne postępy, a nie schodząc z niej, poczynimy w niedalekiej przyszłości jeszcze większe.

Kierunek rozwoju gospodarczego Niemiec a Polska

Rzekomy memorjał polski do paryskiej konferencji rzeczoznawców

Jak donosi nacjonalistyczna „Deutsche Tageszeitung", w czasopiśmie „Volk und Reich" ukazały się wyciągi z rzekomego polskiego memorjału urzędowego, który został przedłożony paryskiej konferencji rzeczoznawców finansowych i dopiero teraz dostał się „z zagranicznego źródła" w posiadanie wspomnianego czasopisma. Celem tego memorjału ma być wykazanie, że zarówno w gospodarczym jak politycznym interesie państw wierzycielskich a także samych Niemiec jest zerwanie z dotychczasowem odosobnianiem gospodarczem Polski przez Niemcy. Memorjał twierdzi, że jedynie przez rozwój przemysłu niemieckiego Niemcy będą w stanie uiścić się ze swych zobowiązań reparacyjnych. Zresztą już od dłuższego czasu rozwój Niemiec zmierza w kierunku ich industrjalizacji, czego wyrazem jest wyludnianie się wsi i wzrost odsetka ludności miejskiej. Rolnictwo niemieckie znajduje się w takim stanie, że z jego strony państwa wierzycielskie nie mogą się spodziewać jakiejkolwiek pomocy w spłatach reparacyjnych. We własnym interesie państwa te powinny przez kredyty wzmocnić gospodarczo Polskę, równocześnie zaś doprowadzić do normalizacji stosunków polsko-niemieckich, przez co Polska stałaby się rynkiem zbytu dla przemysłu niemieckiego.

„Deutsche Tageszeitung", cytując poszczególne ustępy tego rzekomego memorjału, uważa, że zredagowany jest on nadzwyczaj zręcznie. Ze specjalnem oburzeniem pismo streszcza ustęp, wskazujący na to, że zakusy niemieckie w kierunku Pomorza polskiego są nienaturalne, gdyż już spis ludności z roku 1907 wykazał, iż z terytorjum obecnego Pomorza polskiego zaznaczała się masowa emigracja na zachód Niemiec. Tem samem więc Niemcy ze względów natury gospodarczej nie były zdolne utrzymać tej ziemi w swoich rękach.

Memorjał wskazywać ma potem na tajne zbrojenia niemieckie i wzrost budżetu wojskowego Rzeszy, mówiąc:

„Przeciw komu są te zbrojenia, te ogromne ciężary, jak nie przeciw Polsce? Na co jednak zdobywanie cudzej ziemi na wschodzie skoro własne prowincje Niemiec wyludniają się? Może chodzi o ochronę przed atakiem Polski? Czyż jednak kiedykolwiek w historji Polska napadła na Niemcy?"

Oczywiście i ten ustęp zaopatrzony został przez „Deutsche Tageszeitung" zjadliwemi komentarzami. Dziennik niemiecki pisze w końcu patetycznie, że pierwszą grudą ziemi na grób wielkiej niemieckiej polityki wschodniej był traktat wersalski, drugą fatalna niemiecka polityka agrarna po rewolucji.

Wiadomość o wspomnianym memorjale, jako też treść poszczególnych jego ustępów podajemy oczywiście wyłącznie na odpowiedzialność dziennika niemieckiego.

O złagodzenie przesilenia w rolnictwie

Jak już donosiliśmy, Klub Narodowy zgłosił wniosek nagły w sprawie środków zaradczych, celem złagodzenia przesilenia w rolnictwie. Wniosek opiewa:

„Wzywa się rząd, aby niezwłocznie przedstawił Sejmowi środki, jakich zamierza użyć dla przeciwdziałania przesileniu w rolnictwie."

W motywach wniosku czytamy:

„Przewlekłe przesilenie w rolnictwie urasta do rozmiarów ogólno-państwowego kryzysu gospodarczego. Środki zaradcze, podejmowane dotychczas przez rząd, okazały się niedostateczne.

„W dniu 1 lutego r. b. p. minister rolnictwa przedstawił komisji rolnej swój doraźny plan działania, zapowiadając równocześnie jego rozszerzenie zapomocą zarządzeń, mających być uchwalonemi przez Radę ministrów.

„Czy jednak zarządzenia takie zostały istotnie postanowione i przedsięwzięte, o tem Sejmowi nic nie wiadomo; natomiast uchwalony w międzyczasie budżet nie uwzględnia zmienionego na gorsze położenia gospodarczego kraju, a rolnictwa w szczególności.

„W tych warunkach Sejm musi domagać się rozproszenia panującej niepewności co do zamierzeń rządu, względnie przyspieszenia celowej akcji dla przeciwdziałania kryzysowi."

Koło rolników-Żydów na uniwersytecie wileńskim

Senat akademicki w Wilnie na posiedzeniu z dnia 10 stycznia br. zalegalizował Koło rolników stud Żydów U. S. B. Kuratorem koła został prof. dr. W. Staniewicz, minister reform rolnych

Rama
Mleczna Margaryna
Rama Schicht
Schicht
w każdej kuchni rzecz jedyna
Pw 8 944 62.136

Preliminarz budżetowy Rzeszy

40 milj. marek na popieranie niemczyzny na Wschodzie

Berlin, 27. 2. (AW). Przedłożony parlamentowi w dniu dzisiejszym projekt preliminarza budżetowego na rok 1930/31 zamyka się olbrzymią cyfrą 11 miljardów mk. W porównaniu z r. ub. preliminarz obecny wyższy jest o 799 miljonów mk. Interesujące są wydatki poszczególnych ministrów. I tak Reichswehra żąda 700 miljonów mk., Auswertiges Amt — 64.400 tys. mk. Ministerstwo komunikacji — 172.400 tys. mk. Pensje emerytalne i wdowie — 1.770 miljonów, ciężary wojenne — 1.463 miljonów, długi bieżące 982 miljony mk. Prócz tych wydatków na osławiony program wschodni przeznaczonych jest dalszych 40 miljonów mk., jako nadzwyczajna pomoc finansowa dla popierania niemczyzny na Wschodzie.

Cenne wyznania

Gdańsk, 28. 2. (PAT) Były komendant gdańskiej straży celnej major Wagner, obecnie wicekanclerz Stahlhelmu w Berlinie, znany ze swej antypolskiej działalności za czasów pobytu w Gdańsku, ogłasza w organie narodowo - niemieckim „Danziger Allgemeine Zeitung" artykuł p t.: „Walka Polski o Gdańsk". W artykule tym major Wagner czyni dwa cenne wyznania: przedewszystkiem stwierdza, że Gdańsk pod panowan iemPrus rozwijał się nietyle dzięki handlowi, ile dzięki temu, że Prusy w tej silnej twierdzy na wschodzie umieściły swoje wojenne stocznie okrętowe, składy i fabryki amunicji. Równie interesującem jest drugie wyznanie majora Wagnera, stwierdzające, że Polska, równająca się niemal pod względem obszaru Rzeszy niemieckiej, nie jest w stanie wywozić swoich produktów masowych, jak drzewo, węgiel i zboże przez jeden tylko port. Te słowa mjr. Wagnera stwierdzają wyraźnie konieczność budowy portu w Gdyni i obalają twierdzenia nacjonalistycznych kół niemieckich w Gdańsku o grożącej rzekomo Gdańskowi konkurencji ze strony Gdyni.

Uznanie dla posłów Trąmpczyńskiego i Dąbrowskiego

Kraków, 28. 2. (Tel. wł.). Walne zgromadzenie Stronnictwa Narodowego przysłało posłom Trąmpczyńskiemu i Stefanowi Dąbrowskiemu wyrazy czci i uznania za całą ich działalność a napastników napiętnowało jako moralnych opryszków.

Lotnisko pod Zakopanem

Zakopane, 28. 2. (AW). Wojewódzki komitet L. O. P. P. uzyskał tereny na lotnisko pod Zakopanem na gruncie po zrębie lasu przy drodze z Zakopanego do Morskiego Oka koło Toporowej Cyrli, t. j. 4 klm na wschód od Jaszczurówki.

Trójka złodziejska złapana

Lwów, 27. 2. (AW). Przed kilku dniami wykryto sprzeniewierzenie, popełnione przez kierowniczkę urzędu pocztowego w Korczowie koło Rawy Ruskiej, na kwotę ponad 50.000 zł. Kierowniczka urzędu Eichlowa uplanowała kradzież -z mężem Franciszkiem, b. urzędnikiem magistratu lwowskiego i jego bratem Alfredem b. urzędnikiem województwa. Wszyscy oni uciekli do Brazylji.

Onegdaj cała trójka wylądowała w Rio de Janeiro, gdzie uprzedzona przez śledcze władze polskie policja brazylijska aresztowała ich. Znaleziono przy nich 1.000 dolarów, oraz 18.000 zł.

W sprawie Harrimanna

Warszawa, 28. 2. (Tel. wł.). Na wspólnem posiedzeniu komisji handlowo - przemysłowej i robót publicznych premjer Bartel w sprawie Harrimana przedłożył olbrzymi tom, składający się z 168 kartek maszynowego pisma i polecił jednemu z urzędników odczytanie tego elaboratu. Gdy po dwóch godzinach urzędnik zdołał przeczytać zaledwie 5 procent książki, posiedzenie przerwano i postanowiono, wybrać specjalną podkomisję, która rzecz całą weźmie pod rozwagę i badanie. (w)

Mała ustawa amnestyjna

Warszawa, 28. 2. (Tel. wł.). Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowem szereg klubów zgłosi projekt ustawy o amnestji. Będzie to t. zw „mała ustawa amnestyjna" i ma obejmować umorzenie wszczętych spraw na zasadzie nieobowiązującego od dzisiaj dekretu prasowego oraz darowanie kar z racji tego dekretu. (w)

Mandaty z listy państwowej

Warszawa, 28. 2. (Tel. wł.) W związku z ostatnio przeprowadzonemi wyborami w okręgu wyborczym sandomierskim, dziś o godz. 19 w gmachu ministerjum sprawiedliwości odbędzie się, pod przewodnictwem generalnego komisarza wyborczego, sędziego sądu najwyższego p. Giżyckiego, posiedzenie państwowej komisji wyborczej, dla ustalenia rozdziału mandatów z list państwowych.

Dymisja min. Grzesinskiego

Berlin, 28. 2. (Radjo wł.) W Sejmie pruskim przewodniczący Bartels odczytał pismo rządu pruskiego, w myśl którego pruski minister spraw wewnętrznych Grzesinski ustąpił, a w jego miejsce mianowany został dotychczasowy nadprezydent Saksonji, socjalista Waentig.

Jak wiadomo, dziś miało się odbyć głosowanie nad wnioskiem komunistycznym o votum nieufności dla min. Grzesinskiego.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie zł 8.87 1/2, w Gdańsku na Warszawę zł 8.88.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach zł 212.38—212.68, w gotówce zł 211.98; za 100 guld. gd. w dewizach zł 172.98—173.24 w gotówce zł 172.64.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Poznań, 28 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f w. h.); b) pszenicy 753 gr (129,0 f w h.). c jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. (84,6 w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	17.25—17.75
Usposobienie słabe.	
Pszenica	32.50—33.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	19.50—20.00
Jęczmień browarowy	22.50—24.50
Usposobienie słabe.	
Owies	15,50—16,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł work według urzędowo ustalonego typu (70%)	29.50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	52,00—56,00
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	11,50—12,[illegible]
Otręby pszenne	14,25—15.25
Wyka latowa	28,00—30,00
Peluszka	24,00—26,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Seradela	17.00—21,00

Ogólne usposobienie słabe.

Uwaga: Na wewnętrznym rynku żytnim panuje desorjentacja z powodu niewyjaśnionej sytuacji eksportowej i małej konsumcji wewnętrznej.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 28 lutego 1930.

Spędzono: wołów 6, buhai 14, krów 38, świń 775, cieląt 125, owiec 1; razem 959 sztuk zwierząt.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28 lutego 1930.

Zakończenie miesiąca giełdowego miało na dzisiejszej giełdzie przebieg naogół spokojny i kursy nie uległy większej zmianie.

Z pap. procent. płacono za 5 proc. poż. konwers. 51 proc. i za premj. dolarowe 78,— (za sztukę 5-dol.), zaś z pap. lokacyjnych płacono za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 39,25 proc. i dopytywano się silnie o 8 proc. listy dolarowe ziemskie jednakże nie było oddawców. Kurs w płaceniu podawano 93,50 proc., 6 proc. listy żytnie były w zaofiarowaniu po 18,— bez odbiorców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 161,— i za Brow. Krotoszyńskie 27,—, natomiast oddawano Lubań po 50,— i Dr. R. May po 61,—. Poza tem ofiarowano większą ilość C Hartwiga po 20,— i niżej i Cegielskiego po 40,— i niżej bez odbiorców.

Ceduła urzędowa z dnia 28 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39,25% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 78,— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 161,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Browar Krotoszyński I em zł. 27,— P.
Lubań, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 50,— O.
Dr. Roman May I em. zł. 61,— O.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 28. 2. 1930.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjed	tr.: 8.87	sp.: 8,89	kup.: 8,85

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,25	125,57	123,95
Londyn	43,34 1/4	43,45	43,23 1/2
Nowy Jork	8,90,3	8,92,3	8.88,3
Nowy Jork kabel	8,92	8,94	8,90
Oslo	238 55	239,15	237,95
Paryż	34,89	34,98	34.80
Praga	26,40 1/2	26,47	23.34
Szwajcarja	172,05 /2	172.48 1/2	171.62 1/2
Wiedeń	125,57	125,88	125,26

Tendencja dla walut nieco mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% p. ż. inwest.	129.75	130,00
5% poż. premj. dol.	78,50	79.75
5% poż. konw.		50,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0.00—127,00
Bank Polski	163,75—164.50
Bank Zw Sp. Zarob.	0,00—78,50
W. T. Węgla	0.00—50.00
Cegielski	39,50—40,00
Lilpop	23,50—24,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 28 lutego 1930.

Pszenica march. od st załad. 76-77 kg. przeciętn. jakości	228,00—231,00
Tendencja mocna.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	159.00—163,00
Żyto mekl. fr. wagon Berlin sprzedaż	0,00—173,00
Żyto mekl. fr. statek Berlin sprzedaż	0,00—162,00
Żyto z okolic Warty i Noteci częściowym ładunkiem, do Berlina, zapł.	0,00—164.00
Tendencja na wszystkie cztery pozycje żyta: Przy terminowem załadowaniu: poparta, poza tem stała.	
Owies march. do stacji załad.	121.00—130.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140.00—150,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów.	
Mąka pszenna	27.25—34.50
Tendencja mocniejsza.	
Mąka żytnia	20.25—24,00
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	08,00—08.50
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	07,25—07.75
Tendencja stała.	
Groch Victoria	21,00—26,00
Groch dr jadalny	18.00—21.00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16, 0—18 50
Bób polny	16.25—18,50
Wyka	18.50—23,00
Łubin niebieski	13,00—14,00
Łubin żółty	16,00—17.50
Seradela nowa	24.00—29.00
Makuch rzepakowy	13,50—14.50
Makuch lniany	17.10—18.10
Wytłoki suche	06,60—06.70
Śrót Soya	13.40—14.60
Płatki ziemniaczane	12,50—13,00

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 28. 2. 1930.

Wypłaty na Warszaw	46 875—47.075
Noty wielkie	46,725—47,125

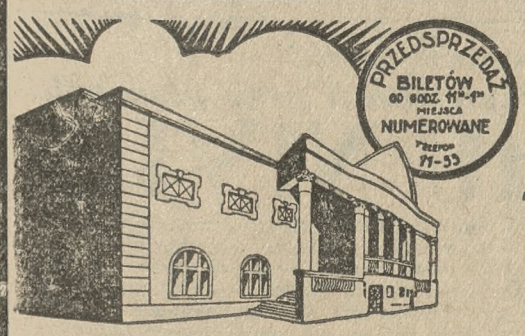

Jeszcze tylko ostatnie trzy dni

Dyrekcja kin „Apollo" i „Metropolis" pragnąc wszystkim uprzystępnić, zobaczenie i usłyszenie najpopularniejszego filmu dźwiękowego na świecie

„Upadły Anioł"

postanowiła na dziś, jutro i pojutrze t. j. **piątek, 28 lutego oraz sobotę, 1 i niedzielę, 2 marca r. b. ceny biletów obniżyć do wysokości normalnej.**

Film dźwiękowy „Upadły Anioł" poprzedza piękna rewja „Muzyka narodów".

Aparaturą dźwiekowa w kinie „Apollo" instalowała firma światowej sławy **„Western Elektric".** Pw 9613-9,320

KINO APOLLO

W kinie „Metropolis" w dalszym ciagu pełen niesamowitości film **„Głos z za świata".** W roli głównej „Człowiek o 100 twarzach" **Lon Chaney.**

Jutro, w sobotę BAL MASKOWY „POLONJI“ w Domu Rzemieślniczym.

Pw 9580-9.128

Jak upadł trzydniowy gabinet p. Chautempsa

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w lutym.

Ni stąd, ni zowąd Paryżanie zostali przeniesieni o cztery lata wstecz. W czasie posiedzenia Izby, przed którą miał stanąć gabinet radykalny p. Chautempsa, zwołano takie zastępy policji, jak w pamiętnym 1926 r., kiedy to upadł rząd p. Herriota po równie krótkotrwałem panowaniu. I teraz, podobnie jak wówczas zamknięto kraty Pałacu Burbońskiego; i teraz tłumy publiczności stały na straży, i teraz przyłączyły się do niej zastępy Młodzieży Patrjotycznej, gotowej do manifestowania. Obyło się jednak bez tego. Jedna z największych bitew parlamentarnych obecnej kadencji, skończyła się raz jeszcze porażką radykałów i socjalistów, a zwycięstwem żywiołów narodowych.

Już w przeddzień głosowania najwięksi optymiści zpośród radykałów nie mogli żywić wielkich nadziei, choć nadrabiali minami . Zarówno grupa pp. Maginot i Reynaud — nie mówiąc naturalnie o partji p. Marina — jak i republikanie lewicowi t. j. grupa pp. Poincaré i Tardieu postanowiły zachować solidarność w głosowaniu przeciw rządowi.

Podobnie wypowiedział się b. radykał p. Franklin-Bouillon. Radykali tymczasem liczyli, że wstrzymanie się od głosowania zapewni im przynajmniej większość głosów. Nadzieje te jednak zawiodły.

Atmosfera Izby wobec rządu była od początku lodowata, jakkolwiek wszyscy niemal posłowie byli obecni, a trybuny publiczności były przepełnione. Na próżno lewica oklaskiwała p. Chautempsa, gdy czytał banalną deklarację ministerjalną; na próżno podążyły na pomoc prezesowi Rady Ministrów trzy gwiazdy parlamentu, w osobach pp. Herriota, Pawła Boncoura i Bluma. Ich wezwania nie znalazły żadnego echa na prawem skrzydle. Nieme pozostało nawet centrum, od którego stanowiska zależał triumf lub klęska.

Energiczne wystąpienie p. Pawła Reynaud, który napiętnował chwiejność radykałów, ich wahania, niemożność pogodzenia polityki narodowej Francji z programem radykalno - socjalistycznym, żądającym zmniejszenia wydatków wojskowych, amnestji politycznej, rozciągającej się na komunistów itd., wykazało dobitnie podział Izby na dwa przeciwstawiające się sobie obozy. Poseł Reynaud nie omieszkał również napiętnować niejasnych manewrów radykałów, żebrzących od niektórych deputowanych „jałmużny wstrzymania się od głosowania“. Czy zatem z takim autorytetem, opartym na zdradzie, zamierzał rząd p. Chautempsa udać się na konferencję londyńską?

Nie mniejsze wrażenie wywarło przemówienie posła Labroue w imieniu lewicy radykalnej. Nie zawahał się on podkreślić, iż jeżeli deklaracja ministerjalna była względnie oględną, to jednak chodziło nowej załodze rządowej o uśpienie opinji publicznej. Radykali bowiem, będąc niewolnikami socjalistów, nie chcą afiszować się na razie zawartym z niemi sojuszem, ale niema dwóch zdań, iż prawdziwymi panami sytuacji stałaby się firma Blum i spółka.

Co do tego zresztą nie było żadnej wątpliwości. Jakkolwiek p. Blum interwenjował w rozprawach, oświadczając, iż stronnictwo jego będzie głosowało za gabinetem p. Chautempsa, to jednak zastrzegł się, że właśnie za cenę tego poparcia socjaliści nie zmienią niczego w swoim programie. Tego samego dnia, przywódca socjalistów pisał w swoim organie, pod adresem Chautempsa: „Jeżeli zamierzacie bronić w Londynie memorjału francuskiego, przedłożonego przez Tardieu, to uprzedzamy was, iż memorjał ten jest dla nas nie do przyjęcia“.

Pomimo lawirowania p. Chautempsa, któremu brak było nie zręczności, lecz autorytetu, sytuacja zrobiła się najzupełniej jasna. Posiedzenie Izby przemieniło się właściwie na starcie dwóch doktryn: narodowego porządku i rewolucyjnej. Obalenie rządu radykalnego wykazało raz jeszcze, iż 1) w Izbie niema większości lewicowej, o skrystalizowanie której dobijali się radykali i 2) że Izba nie pragnie żadnych „doświadczeń“ socjalistycznych. Owacja, uczyniona na samem początku posiedzenia panu Tardieu była najwymowniejszem votum zaufania względem niego.

Kiedy „były“ już prezes Rady Ministrów, blady i wzruszony, powstał i w towarzystwie swych kolegów opuścił salę posiedzeń, miało się wrażenie, iż jest to pogrzeb 1-ej klasy.

Wiadomość lotem błyskawicy obiegła całe miasto. Specjalne wydania dzienników podały ją szerszej publiczności. Nazwisko p. Tardieu było na wszystkich ustach. A dodać należy, że jeżeli za p. Tardieu stoi większość narodowa w parlamencie, to jest on równocześnie „faworytem“ opinji publicznej. Jemu to prezydent Doumergue powierzył powtórnie misję utworzenia nowego rządu. Być może, że gdyby p. Poincaré czuł się na siłach do powrotu do życia politycznego czynnego, to byłby przyjął propozycję ukonstytuowania gabinetu, zmierzającego do szerszej większości, z której nie wykluczyłby radykałów narodowych. Jest natomiast pewnem, iż powtórny rząd p. Tardieu powita kraj z entuzjazmem, gdyż posiada on zaufanie opinji narodowej, znużonej intrygami kuluarowemi, oraz stagnacją, wywołaną przesileniami. Wie zaś ona doskonale, że zagadnienia zagraniczne nie cierpią zwłoki, a do ich rozwiązania potrzeba człowieka czynu i cieszącego się ogólnym autorytetem.

I. Briares.

Działalność międzynar. Ligi masońskiej

(KAP) W ostatnich czasach głównymi reprezentantami ruchu masońskiego stały się wielka loża wiedeńska i „Międzynarodowa liga wolnomularska“. Jak już donosiliśmy, w tym roku wspomniana Liga zwołuje ogólno - światowy kongres masoński do Genewy. W roku ubiegłym po kongresie w Amsterdamie wielka loża londyńska zezwoliła swym członkom na wstępowanie do Ligi. Po raz pierwszy stało się, że dumna masonerja angielska wyrzekła się swego dotychczasowego stanowiska i zgodziła się na przynależność swych członków do innej organizacji masońskiej, to też fakt ten w świecie wolnomularskim wywołał wielkie wrażenie. Obecnie donoszą, że również członkowie wielkich lóż amerykańskich wstępują do Ligi i że w najbliższym czasie sekretarz generalny Ligi, red. Lenhoff (Wiedeń) odbędzie podróż propagandową po Ameryce, wygłosiwszy przedtem szereg odczytów w Szwajcarji. Wszelkie tego rodzaju wysiłki, zmierzające do skoordynowania akcji masonów całego świata, wychodzą z Wiednia. Liga posiada już grupy krajowe w Niemczech, Austrji, Szwajcarji, Francji, Belgji, Holandji, Czecho-Słowacji, Jugosławji, Polsce, Rumunji, Hiszpanji, w Indjach holenderskich i w Stanach Zjednoczonych Ameryki Półn.

Ujawniający się w ostatnich latach antykatolicki kierunek polityki w Jugosławji, gdzie rozwiązuje się wszelkie stowarzyszenia i związki katolickie, przypisywany jest wzmożonemu wpływowi loży białogrodzkiej na rząd.

Ciężkie czasy- trzeba oszczędzać!

Droga do tego jest:

Pij Kawę Kneippa

z domieszką

„Prawdziwej Francka“

wówczas rzeczywiście oszczędzasz!

Pw 960 i 9 260

Prasa paryska o porwaniu gen. Kutiepowa

I społeczeństwo i prasa francuska odnoszą się naogół dość nieprzychylnie do masy emigrantów rosyjskich, zalewających Francję od lat dziesięciu. Jednak sprawą porwania gen. Kutiepowa, zainteresowały się bardzo zarówno szerokie koła ludności jak i poważna prasa paryska.

„Le Matin“ pisze na miejscu naczelnem zupełnie niedwuznacznie: „To, co głosi fama powszechna o działalności kryminalnej pewnego rządu cudzoziemskiego w naszym kraju — jest zupełną prawdą“. I zaraz poniżej dodaje: „Ambasador sowiecki powinien udzielić wyczerpujących wyjaśnień; jeśli odmówi — powinien odjechać“.

Ciekawe światło na całą sprawę rzucają zeznania paryskiego adwokata Juljana Grandcollota, który dn. 26 stycznia (czyli w dniu porwania gen. Kutiepowa), odwiedził swego brata w małem miasteczku Bonville odległem zaledwie o 5 klm. od wybrzeży Normandji:

„O godz. 13 min. 45 mój brat wraz z 9-letnim synem odprowadzali mnie w kierunku mej posiadłości. Nagle minął nas szybko wielki szary samochód, pokryty błotem i popędził w kierunku Tronville (sąsiednie miasteczko nadmorskie). Jednak zdołaliśmy zauważyć, że siedział w aucie agent policji, oraz trzech, czy czterech mężczyzn; jeden z nich — o znacznym zaroście i z głową zwieszoną w tył — wyglądał na chorego. W kilka minut po pożegnaniu się z bratem omal nie zostałem przejechany przez czerwoną taksówkę z czarną karoserją, jadącą też w kierunku morza. Odrazu zastanowił mnie szalony pęd tej maszyny“.

Niektóre szczegóły tego zeznania, jak liczba pasażerów w szarym samochodzie, wygląd „chorego“, kolor karoseryj obydwu aut, wreszcie czas obserwacji — odpowiadają dość ściśle szczegółom zeznań świadków paryskich.

Skądinąd wiadomo, że u wybrzeży Normandji zatrzymały się wówczas dwa wojenne statki sowieckie: „Spartak“ — w Hawrze, a „Karol Marks“ — w Cherbourgu. Atoli „Spartak“ odpłynął z Hawru już 25 o godz. 19 min. 30 i — według opinji władz portowych — nie mógłby niezauważony zbliżyć się w kilkanaście godzin potem do wybrzeży normańskich. Mimowoli jednak nasuwa się przypuszczenie, że postój dwu wojennych statków sowieckich przy wybrzeżach Normandji a potem — w Antwerpji — znajduje się w związku z tajemniczem zniknięciem wybitnego „białego“ generała rosyjskiego z Paryża.

W każdym razie należy stwierdzić, że prasa francuska ostro zareagowała na to wydarzenie, które jest najprawdopodobniej jeszcze jedną nową zbrodnią bolszewików.

St. Cz.

„Katolicyzm i prawosławie“

Pod tytułem „Cattolicismo e ortodossia“ pomieścił włoski dziennik „L'Avenire d'Italia“ artykuł prof. Wł. Dworzaczka z Poznania na temat wzajemnego stosunku obu tych wyznań w Polsce w łączności z rewindykacją kościołów, zabranych katolikom przez zaborczy rząd rosyjski. Ze względu na małą wogóle znajomość naszych spraw na terenie zagranicznym artykuł taki, wyjaśniający genezę wyznania prawosławnego w Polsce, przebiegu „nawracania“ na nie przy pomocy gwałtów setek tysięcy unitów i niemałej liczby katolików łacińskich oraz dzisiejszy stan tej sprawy, ma poważne znaczenie. Autor oparł się na ścisłych cyfrowych i historycznych danych. Dziennik rzeczony należy do wpływowych pomiędzy katolickiemi organami.

Redukcja robotników w Chorzowie

Warszawa, 28. 2. (Tel. wł.) Od 1 marca będzie przeprowadzona w państwowej fabryce związków azotowych w Chorzowie stopniowa redukcja 1.200 robotników oraz części urzędników. Redukcja pozostaje w związku z brakiem nowych zamówień i przekazaniem starych do Mościc. Wiadomość o redukcyj wywołała w kołach śląskich ogromne wrażenie.

(w)

Rauscher u min. Zaleskiego

Warszawa, 28. 2. (AW.) Min. Zaleski przyjął wczoraj posła Rzeszy p. Rauschera, który przybył z Berlina. Konferencja dotyczyła traktatu polsko-niemieckiego.

Robotnicy zbili agitatorów komunistycznych

Warszawa, 28. 2. (Tel. wł.) Komuniści Sam i poseł Walnyckyj urządzili wczoraj we Lwowie wiec na Grodeckiem. Do wiecu nie doszło, gdyż robotnicy pobili Sama i Walnickiego.

(w)

Na tropie sprawców uprowadzenia Kutiepowa?

Paryż, 28. 2. (AW.) Policja francuska wpadła podobno na trop właściwych sprawców uprowadzenia gen. Kutiepowa dzięki zeznaniom pewnej kobiety, która poczyniła ważne obserwacje na jednym z mostów paryskich na Sekwanie i szczegółowo opisała szary samochód i jadących w nim osobników.

Cena: Zł. 1.50

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Przyjemne golenie, oszczędność w brzytewkach przy używaniu

KREMU NIVEA

Tępa brzytewka, mydło nie zmiękczające zarostu, twarz ogolona nieporządnie — wszystko to wywołuje irytację. Zapobiegniesz temu wcierając dobrze w skórę nieco Kremu Nivea na minutę lub dwie przed namydlaniem. Zadziwisz się jak gładko wtedy brzytewka ciąć będzie, jak szybko i sprawnie ogolisz się bez najmniejszego bólu lub podrażnienia skóry. Zrób próbę już jutro z rana, lecz tylko Kremem Nivea, zawierającym pokrewny składnikom skóry euceryt, który wywołuje ten niebywały skutek!

Cena za opakowania w pudełkach gr 40 i 75, zł 1.40 i 2.60 w tubach czysto cynowych zł 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO sp. z o. odp. w Katowicach

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Wzrost bezrobocia

Dnia 15-go lutego r. b. cyfra zarejestrowanych bezrobotnych przekroczyła u nas 258 tysięcy. Fala bezrobotnych wzmaga się w miarę zaostrzenia się kryzysu gospodarczego. Można przyjąć, mając na uwadze dotychczasowe doświadczenie, że stała armja bezrobotnych, dla których nawet przy najlepszej konjunkturze o pracę postarać się nie można, liczy około 100.000 głów. Jest to ta zrzesza ludzi, którzy żyją z zasiłków funduszu bezrobocia. Dalej: przyjmując zgodnie ze statystyką rynku pracy w r. 1928 ilość ogólną robotników w Polsce na okrągło jeden miljon, widzimy że przy dobrej konjunkturze odsetek bezrobotnych waha się dokoła 10 proc., wzrastając w miarę pogarszania się położenia gospodarczego, jak dzisiaj np. do 26 proc.

26 proc. bezrobotnych! Co czwarty robotnik znajduje się bez pracy! Postarajmy się sine ira et studio dojść przyczyn tego niepokojącego zjawiska. Przedewszystkiem zaś spójrzmy poza granice, jak w innych państwach przedstawia się klęska bezrobocia.

Już pierwszy rzut oka na statystyki pracy Niemiec, Anglji, Belgji oraz dane dot. Ameryki przekonuje nas, że klęska bezrobocia opanowała prawie cały świat, przyczem w niektórych krajach szerzy się z większą, groźniejszą, niż u nas siłą.

W takich Niemczech np., w r 1927, roku wyjątkowo dobrej konjunktury, ilość zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 837 tysięcy głów; ilość tą zaokrąglić trzeba do 900 tysięcy, doliczając bezrobotnych nie ujętych przez statystykę oficjalną. Tych robotników gospodarstwo krajowe nie jest w stanie zatrudnić, nawet przy najlepszej konjunkturze. Dochodzą bezrobotni sezonowi i konjunkturalni. Na początku 1930 r. bezrobocie ogarnęło blisko dwa miljony ludzi!

W Anglji bodaj jest jeszcze gorzej: od r. 1926 konjunktura w tym kraju nie uległa większym wahaniom. Można zatem cyfry z lat 1927 i 1928 przyjąć jako bezrobocie zasadnicze. Okaże się wówczas, że ilość robotników, którzy nawet przy dobrej i najlepszej konjunkturze pracy w Anglji nie znajdą, wynosi okrągło półtora miljona ludzi.

W Ameryce nie istnieje oficjalna opieka nad pozbawionymi pracy; stąd brak statystyki bezrobocia. Nieoficjalne obliczenia wykazują jednak istnienie armji bezrobotnych w liczbie 3—4 miljonów, z czego conajmniej dwa miljony stanowią stałą armję bezrobocia, dla której pracy niema i w bliskiej przyszłości nie będzie.

A jak właściwie było przed wojną? Czy już wówczas klęska bezrobocia dawała się we znaki? Odpowiedzieć trudno, bo nie było wówczas oficjalnych statystyk. Sądząc jednak po danych, zaczerpniętych z roczników niemieckich związków zawodowych odsetek bezrobotnych członków zw. zaw. nie przekraczał przeciętnie rocznie 3 proc. w stosunku do ogółu robotników zrzeszonych w zw. zaw. Odsetek ten po wojnie wzrósł bardzo znacznie wynosząc w r. 1926 — 18 procent.

Jakież są przyczyny tej międzynarodowej klęski bezrobocia, która po wojnie ogarnęła świat cały? Jedyną przyczyną, zdaniem fachowców, zdaje się być rozwój wielkoprzemysłowych metod produkcji na świecie. Wprawdzie t. zw. racjonalizacja przemysłu, potęgująca zdolność wytwórczą fabryk w sposób wprost cudowny, datuje już z czasów przedwojennych, ale dawniej z roku na rok odkrywano nowe olbrzymie rynki zbytu w Afryce, Azji, Ameryce południowej, nie biorąc już pod uwagę stałego wzrostu konsumcji własnych rynków wewnętrznych. Natomiast po wojnie dawny podział państw na producentów i odbiorców zatarł się do niepoznania. Kolonje i t. zw. młode państwa uprzemysławiają się, rezerwując swoje rynki dla własnej wytwórczości. Zaś równocześnie udoskonalają się nowoczesne maszyny i metody produkcji. Z jednej strony nowoczesne maszyny pozbawiły pracy miljony rąk, zaś z drugiej strony nie znajdą przed sobą odpowiednio powiększonego rynku zbytu.

Znajdujemy się wobec drogi, zdawałoby się, bez wyjścia. Brzmi to wprawdzie banalnie, ale wiernie oddaje rzeczywistość: jesteśmy niewolnikami maszyn...

Mniejszości narodowe a kryzys gosp.

Że przesilenie istnieje, to już nietylko dowodzi prasa opozycyjna, nietylko odczuwają na swej skorze rolnicy, przemysłowcy i kupcy — ale powoli pod niezupełnie ścisłą nazwą „recesji" przyznaje zwolna także prasa sanacyjna, a — co najciekawsze — stwierdza z trybuny sejmowej gospodarczy filar sanacji, generalny sprawozdawca, budżetu, profesor Krzyżanowski.

Prasa narodowa nie potrzebuje podkreślać tego raz jeszcze, że od dawna już w obecnej gospodarce skarbowej widziała zarzewie klęsk gospodarczych,, że rozbujały etatyzm, nierównomierny system podatkowy i rozmaite eksperymenty w rodzaju rezerw zbożowych muszą w końcu doprowadzić do katastrofy. Przepowiednie te jednak uważane były za działalność antypaństwową i były głosem wołającego na puszczy. Dziś uzyskały już oficjalne „imprimatur".

Nie dlatego jednak, aby w chórze tym dać słyszeć także nasz głos dzielnicy najbardziej przez wojnę dotkniętej, a zawsze zresztą najuboższej, pragnę tych słów kilka dla charakterystyki sytuacji nakreślić. Chcę tylko podmalować tło, aby na niem przedstawić poczynania naszych współmieszkańców — poczynania przypominające niezmiernie okrzyk: „sauve qui peut!"

A więc w samym Lwowie stanęła i zgłosiła niewypłacalność największa parowa akcyjna piekarnia; z trzech garbarń jedna zbankrutowała, jedna ogłosiła niewypłacalność, jedna pracuje w zmniejszonych rozmiarach. Cegielnie zostały z nierozsprzedanym zapasem równym połowie zeszłorocznej produkcji. Największa fabryka wódek podała o dwuletnie moratorjum. Fabryka nawozów sztucznych stoi od szeregu tygodni z powodu strajku, pocichu przez nią popieranego, gdyż ma zapasy przekraczające znacznie przewidywane zapotrzebowanie. O kupcach, którzy układają się z wierzycielami, a częściej jeszcze bankrutują otwarcie, nie warto nawet wspominać.

Otóż wśród tych opłakanych stosunków, kiedy sfery polskie wpatrzone w „wszechmocne i opiekuńcze" dłonie czynników rządowych zdają się z jakimś fatalizmem oczekiwać biernie na ratunek zgóry — albo zagładę, ruchliwe żydostwo i niemniej obrotni Rusini rozpoczynają akcję ratunkową na własną rękę.

Jakby za cichem porozumieniem odbyły się w tymże samym dniu 2 bm. żydowska konferencja gospodarcza i Zjazd ukraińskich kooperatyw.

Metody żydowskie są znane. Podobnie jak zdobywali (co prawda nieliczne) miasta przy odgłosie huku tłuczonych garnków i wielkiego krzyku, tak i obecnie pragną z faktu klęski, która dotyka całą ludność (w czem 65 proc. rolników nie — żydów) ukuć dla siebie wyłącznie broń o wszelkiego rodzaju ulgi, koncesje i przywileje. Artykuły dzienników żydowskich, zdających sprawę z „konferencji" noszą soczyste napisy jak „Krzyk grozy i jęk rozpaczy" itd. A jaką bronią i argumentacją walczą przytem menerzy żydostwa, warto przytoczyć kilka następujących przykładów:

B. senator, dr. F. Rotenstreich rozwodzi się szeroko o niesłychanej wprost nędzy żydostwa, gniecionego podatkami, wypieranego z szynków i karczem, niedopuszczanego do urzędów państwowych. A kiedy słowa te rozbrzmiewają w pięknej sali Instytutu przemysłowego od strony ulicy Beurlarda, od frontu zabudowań Izby przemysłowej przy ulicy Akademickiej przesuwa się jeden wielki łańcuch wytwornych wózków z przyszłymi senatorami rotenstreichami a w towarzystwie dam strojnych w karakuły i krety. Wszystkie kina i teatry, wszystkie koncerty i imprezy stoją dziś wyłącznie frekwencją żydów. Oni konsumują owoce zagraniczne, oni zapełniają biura paszportowe, gotując się do modnych przedwiosennych wyjazdów na Riwierę.

Inny przykład. B. poseł, dr. E. Sommerstein żali się na niedopuszczanie młodzieży żydowskiej do studjów. To już nie numerus clausus — woła — ale numerus nullus! A tymczasem na samym wydziale prawniczym wpisano w r. b. na ogólną liczbę 2.026 słuchaczy aż 588 Żydów czyli równe 29 proc., gdy procent Żydów w Polsce wynosi oficjalnie (1921) 7.8 proc. a w województwie lwowskiem nawet tylko 7 procent!

Jak więc można tak kłamać zuchwale? Ale pejsate audytorjum, spędzone z najbardziej zapadłych zakątków b. Galicji, słucha bezkrytycznie słów „pana posła" i co raz podnosi rozpaczliwy jęk grozy i rozpaczy. A o to tylko chodzi.

Od czasu, gdy w Polsce nie poważna opinja, nie trybuna sejmowa wywierają wpływ na pociągnięcia rządu, ale zaaranżowany lub odruchowy krzyk ulicy, Żydzi zorjentowali się doskonale, że tylko tą drogą zdołają wywalczyć dla siebie dogodne warunki dla lepszego jeszcze rozpierania się w Polsce.

Tak tylko oceniać można znaczenie „konferencji". Bo rezolucje te z wyrazami hołdów dla koła żydowskiego w Sejmie, z apelami o „prawo do pracy" dla Żydów itp., zbyt są oklepane i szablonowe, aby można było uważać je za jakiś wynalazek na poprawę bytu żydostwa.

Zjazd ruski był także liczny, bo wynosił coś około 600 delegatów. Ale tu „polityka wewnętrzna" popsuła szyki aranżerom. Oto frakcja komunizująca („Selrob") urządziła zaraz na wstępie zwykłą wiecową borbę i zamąciła spokój gospodarczo nastrojonej większości Undowców. O samym przebiegu obrad tylko bardzo skąpe wiadomości przedarły się do prasy polskiej. Nie trudno jednak dośpiewać sobie ich treść całkowitą. Podatków chłopi nie płacą, więc odmiennie od Żydów, których główna troska obracała się około podatku obrotowego, oni mogli tu zachować zupełne desinteressement. Pod płaszczykiem organizowania się ekonomicznego kryły się tam niewątpliwie wybitnie separatystyczne zamierzenia. A choćby z obu tych zjazdów nie miały wyniknąć żadne nadzwyczajne korzyści dla ich uczestników i twórców, to dowodzą one niezaszczytnej dla państwowości polskiej samoobrony żywiołów obcych z jednej — a apatji i nieporadności elementu polskiego z drugiej strony. Nie jest to organizowanie się i szukanie ratunku przez sfery poszczególnych kategoryj gospodarczych, ale front wybitnie narodowościowy, i w tem leży całe niebezpieczeństwo i cała ujemność podobnych zjawisk.

Lwów.

Dr. J. Rużycki.

Z rynków nabiału

Ubiegły tydzień sprawozdawczy (19. 2. do 25. 2. 30). stał w dalszym ciągu pod znakiem depresji uwidocznionej wyraźnie w zniżkowych notowaniach na wszystkich giełdach podaży i popytu.

Notowano w Kopenhadze w dniu 20 bm. kr. 284 (minus kr. 11) per 100 klg. względnie sh. 166 (minus sh 4) per Cwt fob; w Leeuwarden notowano gld. 202 (minus 6) per 100 kg. Do wyjątkowo daleko idących ustępstw skłonni byli eksporterzy szwedzcy i fińscy.

Na rynku niemieckim nie notowano żadnej poważniejszej zmiany. Importerzy redukują zamówienia w dalszym ciągu, operując z dnia na dzień i ograniczają się do kupna najlepszych gatunków masła zagranicznego. Eksporterzy fińscy ofiarując masło standartowe p. rmk. 147 — 150 loco Berlin, a więc ca 5 rmk. poniżej notowania. Jest więc zrozumiałe, że w takich warunkach polskie masło nie może osiągnąć zadowalających cen. To też eksport masła polskiego do Niemiec maleje z tygodnia na tydzień ograniczając się wyłącznie do ilości kontraktowych. W chłodniach berlińskich jak i na prowincji znajdują się jeszcze tysiące beczek masła krajowego i zagranicznego, którego natychmiastowy zbyt przy przedłużającej się stagnacji bynajmniej nie jest zapewniony.

Notowanie berlińskie pozostało bez zmiany i wynosi rmk. 155 per 50 kg. franco stacja odbiorcza za I gatunek, rmk. 140 za II gatunek, rmk. 124 za III gatunek, przy bardzo spokojnej tendencji.

Rynek angielski charakteryzowała wzmocniona rezerwa, skutkiem czego ceny na wszystkie gatunki masła się obniżyły. Notowano w Londynie w dniu 21 bm. per Cwt. loco Londyn: za masło duńskie sh. 172 do 174 wobec sh. 177 do 178 w ubiegłym tygodniu i sh. 191 do 192 w ubieg. roku, za masło holenderskie sh. 180 do 184 wobec sh. 184 do 188 w ubieg. tygodniu i sh. 204 do 206 w ubieg. roku, za masło polskie sh. 130 do 142 wobec sh 136 do 142 w ubieg. tygodniu (w ubieg. roku nie notowano).

Zarejestrować należy ogólny wzrost produkcji masła w wszystkich krajach. W połowie lutego znajdowała się w drodze do Anglji, w szczególności do Londynu, 770.000 skrzyń masła wobec 671.000 skrzyń w równym okresie roku ubiegłego. — Estonja eksportowała w styczniu br. przeszło 7.000.000 kg. masła wobec 3.700.000 w styczniu ub. roku. Łotwa eksportowała w styczniu br. 1.200.000 kg. masła wobec 510.000 kg. w równym okresie ub. r. Eksport Litwy powiększył się w roku 1929 o 100 proc. w porównaniu z rokiem 1928. Statystyka polska zarejestrowała powiększenie się eksportu o ca. 50 proc., wysłano bowiem zagranicę w roku 1928 ca. 10.000.000 kg., natomiast w ub. roku ca 15.000.000 kg. Cyfry te są wymowne i przypominają nam, że najwyższy czas przystąpić do radykalnego polepszenia jakości masła przez ustanowienie standartu. (Informacje Związku Gospod. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu.).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Tranzakcja eksportowa żytem.** Donoszą nam, że zakontraktowano przez polsko - niemieckie biuro eksportowe w Berlinie tranzakcję na 20 tys. tonn żyta polskiego franco granica niemiecka po 14 zł. za 100 kg. plus premja eksportowa. Gdy zatem rolnik polski otrzymuje w najlepszym wypadku 20 zł. za 100 kg. żyta, równocześnie rolnik niemiecki chroniony cłem przywozowem i korzystający z dobrodziejstw kwitów przywozowych może uzyskać cenę około35 zł. Ceny na zboże w Polsce spadły daleko poniżej granicy opłacalności, a a pierwsze kroki biura eksportowego w Berlinie nie zdają się wróżyć pomyślnego zwrotu w tej dziedzinie.

(k) **Związek Izb Przemysłowo-Handlowych w sprawie podatku przemysłowego.** Związek Izb Przemysłowo - Handlowych postanowił zwołać zjazd wszystkich Izb na przyszły tydzień do Warszawy. Głównym punktem obrad będzie kwestja ustosunkowania się sfer gospodarczych do rządowego projektu noweli do ustawy o podatku przemysłowym i powzięcie decyzji w sprawie dalszych kroków, które zapewniłyby posłuch postulatom samorządu gospodarczego, uważającego, iż niedopuszczalnem jest ograniczenie noweli do połowicznych i drobnych zmian nowelizacyjnych, które wcale nie byłyby zdolne przyczynić się do wydatniejszego odciążenia podatników a częściowo nawet dotkliwie pogarszałyby ich sytuację (opodatkowanie pośredników handlowych). Referat w tej sprawie przydzielony został Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi.

(k) **Zjazd przemysłowców budowlanych.** Zjazd Przemysłowców Budowlanych odbędzie się w dniu 8 i 10 marca r. b. w Warszawie, przyczem obradować będzie nad: a) budownictwem mieszkaniowym, b) racjonalizacją w budownictwie, c) rozdzielaniem publicznych robót budowlanych, d) znaczeniem przemysłu budowlanego jako czynnika ogólno-gospodarczego, e) organizacją społeczno-zawodową przemysłu budowlanego.

Die Insel im Osten / Wie lange soll das noch dauern?

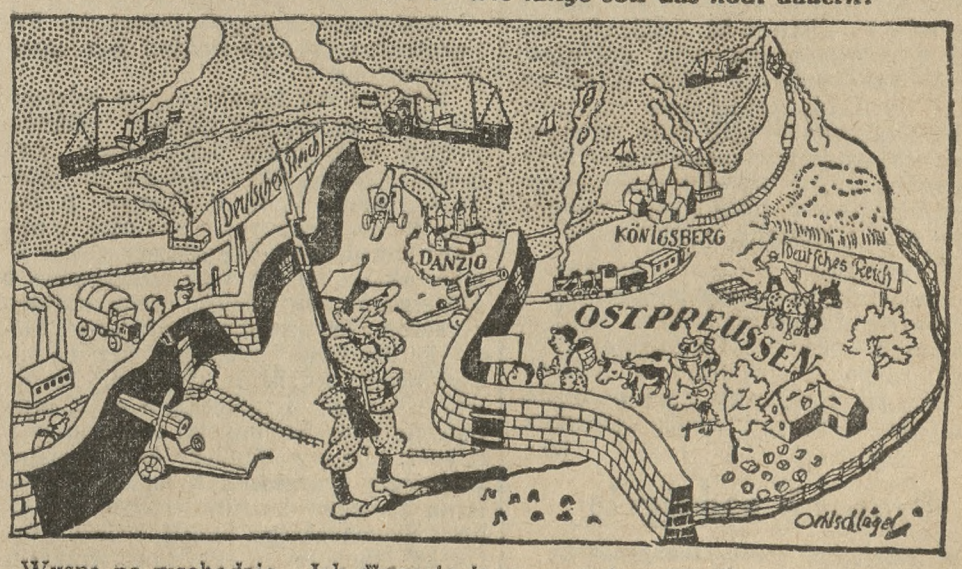

„Wyspa na wschodzie. Jak długo to jeszcze potrwa?" Kwiatek niemieckiej taktyki poglądowej. Patrz artykuł na str. 2-giej p. t. „Zadania naszej propagandy zagranicznej".

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W pogoni za żydowskimi oszustami

Dalsze szczegóły w sprawie manipulacyj Sulkego i jego kuzyna — Straty wynoszą około dwóch miljonów złotych

Nagłe zniknięcie właścicieli „Frumentum" Benona i Alfreda Sulków wywołało wielki popłoch w miejscowych sferach gospodarczych. Tembardziej, że, jak się dopiero teraz okazało, wymienieni mają stałe mieszkanie w Berlinie, gdzie od kilkunastu lat trudnią się również różnemi manipulacjami.

Rzekomy miljoner dolarowy Alfred Sulke od czasu do czasu przyjeżdżał do Polski, kierowniczce „Frumentu" Żydówce Talarkównie udzielał dyrektywy, a sam odwiedzał prywatne domy okolicznych ziemian. Sprytny oszust w ciągu krótkiego czasu zdołał wejść w kontakt z poważnemi przedsiębiorstwami w Poznaniu i okolicy. Dużem zaufaniem cieszył się on wśród sfer ziemiańskich polskich i niemieckich. Był częstym i mile widzanym gościem w tych domach. Nikt nie przypuszczał, że sprytny Żyd planuje jakieś nieczyste kombinacje.

Podkreślając stale z iście żydowskim tupetem swą sumienność, zdołał Sulke w licznym szeregu wypadków wzbudzić do siebie tak daleko idące zaufanie, że dano mu jako zapłatę zgóry weksle na mające nastąpić dostawy, których następnie nie wykonał. W ten sposób wyrządził Sulke wierzycielom swym szkodę, wynoszącą kwotę blisko trzech miljonów złotych. Pozatem zdołał Sulke uzyskać od rozmaitych dyrektorów cukrowni narodowości niemieckiej tytułem „pożyczek" większe sumy, na których zwrot od szeregu miesięcy napróżno czekają. Sumy te przekraczają znacznie kwotę drugiego znowu miljona złotych. Wystawione zgóry weksle za towar brał do Berlina i tam rzucał na giełdę zbożową.

„Handel" taki szedł dość długo, lecz wreszcie nastąpił krach. W transakcjach tych pomagał mu nie brat, jak mylnie podano, lecz kuzyn Benon Sulke. Obaj są poddanymi niemieckimi.

Gdy wszystkie nieczyste sprawy wyszły na jaw, firma „Frumentum", ogłosiła upadłość. Właściciele ulokowali się już pewnie w Berlinie i stamtąd telegraficznie dawali dyrektywy p. Talarkównie. Poszkodowani ziemianie zorjentowawszy się w sytuacji rozpoczęli poszukiwania za sprytnymi oszustami. Jak nam wiadomo Sulkowie znajdują się dotąd na wolnej stopie. Kilku ziemian pojechało za nimi do stolicy Niemiec, by tam pociągnąć oszustów do odpowiedzialności

W artykule, zamieszczonym w dzisiejszem wydaniu porannem naszego pisma zaszła drobna nieścisłość. Wśród poszkodowanych znajduje się również plenipotent majątku von Treskow w Wierzonkach dyr. Wiezner. (tr.)

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 22 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Samochód - meteor o mocy 4000 K. M.

z ilustracjami

Niezwykli złodzieje

Ujęto specjalistów od wycinania miedzianego drutu

Od dłuższego już czasu w różnych miejscach m. Poznania nieznani złoczyńcy, przeważnie w nocy, wycinali całe pola miedzianego drutu telegraficznego i telefonicznego. Przeprowadzone każdorazowo dochodzenia dały wyniki negatywne. Zadziwiające było, że sprawca nigdy nie wycinał wszystkich drutów na słupach, lecz jedynie miedziane, co świadczyło poniekąd, że był to fachowiec doskonale obznajmiony, kiedy mógł w nocy pomimo ciemności, wyciąć tylko druty miedziaane, pozostawiając natomiast żelazne. Dochodzenia ustalały, że złodzieje wchodzili w „słupołazach", co nasuwało przypuszczenie, że mogli to być najprawdopodobniej zwolnieni funkcjonarjusze telegraficzni.

Ostatnio znów wycięto drut na drodze Dębiec — Luboń. Przeprowadzone z dużym nakładem energji i sprytu obserwacje składów starego żelastwa dały tym razem pozytywny wynik. Stwierdzono, że do jednego takiego składu przy ul. Chwaliszewo 74, będącego własnością Grześkowiaka Jana, przynieśli w pewnych odstępach czasu jakieś pakunki dwaj funkcjonarjusze pocztowi. Przeprowadzona rewizja dała pozytywne wyniki, ponieważ znaleziono w przyniesionych przez wyżej wymienionych funkcjonarjuszów pakunkach, telegraficzny drut miedziany, nowy i stary.

W związku z tem aresztowano dwu funkcjonarjuszy pocztowych, a mianowicie Aumüllera Stefana ,zam. w Winiarach przy ul. Kowalskiej 10) i Przenicznego Piotra (zam. w Swarzędzu przy St. Rynku 1), których odstawiono do dyspozycji władz sądowych. (z)

Proces o nadużycie

w kolejowej kasie emerytalnej

Głośnem echem odbiła się swego czasu sprawa wielkich nadużyć pieniężnych, dokonywanych w ukryciu przez kilka lat w Kol. Kasie Emerytalnej w Poznaniu. Nadużycia sięgają wielkich sum, a że można je było popełniać od wielu lat, świadczyło o skandalicznych porządkach, jakie w tej kasie panowały.

Kasa Emerytalna była poważną instytucją, do której wpływały z różnych obwodów wielkie nieraz sumy. Kto i w jakim stopniu w panamie tej ponosi winę, wykaże rozprawa sądowa, która odbędzie się 6 marca r. b. w sądzie okręgowym. Zaraz, gdy cała ta afera wyszła na jaw, prokuratura niezwłocznie wszczęła energiczne śledztwo; aresztowano kilka osób wysokie zajmujące w Kasie Emerytalnej stanowiska, m. in. nieżyjącego już dziś asesora kolejowego, dawniejszego nauczyciela, Oswalda Fillingera, którego później po złożeniu 50. tys. zł kaucji pozostawiono na wolności. Drugą rewelacją było aresztowanie referendarza Kol. Państw. Bolesława, Stef. Mieczysława Szymańskiego, którego także zwolniono po złożeniu kaucji w wysokości 30 tys. zł. Ten sam los spotkał kontrolera drogowego przy D. K. P. Stanisława Romanowskiego; i on uzyskał na razie wolność po złożeniu 10 tys. zł kaucji i Ludwika Szypera.

Postępowanie karne przeciwko Fillingerowi z powodu śmierci jego zostało umorzone.

Przeszło rok trwało, zanim ostatecznie w tej sensacyjnej sprawie ustalono termin, który prócz oskarżonych zgromadzi przeszło 100 świadków m. innemi b. prezesa D. K. P. Poznań p. Dobrzyckiego, wyższych, średnich i niższych urzędników kolejowych i Kasy Emerytalnej. Grube akty oskarżenia o 100 stronnicach pisma maszynowego doręczono już stronom. Rozprawie, która potrwa kilka tygodni, przewodniczyć będzie sędzia dr. Cyprjan. Na ławie oskarżonych zasiędzie 5 osób, mianowicie obw. Szymański, Romanowski, Szyper, Ignacy Meller — geometra przysięgły i urzędnik kolej., oraz Stefanja Jarzębowska, urzędniczka kolejowa. Szymańskiego bronić będzie adw. Iżycki, Romanowskiego adw. Krzyżankiewicz, Szyperę adw. Rosner i Mellera adw. Raczyński. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 28 lutego 1930.

Słońce: wschód 6,43; — zachód 17,28; — długość dnia 10 godz. 45 min.
Księżyc: wschód 7,12; zachód 17,15; — nów.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 3 st. C., pogodnie, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 8 st. C., najniższa — 3 st. C.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu. + 0,41 m.
Kal. rz.-kat.: Roman i Teofil; jutro Albin
Kal. słow.: Tworzymir; jutro Budzisław.

Zebrania

Jutro o 18 Koło Nauczycieli Geografji w Inst Geogr. ul. Wjazdowa 3;

OSOBISTE

— * **P. prez. miasta Ratajski** wyjechał do Paryża w związku ze sfinalizowaniem pertraktacyj o pożyczkę, którą ma zaciągnąć m. Poznań we Francji.

— * **Jubileusz pracy.** W dniu 1 marca obchodzi 25-letni jubileusz pracy zawodowej mistrz blacharsko-instalacyjny p. Roman Neumann w Poznaniu, Rynek Łazarski 19. Na intencję Jubilata odprawi o godz. 9 mszę św. ks. prob. Gorgolewski w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

— * **Z ruchu służbowego w sądownictwie.** Pan Prez. Rzplitej zamianował 18 lutego br. sędziego sądu apel. w Toruniu Jana Witeckiego sędzią Sądu Najw.; sędziego s. o. w Poznaniu Witolda Krzymińskiego sędzią sądu apel. w Poznaniu; prok. s. o. w Ostrowie Karola Jawornika prokuratorem sądu apel. w Toruniu; wiceprok. sądu apel. w Toruniu dr. Tadeusza Drozdowskiego prokuratorem sądu okr. w Toruniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie w poniedziałek, dnia 3 marca o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad referat syndyka p. Tad. Piotrowskiego: „O podatku dochodowym" oraz ważne sprawy. O liczny udział prosi Zarząd.

WYKŁADY

— * **Wykład krajoznawczy.** Z ramienia Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wygłosi w sobotę, dnia 1. 3. br. o godz. 20,15 w sali 22 Col. Minus wykład krajoznawczy p. t. „Od Żelaznej Bramy po Margitę" p. Kietrzewska.

WYSTAWY

— * **Wystawa robót ręcznych na Łazarzu.** Dnia 9 marca rb. urządza Stowarzyszenie Żeńskie św. Teresy od Dzieciątka Jezus wystawę robót ręcznych na górnej sali Domu św. Antoniego, ul. Marsz. Focha 97. Czas zwiedzania od godz. 9—19. Czysty zysk przeznacza się na zakup sztandaru.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Przedstawienie.** „Spadkobierca", pełna humoru i werwy komedja Adama Grzymały-Siedleckiego ukaże się w niedzielę w wielkiej sali Domu Katolickiego na Śródce. Nie wątpimy, że piękna sala zapełni się publicznością, tem więcej, że cały dochód przeznaczony jest na niesienie pomocy ubogim i chorym parafji archikatedralnej. Początek o godz. 18. — Zarząd Stow. Pań św. Wincentego a Paulo przy Tumie.

— * **W ostatniej chwili** przypominamy o mającej odbyć się w salach Belwederu, przy ul. Marsz. Focha 18, dnia 1 marca br. Reducie Polskiego Czerwonego Krzyża, na którą wybiera się cały kulturalny i wytworny Poznań.

— * **Z Automobilklubu Wielkopolskiego.** Na zakończenie karnawału odbędzie się w lokalach Automobilklubu wieczór towarzyski w sobotę. Początek o godz. 21 Wstęp dla członków klubu oraz wprowadzonych gości.

— * **Na zakończenie karnawału** urządza A. Z. S. sekcja lekkoatletyczna herbatkę z tańcami w dniu 4 marca br., na której o godz. 24 nastąpi rozdanie nagród za ubiegły rok. Początek już o godz. 18 w kasynie D. O. K. VII przy pl. Działowym. Zaproszenia wydaje sekretarjat A. Z. S.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Sokoli i Sokolice Poznania.** W ostatniej chwili przypominamy o zakończeniu balów w salach rzeźni miejskiej w sobotę. Wstęp li tylko za zaproszeniem lub legitymacją sokolą. Gospodarzem zabawy jest Sokół — Poznań VIII.

KRONIKA FILMOWA

— * **Kino parafjalne na Wildzie** wyświetla w dniach 1, 2 i 3 marca wielki dwuserjowy film, utrzymujący widza w stałem zaciekawieniu. Niewątpliwie stanowić on będzie miłą rozrywkę. Początek seansów w sobotę i poniedziałek o godzinie 19; w niedzielę o 16, 18 i 20. Czysty dochód z przedstawień przeznacza się na spłacenie organów kościelnych.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z kościoła Karmelitanek Bosych.** W dniach 2, 3 i 4 marca całodziennie wystawienie Przenajśw. Sakramentu. W niedzielę od godz. 7,30 rano do 5,30 popołudniu. W dwa dni następne od 6,30 rano do 5,30 popołudniu. Msze św. w niedzielę jak zwykle, w dwa następne dni o 7,45, 8 i o 9.

— * **Samolot do Warszawy L. L. „Lot"** odlatuje odtąd rano o godz. 8 min. 30 (dotychczas o 9), wraca zaś o godz 16 min. 45 (dotychczas o 15). Odpowiednio zmienia czas wyjazdu do Ławicy samochód L. L. „Lot", zabierający z miasta pasażerów lotniczych.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z Męskiego Chóru Serafickiego w Poznaniu.** Na salce OO. Franciszkanów odbyło się roczne walne zebranie. Marszałkiem obrany został delegat Związku Chórów Kościelnych p. Droszcz. Na sekretarza powołano p. M. Śmiechowskiego, na ławników pp. T. Młokosiewicza i A. Krzewskiego. W toku walnego zebrania ustępujący zarząd przedstawił pracę i rozkwit chóru. Po udzieleniu absolutorjum wybrano nowy zarząd, w skład którego wchodzą następujący druhowie: Stan. Gintrowski — prezes; Tadeusz Mikołajewski — wiceprezes; Leon Groszek — sekretarz; Antoni Wyrwas — bibljotekarz; B. Janicki — zast. bibljotekarza; radni: M. Czepczyński i J. Gośliński; gospodarze: Cz. Jańczak i J. Czubała. Komisja rewizyjna: T. Młokosiewicz, R. Gośliński i F. Walda.

— * **Ku uwadze właścicieli psów.** Celem uniknięcia nieporozumień w związku z uchyleniem przepisów kontumacyjnych, podaje się poniżej gatunki psów, które w myśl par. 60 rozp. polic. z dnia 15. 2. 1928 r. dot. ochrony dróg publicznych oraz bezpieczeństwa i porządku ulicznego muszą na drogach i placach publicznych oraz w miejscach odwiedzanych przez ludzi np. w bramach, sieniach, podwórzach itp nosić trwały i stosowny kaganiec, uniemożliwiający kąsanie: psy alpejskie (krótkowłose i długowłose bernardyny i ich odmiany), brytany (niemieckie, alaskie, duńskie i ich odmiany), owczarki szkockie i niemieckie psy owczarskie, psy nowofundlandzkie, buldogi, wielkie charty rosyjskie i inne charty, mieszańcy podanych wyżej ras, psy rzeźnickie wszelkiego rodzaju, psy pociągowe, dopóki są zaprzągnięte, wszystkie ostre psy, wszystkie psy, których właściciel otrzymał odpowiednie polecenie sądowe lub policyjne. Poza tem właściciele psów winni dbać o to, aby ich psy nie biegały luzem po ulicy i w publicznych plantacjach; w miejskich ogrodach psy prowadzić wolno tylko na smyczy. Zabronione jest wprowadzanie psów na cmentarze, do ogrodów koncertowych itp.

— * **Z targu.** Dnia 28. b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,00—5,40 zł; masła mleczarskiego 6.00—6.20 zł: twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 1,70—1,90 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn. 34—36 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3,00 do 3.20 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.00 zł; wołowiny 2.80 do 4,00 zł; cielęciny 2.60—3.20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł: koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4—4.20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; 1 kg tucznej gęsi 4.00 zł; para gołębi 2.00 do 3 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; para kurcząt 10—14 zł: ryby: 1 kg. szczupaka 4.40—5.00 zł; karpia 5.00—5.20 zł: lina 5.00—5.20 zł; karasia 1.60—2.00 zł: leszcza 1.60—2,40 zł; okonia 2.60—3.60 zł: sumia 4.00—5.00 zł; białych ryb 0.80—1.50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3.00—3.60 zł; jarmużu 60—80 gr, pietruszki 50—60 gr: seleru 1.00 zł; brukselki 2.00—2.60 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 50—60 gr; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafjor 1,00—3,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kg żórawin 1.40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0.80—2.40 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielonych 0.70—0.80 zł; olej jadalny 2.40—3.00 zł. Sałatka zielona (inspektowa) główka 40 gr. — 1 kg. rabarberu 2,60 zł; pęczek rzodkiewek 50 gr. — Targ bardzo ożywiony; ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** P Banaszkowej przy ul. Wierzbięcice 10 służąca skradła skórzaną torebkę, bluzkę i pewną ilość węgli. Służącą ujęto. — P Szkolnemu Józefowi z Kakowa pow Kalisz skradziono w poczekalni IV klasy dworca osobowego paszport, dowód osobisty, książeczkę wojskową oraz poświadczenia konsulatu na wyjazd do Francji, wystawione na jego nazwisko — P. Nowackiemu Piotrowi, ul. Żupańskiego 7, skradziono w nocy na 27 bm z szopy przy ulicy Mostowej 22 większą ilość ołowiu w blo-

kach, wart. 1 000 zł. Zarządzono natychmiast pościg i ujęto Machnickiego Stanisława, zam. przy W. Garbarach 10, u którego znaleziono 43 sztuki ołowiu. — P. Kwiatkowskiemu Antoniemu, ul. Szeląg nr. 51, skradziono dnia 27 bm. z pokoju w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej przy ul. Mickiewicza 33 różne narzędzia techniczne, wart 350 zł. Przeprowadzono natychmiast rewizję u podejrzanego Marcinkowskiego Zdzisława, zam. przy ul. Poznańskiej 27, u którego znaleziono skradzione przedmioty. (z.)

— * **Obława w nocnych lokalach.** Dzisiejszej nocy na terenie m. Poznania przeprowadzona została przez wydział śledczy P. P. obława oraz kontrola nocnych lokalów rozrywkowych, rezultatem której było ujęcie 73 kobiet, podejrzanych o uprawianie tajnego nierządu oraz poszukiwanych przez rozmaite władze, oraz 4 mężczyzn podejrzanych o kradzieże. Ponadto spisano kilka doniesień karnych na właścicieli restauracyj, którzy nie przestrzegali godzin policyjnych. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Ciężki wypadek przy pracy** spotkał wczoraj w południe 19-letniego ucznia bronzowniczego Aleksandra Kosickiego, Górna Wilda 105. Zatrudniony szlifowaniem mosiądzu w firmie „Strzała" przy ul. Wszystkich Świętych, Kosicki został pochwycony trybami maszyny, która zgniotła mu po jednym palcu u każdej ręki. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Śmiertelny wypadek w Środzie.** W czwartek około godz. 13,30 na ul. Gen Dąbrowskiego wydarzył się straszny w swych skutkach wypadek. Przechodzącą tą ulicą niejaką Antoninę Czapikównę z Czarnotek, bawiącą tu na targu, najechało auto ciężarowe pewnej firmy z Łodzi tak nieszczęśliwie, że śmierć nastąpiła w kilka minut po wypadku. Kto ponosi winę, narazie nie ustalono, wykaże to dopiero śledztwo. Obserwująca wypadek publiczność przypisuje winę zmarłej Czapikównie, która mimo zbliżającego się auta usiłowała przejść z jednego chodnika na drugi. Szofer zatrzymał wprawdzie natychmiast auto, lecz było już za późno. Spisano z szoferem protokół i sprawę skierowano na drogę sądową. (Ks.)

— * **Napad na drodze publicznej.** Na szosie w pobliżu Bydgoszczy dwu nieznanych osobników napadło rzeźnika Bolesława Andryszaka. Napadniętemu zagrożono rewolwerem, przyczem jeden wskoczył na wóz, a drugi zatrzymał konia. Po zrabowaniu Andryszakowi 320 zł obaj zbiegli niepoznani w kierunku Rynarzewa. (k.)

— * **Na cmentarzu żydowskim** w Pniewach w dniu 26 bm. nieznani złoczyńcy uszkodzili groby i zniszczyli kilkanaście nagrobków. Za złoczyńcami, bezczeszczącymi groby, wdrożono śledztwo. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Września.** (Z Nar. Uniwersytetu Robotniczego.) Uchwałą walnego zebrania N. U. R. została organizacja ta zlikwidowana. Wśród warstw robotniczych okazał się bowiem brak zrozumienia dla kursów dokształcających i dlatego rozwiązano tę pożyteczną instytucję.

— (Zmiana własności.) Pani T. Gawlakowa, właścicielka składu obuwia, nabyła drogą kupna z rąk niemieckich dom przy ul. Sienkiewicza, dokąd skład swój przenosi.

— (Z Akad. Koła Wrześnian.) Ruchliwa ta organizacja młodzieży akademickiej urządza przy końcu karnawału czarną kawę z tańcami. Wieczorek ten odbędzie się dnia 1 marca w lokalu p. Knechtla i niewątpliwie społeczeństwo poprze go licznem przybyciem.

— (Ze Stow. Młodych Polek.) Stow. Młodych Polek urządza w marcu uroczystość 10-lecia swego istnienia. Na program obchodu składać się będą nabożeństwo z kazaniem ks. kan. Szulca, akademja z wielce urozmaiconym programem i podejmowanie delegatek i druhen miejscowych podwieczorkiem. Zarząd dokłada wszelkich starań, aby jubileusz ten wypadł jak najokazalej. (y.)

— * **Kłecko.** (Teatr.) Dnia 23 bm. na sali p. Görgensa, pod kierownictwem p. Józefa Grochowskiego i dyrygenta p. Witolda Średzkiego, odegrało Tow. Śpiewu „Jedność" w Kłecku sztukę teatralną pt. „Chata za wsią", dramat ludowy w 5 aktach, w oryginalno-barwnych kostjumach, ze śpiewami i tańcami. Gra amatorów była bardzo dobra, również śpiewy i tańce znakomite. Publiczność darzyła wykonawców hucznemi oklaskami. Sala była szczelnie zapełniona, tak, że dalsza napływająca publiczność z braku miejsc nie otrzymała wstępu. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Dochód z imprezy przeznaczony został na fundusz jubileuszowy dla Towarzystwa, obchodzącego w przyszłym roku 25-lecie istnienia. (wa.)

— * **Lwówek.** (Kradzieże rowerów.) W tych dniach skradziono p. Romanowi Liskowi rower. Ślady złodzieja poprowadziły do Podpniewek w powiecie szamotulskim, gdzie rower znaleziono u niejakiego Bronisława Puki. Jak się następnie okazało, wspomniany Puka dopuścił się kradzieży rowerów w siedmiu wypadkach. Skradzione rowery odnaleziono u Puki podczas rewizji domowej. (k.)

Dla wygody Czytelników Kurjera Poznańskiego, zamieszkałych

przy Przecznicy

i jej najbliższej okolicy,

otworzyliśmy filję wydawnictwa naszego w składzie firmy

„Introligatornia"

właśc. **Edmund Reim**

Przecznica 11a

Wszystkich Interesentów z Przecznicy i okolicy prosimy zwracać się odtąd z wszelkiemi sprawami, dotyczącemi wydawnictwa naszego, do filji u p. Reima, która załatwia wszelkie sprawy, połączone z ekspedycją, a mianowicie: przyjmuje ogłoszenia, wydaje oferty, załatwia abonament i reklamacje oraz sprzedaje pojedyńcze egzemplarze. Ceny oryginalne.

Drukarnia Polska S. A.
w Poznaniu, św. Marcin 70.

— * **Szamotuły.** (Pożar w młynie.) W dniu 23 bm. wybuchł pożar w młynie motorowym p. Marcina Klója w Otorowie. Ogień został stłumiony, nim powstały większe straty. Są poszlaki, wskazujące na zbrodniczą rękę. (k.)

— * **Z Tow. Powstańców i Wojaków w Zdunach.** W dniu 23 lutego odbyło się walne zebranie; przewodniczył p. Jeziorny. W imieniu zarządu okręgowego wygłosił referat p. Gibasiewicz, poczem przystąpiono do sprawozdań ustępującego zarządu, którego prezesem był p. Kierzkowski. Po udzieleniu zarządowi pokwitowania przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Absolutną większością głosów wybrano na prezesa p. Wąchalskiego, I wiceprezesem p. Naskręta Jana, II wiceprezesem p. Brzezichę, sekretarzem p. Jeziornego, zastępcą p. B. Szwarckiego, skarbnikiem p. Morgla Fr., komendantem p. Roszczaka Stan., ławnikami pp. Mateckiego, Wojdyłę i Jakubiaka; komisję rewizyjną tworzą pp. Linetty, Żeleźniak i Gawłowicz. (pz.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Mandolinistów „Lira"** urządza wieczornicę w sobotę, dnia 1 marca o godzinie 20 na salce klubowej przy ul. Wronieckiej 6.

— **Tow. byłych Wychodźców pod „Białym Orłem"** urządza zabawę karnawałową w sobotę, dnia 1 marca u p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 14. Początek o godzinie 19.

— **Pozn. Towarzystwo Ogrodnicze.** — Miesięczne posiedzenie odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca o godz. 15 w lokalu przy ul. Pocztowej 30.

— **Zw. Tow. Czeladzi Rzemieślniczej na Woj. Poznańskie** wzywa wszystkie Towarzystwa Czeladzi Rzemieślniczej o udział z sztandarami w pochodzie Domu Rzemieślniczego oraz uroczystej mszy św. w kościele św. Marcina w niedzielę, dnia 2 marca br. o godz. 9, na intencję Tygodnia Propagandowego pod hasłem „Ratujmy Dom Rzemieślniczy". Zbiórka wszystkich Tow. o godz. 8,30 w Domu Rzemieślniczym przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych.** Zebranie w niedzielę, 2 marca o godz. 15 w sali p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny** urządza w niedzielę, dnia 2 marca o godz. 17 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 zabawę karnawałową.

— **Tow. Zjednoczonych Malarzy, Lakierników i Pozłotników.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, 2 marca w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ulica Ślusarska 6 „Ul". Na porządku obrad bardzo interesujący wykład.

— **Bratnia Pomoc Szkoły Muz. im. Chopina.** Dnia 2 marca w sali Hotelu Francuskiego, Al. Marcinkowskiego 13, odbędzie się wieczorek karnawałowy o godz. 19,30.

— **Koło Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego** urządza w niedzielę, dnia 2 marca br. na sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1, zabawę karnawałową, na którą sympatyków koła zaprasza zarząd. Początek o godz. 19. — Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 marca br. o godz. 20 w lokalu drh. Wróblewicza, Chwaliszewo 68.

— **Klub Mandolinistów „Chopin"** urządza w niedzielę, dnia 2 marca br. o godz. 18 zabawę karnawałową w sali Zamkowej, Św. Marcin 40. Wstęp tylko za zaproszeniami.

— **Związek Czeladzi Garncarskiej.** — Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca br. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 a.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy gimnazjum im. K. Marcinkowskiego** urządza zabawę karnawałową w niedzielę, d. 2 marca w sali D. O. K. przy pl. Działowym o godz. 9. Wstęp na salę ściśle za zaproszeniami.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy VII drużynie harcerskiej.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 2-go marca o godz. 17 w szkole powszechnej przy ul. Słowackiego.

— **Harmonja.** W niedzielę, dnia 2-go marca odbędzie się koncert w sali Stowarzyszenia Techników. W programie pieśni Stanisława Moniuszki. Po koncercie zebranie towarzyskie. Próby wspólne odbędą się w czwartek o godz. 20. — Komplet konieczny.

— **Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Wesoła Nowina".** Zebranie plenarne dn. 2 marca o godz. 10,30 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca na sali OO. Jezuitów. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Drużyna Błękitna przy Chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hallerczyków.** Wieczorek towarzysko-taneczny odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca rb. o godz. 21 w sali kawiarni Teatru Wielkiego. Program wielce urozmaicony. Bilety wstępu nabywać można u wejścia na zabawę przy kasie.

— **Zw. Werkmistrzów Polskich.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, 2 marca o godz. 11 w lokalu posiedzeń ul. Wroniecka 13.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Walne zebranie odbędzie się dnia 4 marca o godz. 19,30 w Domu Królowej Jadwigi.

— **Związek Tow. Pom .Fryz.** W poniedziałek, 3 marca o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi odbędzie się herbatka z tańcami.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Zygmunt Rosiński, agronom, 56 lat. Mieczysław Suszczyński, 1 dzień 5 i pół godz. Marja Błaszczyk, z domu Burnagielówna, wdowa, 64 l. Joanna Banachówna, uczenica biurowa. 17 l. Jan Krawiec robotnik, 32 l. Katarzyna Glancowa, z d. Szulczewska, 79 l. Józef Praździka, pom. biurowy, 32 l. Józef Hoffmann, kołodziej, 71 l. Józef Sawiński, handlowiec, 19 lat. Irena Jęsiakowa, z domu Menschówna, wdowa, 30 l. Salomea Treumannowa, z domu Ludwiczakówna, 22 l. Władysław Suszczyński, 1 dzień 15 i ćwierć godz. Marja Trąbczyńska, z domu Kasprowiczówna, wdowa, 76 l. Aleksander Paprzycki, robotnik, 49 l. Gertruda Bommówna, 5 l. 1 mies. 8 dni. Stanisław Kosowicz, właśc. nieruchomości, 57 l. Adamina Szymczakówna, robotnica, 25 l. Pelagja Zagrocka, 1 i pół dnia. Aleksandra Wiesława Ferencówna, 5 l. 1 mies. 22 dni. Franciszka Tatula, z domu Dronia, wdowa, 88 l. Anastazja Komorowiczowa, wdowa, 40 l. Jadwiga Bąkowska, z domu Baranówna, 50 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: C. K. 5 zł. — N. N. z prośbą o pocieszenie w nieszczęściu i smutku 2 zł. — Z okazji ślubu p. Zofji Olszewskiej z p. Kazimierzem Pawłowiczem z prośbą o błogosławieństwo na nową drogę życia 5 zł. — M. K. 1,50 zł. — Franciszek Matysiak, mistrz ślusarski, właściciel warsztatów Wielkie Garbary 12, z okazji 10-lecia istnienia swego przedsiębiorstwa 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 520,90 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: Franciszek Matysiak, mistrz ślusarski, 50 zł. — M. K. 1,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 166,50 zł.

Na ubogich m. Poznania: Franciszek Matysiak, mistrz ślusarski, 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 068,70 złotych.

Na budowę kościoła w Sołaczu: Franciszek Matysiak, mistrz ślusarski, 50 zł. Razem z poprzednio pokwitowanemi 195 złotych.

Na ołtarz błogosławionego Jana Bosko w kościele ks. ks. Salezjanów: Franciszek Matysiak, mistrz ślusarski, 50 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Krysia Leśniczanka". W sobotę, dn. 1 marca pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda dudziarz" z pp. Bojar - Przemieniecką, Szafrańską, Majem, Perkowiczem, Romanowiczem i Zatheyem. W niedzielę, 2 marca o godz. 15 po cenach zniżonych „Wesoła wdówka". Wieczorem pierwszy gościnny występ Marji Janowskiej - Kopczyńskiej w operze „Tosca", partnerami znakomitej artystki będą pp. Drabik, Karpacki i Urbanowicz, kapelmistrz dyr. Wojciechowski. W poniedziałek „Hrabina Marica" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. We wtorek „Szwanda dudziarz".

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś komedja wielkiego repertuaru W. Szekspira „Kupiec wenecki" w koncertowem wykonaniu całego zespołu z pp. Biesiadecką, i Chmielewskim na czele. Jutro wraca na afisz ulubiona komedja propagandowa Józefa Rączkowskiego „Nad polskiem morzem", która zdobyła pełny sukces artystyczny i kasowy. Teatr codziennie jest szczelnie zapełniony.

W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych piękna bajka dla dzieci „Kopciuszek". Premjera arcyciekawej komedji Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny" zapowiada się świetnie i wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród kulturalnych sfer Poznania. Reżyserja spoczywa w doświadczonych rękach p. Wysockiej, nową wystawę przygotował p. Jarocki. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych świetna komedja p. t. „Dobrze skrojony frak", która na scenie Teatru Nowego zdobyła ogromne powodzenie, dzięki niezwykle interesującej fabule, dowcipnym sytuacjom oraz przewybornej grze całego zespołu z pp. Czarnecką, Gruszecką, Jerzmanowską, Żeromską oraz pp. Bystrzyńskim, Chmurkowskim, Kitka-Sokołowskim, Tylczyńskim, Zawistowskim i inn. Reżyserja p. Chmurkowskiego.

Bajka dla dzieci. W niedzielę o godz. 3,30 po poł. przepiękna bajka dla naszych milusińskich p. t. „Dziecię szczęścia", którą napisała p. Wanda Trojanowska.

ROBERT CASADESUS

w Poznaniu.

Dyrekcja koncertów Rozmarynowicza komunikuje, że po dwuletnich pertraktacjach udało jej się ponownie pozyskać na jeden koncert najgenjalniejszego pianistę francuskiego Roberta Casadesusa, którego pierwszy występ w Poznaniu w roku 1927 pozostawił najsilniejsze wrażenia na słuchaczach. Koncert odbędzie się 11-go marca w Auli uniwersyteckiej. Mimo olbrzymiego honorarjum, jakie artysta otrzyma, ceny biletów nie przekroczą cen koncertów mistrzowskich. Bilety nabyć można od poniedziałku w składzie cygar p. A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 21 996

CHÓR MURZYŃSKI — UTICA REVELLERS w POZNANIU.

W dniach najbliższych oczekuje miasto nasze znowu wielka artystyczna sensacja. Po słynnym Balecie Bodenwieser, który tak wielki zachwyt wywołał, — po raz pierwszy usłyszymy w Poznaniu światowej sławy CHÓR MURZYŃSKI — UTICA REVELLERS, który wystąpi jedyny raz w przejeździe na wielkie tournee zagraniczne.

w sobotę, dnia 8 lutego b. r. o godz. 11-ej wiecz. w teatrze „Słońce".

CHÓR MURZYŃSKI — UTICA REVELLERS — to najsławniejsza na świecie grupa śpiewaków murzyńskich ostatniej doby. Jest to zdanie nie tylko publiczności, ale również krytyków murzyńskich, którzy mieli okazję słyszeć ich w doskonałych programach, jak: NEGRO SPIRITUALS (Murzyńskie pieśni), OLD PLANTATIONS MELODIES (stare melodje plantacyjne) i w pieśniach ludowych. Harmonja tego chóru jest niezrównana. Śpiewacy ci unikają wszelkich prób artystycznego zmodernizowania się, starając się trzymać świeżości swych pieśni narodowych, które odtwarzają, rzec można, niedbale i zarazem z głębokiem uczuciem tak bardzo charakterystycznem ich ludowym pieśniom. Chór ten, gdziekolwiek się zjawił, cieszył się niebywałym i entuzjastycznym aplauzem publiczności. — Nie wątpimy ani na chwilę, że sympatyczni REVELLERSI doznają równie sympatycznego przyjęcia w Polsce. Zapowiedziany na sobotę występ tego znakomitego zespołu wzbudził wielkie zainteresowanie w Poznaniu.

Bilety są wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 21 997

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI
Walentyny Wiechowiczowej

Od 1 marca nowe grupy dla dorosłych. Wpisy i informacje od 4 do 5 po południu, w Studjum Wychowania Fizycznego (park Wilsona). zw 21 952

Teatr Wielki

DZIŚ — „Krysia Leśniczanka" — operetka Jarno.
Sobota, 1. 3. „Szwanda dudziarz", opera Weinbergera.
Niedziela, 2. 3. po poł. „Wesoła wdówka". operetka Lehara.
Niedziela, 2. 3. wiecz. „Tosca", opera Pucciniego. Występ gościnny Marji Janowskiej - Kopczyńskiej.
Poniedziałek, 3. 3. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Wtorek, 4. 3. „Szwanda dudziarz", opera Weinbergera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Kupiec wenecki".
Sobota, 1. 3. „Nad polskiem morzem".
Niedziela, 2. 3. po poł. „Kopciuszek".
Niedziela, 2. 3. wieczorem „Nad polskiem morzem".
Poniedziałek, 3. 3. „Kupiec wenecki".
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobrze skrojony frak".
Sobota, 1. 3 „Dobrze skrojony frak".
Niedziela, 2. 3. o godz. 15,30 „Dziecię szczęścia", bajka dla dzieci.
Niedziela, 2. 3. wieczorem „Dobrze skrojony frak".
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
Macierzy Szkolnej w Gdańsku
pod dyr. Bol. Brzeskiego
„Ogniem i mieczem"
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza
28 lutego — Nowy Tomyśl
1 marca — Wolsztyn
2 marca — Grodzisk
3 marca — Opalenica

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

O FUNDUSZ KULTURY NARODOWEJ

Z Toruńskiego Towarzystwa Naukowego otrzymujemy następującą odezwę:

Jedna z podstaw naszej obecnej organizacji naukowej, jaką jest Fundusz Kultury Narodowej, jest poważnie zagrożona, albowiem zachodzi obawa, że dotychczasowa osobna dotacja na ten cel zniknie bezpowrotnie. Świadomość tego faktu występuje dziś jaskrawo wobec skreślenia przez Sejm tej pozycji w preliminarzu budżetowym państwowym na rok 1930/31 i nasuwa smutne refleksje na przyszłość, o ile dotychczasowy stan w ostatecznych obradach ciał ustawodawczych nie ulegnie naprawie.

Groźne niebezpieczeństwo tego zjawiska dla rozwoju kultury polskiej w najbliższej i dalszej przyszłości podkreśliły i podniosły należycie już instytucje i tow. naukowe literackie i artystyczne w Krakowie w apelu z dnia 5 lutego b. r. oraz konferencja rektorów wszystkich państwowych szkół akademickich odbyta w dniu 14—15 lutego w Warszawie. To też Towarzystwo Naukowe w Toruniu na walnem zgromadzeniu dnia 19 lutego 1930 r., solidaryzując się w zupełności z tą akcją ze względów zasadniczych, ze swej strony uchwaliło zwrócić się do ogółu społeczeństwa i czynników miarodajnych z gorącem wezwaniem, by niedopuściły do zaprzepaszczenia tej ostoi naukowych poczynań utworzonej w dziesiątą rocznicę wskrzeszenia państwa.

W szczególności zaś Towarzystwo Naukowe w Toruniu pracujące przeszło lat pięćdziesiąt nad organizacją nauki polskiej na Pomorzu, przed którem obecnie stoją doniosłe zadania szerszej niż dotąd rozbudowy regjonalnych prac badawczych, uprawianych równolegle przez naukę niemiecką dysponującą obfitemi środkami materjalnemi, zaznacza, że odczuwa wspomniane niebezpieczeństwo tem silniej. Zwracając się do społeczeństwa i jego przedstawicieli żywi nadzieję, że Fundusz Kultury Narodowej zyska obrońców i zostanie przywrócony.

Zarząd: ks. Alfons Mańkowski, prezes, dr. Otton Steinborn, wiceprezes, Zygmunt Mocarski, sekretarz, dr. Stanisław Woyda, skarbnik, ks. dr. Władysław Łęga, redaktor wydawnictw, dr. Kazimierz Sochaniewicz, bibljotekarz-kustosz, Gwido Chmarzyński, zastępca sekretarza.

NAUKA

Nowe tomy „Wielkiej Bibljoteki" obejmują „Pamiętniki Paska" opracowane w wyborze przez A. Kaznowskiego, dalej „Dziady" drezdeńskie w opracowaniu Henryka Schippera, oraz Wyspiańskiego „Warszawiankę" w opracowaniu Juljusza Saloniego. Tomiki są jak zwykle zaopatrzone w ryciny; szereg komentarzy ułatwia wejście w genezę każdego dzieła i w jego treść. (T. Gr.)

Odczyt o djalektach polskich. Z Wilna piszą nam: Na zaproszenie Koła Polonistów U. S. B. wygłosił tu prof. dr. Kazimierz Nitsch interesujący referat pt. „Ruchy ludności polskiej w świetle djalektów". Prelegent mówił o ekspansji poszczególnych djalektów na sąsiednie obszary gwarowe. Szczególnie znamienna jest ona dla djalektu mazurskiego, którego wpływy sięgają aż po obszar kaszubski na zachodzie oraz po sam Dniestr i Dniepr na południu i wschodzie. Natomiast djalekty wielkopolski i małopolski utrzymują się w swych granicach terytorjalnych. Badania djalektologiczne mają duże znaczenie dla geografji językoznawczej i dla historji, które to nauki wzajemnie się uzupełniają. (rw)

LITERATURA

Nowy Chesterton. Ksiądz Brown jest dawno ulubieńcem czytelników, nawet tych, którzy chętniej zapoznają się z wielkimi detektywami niż z wielkimi moralistami. „Niedowiarstwo księdza Browna" nowy cykl opowieści, wydany obecnie przez księgarnię św. Wojciecha, będzie z radością powitane przez jednych i przez drugich. Genjalny detektyw w sutannie i tym razem nietylko przeżywa nadzwyczajne przygody, ale wyprowadza z nich głęboki sens moralny. Czyni to bez moralizatorstwa, które przez samą swoją formę często chybia celu, ale delikatnie, nieraz z właściwym Chestertonowi konceptem i z myślą o tem, aby poruszyć w czytelniku strunę, która potem będzie drgała sama. (ln)

MUZYKA

Koncerty Beethovena i Griega w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Filharmonja tutejsza bardzo często urządza koncerty, poświęcone utworom jednego kompozytora; w ostatnich dniach odbyły się właśnie takie dwa wieczory. Na jednym z nich wystąpił lubiany w Warszawie kapelmistrz Oskar Fried; dyrygował on trzy arcydzieła Beethovena a mianowicie: uwerturę do „Fidelia" (t. zw. Trzecią Leonorę), piątą symfonję C moll oraz kierował akompanjamentem do czwartego koncertu fortepianowego Es dur, który wykonał doskonały pianista Jerzy Lalewicz, który stale przebywa obecnie w Buenos Aires. Koncert, poświęcony utworom Edwarda Griega prowadził Józef Ozimiński. Orkiestra odegrała taniec symfoniczny, suitę „Peer Gynt" oraz akompanjament do pięknego, na ludowych, norweskich tematach osnutego koncertu fortepianowego A moll, który wykonała p. Zofja Rabcewiczowa. (w. m.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa Noakowskiego w Paryżu. Piszą nam z Paryża: Urządzona w galerji prywatnej Jean Charpentier wystawa fantazyj architektonicznych Stanisława Noakowskiego jest jedną z najoryginalniejszych, jakie Paryż widział ostatniemi czasy. Przedwcześnie zgasły genjalny rysownik-architekt posiadał jak wiadomo wyjątkową wyobraźnię artystyczną, która wyczarowywała mu wizje architektury najprzeróżniejszych epok i stylów, wizje niejako syntetyczne, w których widziało się zawsze podstawowe cechy danej epoki, związane twórczo w widoki pełne nieopisanego wdzięku. Jego pałace „rococo" czy „empire", jego „widoki wschodu" czy „wnętrza Wawelu" są tworami imaginacji, ale jako dzieła sztuki żyją własnem gorącem życiem. Na obecnej wystawie są cykle rosyjskie, starorzymskie, polskie, greckie, wschodnie i słynna „Italia fantastica". (pp)

BUDŻET CHŁOPA NAD NOTECIĄ A GOSPODARCZE DZIEJE POLSKI

Historja gospodarcza rozwija się w Polsce coraz lepiej. Zaznacza się przedewszystkiem działalność dwóch „szkół" jeśli się już dziś tak wyrazić można, a mianowicie uczniów prof. Bujaka ze Lwowa i prof. Rutkowskiego z Poznania. Prace „bujakowców" drukują się w osobnem wydawnictwie — poznańscy adepci historji gospodarczej nie mają własnego organu. Ostatnia z poznańskich prac z tej dziedziny jest wydana w VI. t. Prac Komisji Hist. Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk rozprawa dr. M. Kniata p. t. „Gospodarcze znaczenie ciężarów ludności włościańskiej w Polsce w XVIII. wieku", która wyszła także w osobnej odbitce.

Jest to próba rekonstrukcji budżetu gospodarstwa włościańskiego na podstawie aktów pruskiej Komisji Klasyfikacyjnej, która w latach 1773—1775 na Pomorzu i w Obwodzie Nadnoteckim wprowadzała w życie nowy system podatkowy, spisując w tym celu dokładnie wszelkie dane mogące oświetlić zdolność płatniczą poszczególnych osiedli. Obfitość wiadomości i wiarogodność źródła pozwalała na wykonanie zadania z pomocą niezwykle zmudnych i pracowitych obliczeń, uwidocznionych w pracy w tablicach statystycznych. Autor uwzględnił w badaniach 285 gospodarstw położonych w 53 różnych wsiach; podzielił je na dziesięć grup i obliczył dla każdej grupy dochód z produkcji oraz ciężary, w gotówce, materjałach i robociźnie. Pozwoliło to ustalić, że małe gospodarstwa były stosunkowo wyżej obciążone, niż większe, a samo przenoszenie na pańszczyznę nie przyczyniało się do zmniejszenia dochodów. Winę ponosili właściciele folwarków, którzy rozdrabniali gospodarstwa, aby zapewnić sobie więcej sił roboczych przez osiedlanie większej ilości rodzin.

Ponieważ ustrój folwarczno-pańszczyźniany w Polsce dominował, więc wnioski ze swoich badań mógł autor rozszerzyć na całe terytorjum Polski. W końcowych wywodach rozważa też wadliwy ustrój rolny jako jedną z przyczyn upadku państwa. Praca oparta jest na głębokich założeniach teoretycznych, w których autor idzie za znaną tezą prof. Rutkowskiego, w myśl której, badając podział dochodów, można dać syntezę całych dziejów społeczno-gospodarczych w danym okresie (mw)

„FLANDRSKIE OPONY" I ICH DZIEJE

Przykro czasem pomyśleć, że gdzieś nad Sanem nie ostał się tuzin zamków jak nad Loarą, że nie dochowała się zapewnie ani setna część z tych skarbów artystycznych, któremi napełniała się Polska przez wiek XVI i pierwszą połowę XVII-go, że z wielkopańskich splendorów przeszłości ostały się tylko bardzo skromne okruchy.

Trzeba sobie wtedy na pociechę przypomnieć arasy wawelskie. Zbiór to prawdziwie królewski. „Tapiserje" wawelskie są pierwszorzędnemi dziełami sztuki pod względem kompozycji, rysunku, doboru kolorów i bogatej techniki. Barwniki, zapożyczone ze wschodu w połowie XVI. w. przez flandryjskich tkaczy, pozwoliły osięgnąć odcienie nieznane jeszcze wcześniejszym o parę dziesiątków lat arasom Rafaela. Często użycie jedwabnej i złotej nici wywołuje pyszne efekty głębokich i mieniących się tonów. Zbiór to poza tem cenny pod względem historycznym i zabytkowym, gdyż zamówiony przez Zygmunta Augusta, związany przez cały czas swego istnienia z ważnemi momentami historji polskiej, znajduje się dziś w gmachu do którego był od początku przeznaczonym, dla którego różne poszczególne sztuki „na miarę" były wykonane.

Kolekcje obejmują obecnie jak wiadomo sto trzydzieści sześć sztuk. A więc w pierwszym rzędzie 19 wielkich tkanin dochodzących 5 metrów wysokości, z figuralnemi kompozycjami na tematy zaczerpnięte ze Starego Testamentu. Dalej 45 t. zw. „werdiur", przedstawiających pejzaże że zwierzętami. Wreszcie 72 arasów tkanych w ornamenty groteskowe i ozdobionych monogramami króla, herbami Polski i Litwy.

Polscy uczeni zajmowali się w ciągu XIX. wieku arasami wawelskiemi wywiezionemi do Rosji, dostęp do nich jednak był bardzo utrudniony. Dopiero po odzyskaniu ich z powrotem można było pomyśleć o naukowem opracowaniu całości. Gdzie i przez kogo zostały wykonane? Jakie zajmują miejsce wśród artystycznej produkcji tkackiej XVI. wieku? Podjął się na to odpowiedzieć dr. Marjan Morelowski. Jego „Arasy Wawelskie Zygmunta Augusta" ukazały się niedawno w drugiem, pięknie ilustrowanem wydaniu.

Wielkie kompozycje o tematach biblijnych wzbudzały podziw na Wawelu już w roku 1553, podczas ślubu króla z Katarzyną Austrjacką. Opisuje je wówczas w swym „Panegyricus" St. Orzechowski. Pochodziły z Flandrji. Znaki tkackie zachowane na brzegach stwierdzają niezbicie, że wyszły z rąk znanych majstrów: Pannemakera, van Tigena i innych. Kto jednak robił do nich kartony? Panowały o tem sprzeczne opinje. Już sekretarz Jana III., S. Boni, zapisał mylnie, iż wykonał je Rafael. Uczeni polscy, którzy mieli sposobność oglądać arasy w Gatczynie, przypisywali je różnym uczniom Rafaela, jak G. F. Penni, G. da Udine. P. Morelowski przeprowadza doskonałą analizę stylistyczną i dowodzi przedewszystkiem, iż te kompozycje przepełnione szczegółami, te postacie o włosach, brodach i wzorzystych draperjach, rozczłonkowanych na modłę prawie jeszcze gotycyzującą, z jakimś „burgundzkim podźwiękiem", są dziełem Flamandów. Oczywiście Flamandów, którzy się napatrzyli na postaci Rafaela i Michała Anioła i przejęli patetycznym idealizmem ruchów i póz włoskiego renesansu.

Rozumie się samo przez się, że nie może być mowy o tem, aby kartony wykonał był jeden artystał. Same przecież sceny biblijne przedstawiają kilkaset metrów kwadratowych powierzchni. Pracować nad niemi musiał mistrz otoczony całym sztabem pomocników. Osobę tego głównego mistrza, odnośnie do scen biblijnych, ustala p. Morelowski w wywodzie, popartym wprost identycznością niektórych postaci z jego obrazów i z naszych arasów. Był nim Michał Coxcsyen, główny niegdyś pomocnik innego znakomitego „arasisty", Bernarda van Ozley. Zwierzęta i szczegóły pejzażowe zaczerpnięte są po części z materjałów dawnego warsztatu tego ostatniego artysty a rysowane przez Tons'a starszego, z którym wspólnie wykonywał słynną serję „Polowań cesarza Maksymiljana". Niektóre zwierzęta są, zdaje się, dziełem Tons'a młodszego, a bodiury scen biblijnych wykonane są wedle wzorów, które wyszły z antwerpskiej pracowni C. Bos'a i P. Koecke'a. Z ręki tych dwóch artystów oraz C. Florysa, pochodziły prawdopodobnie kartony do arasów groteskowych. Te ostatnie są od tapiserji ze scenami biblijnemi nieco późniejsze, a najpiękniejszy z nich, nosi datę 1560.

A werdiury? Podobieństwo motywów roślinnych i pejzażowych, niejednokrotna identyczność postaci zwierzęcych, wskazują, że tak samo jak fragmenty przyrody na scenach biblijnych, wykonane zostały z kartonów nagromadzonych w pracowni v. Orley'a, Coxcyen'a i pomocnika obu: Tons'a.

Niepodobna tutaj powtarzać szczegółowych zestawień, które p. Morelowskiego do powyższych a zupełnie przekonywujących wniosków doprowadziły. Ich rezultat naukowy jest doniosły i zajmujący nietylko dla Polski. Rzuca on nowe światło na działalność i organizację ówczesnych warsztatów flandryjskich, a stwarzając metrykę pochodzenia dla naszych arasów, ustanawia ją tem samem dla ich replik istniejących w Madrycie i w Niemczech, a dotąd nie zdeterminowanych. Okazy te w liczbie kilku, tkane w drugiej połowie XVI. wieku i w XVII. według kartonów, które służyły do arasów wawelskich, niedorównują im jednak bogactwem szczegółów i techniki.

Zygmunt August zapisał „flandrskie opony" dożywotnio swym siostrom, poczem stały się własnością Skarbu Koronnego.. W 1633 trzy tkaniny ze scenami z życia Mojżesza ofiarowała Rzeczypospolita Papieżowi Urbanowi VIII. Wiemy ze współczesnych relacyj jaki podziw budziły w Rzymie i jak się zbiegali malarze, aby je kopjować. Poza tem strzeżono arasów zazdrośnie przed rozproszeniem a przy każdych chwilowych choćby przenosinach sporządzano protokóły i konotacje. Znamy przeto dokładnie ich dzieje. Użyte jeszcze podczas koronacji Stanisława Augusta do ozdobienia zamku warszawskiego, zostały później po przeróbce tego gmachu i udekorowaniu go ówczesnemi gobelinami przeniesione do składów komisji Skarbu. Było ich wtedy 156 sztuk. Na rozkaz Katarzyny wywiezione zostały w roku 1795 wraz z niezliczonemi innemi zabytkami z „wszystkiem co tylko dla narodu polskiego wartość posiadało" jak pisze ówczesny minister pruski Hoym.

Traktatem Ryskiem odzyskała Polska zabrane tkaniny. Wydostanie ich jednak nie przyszło łatwo. Polska komisja rewindykacyjna musiała się przez lata całe prawować, walczyć przeciw różnym opornym argumentom, musiała na własną rękę szperać za rozproszonym po różnych punktach zbiorem. Ostatecznie powrócił na Wawel w całości, prócz 20 drobniejszych sztuk groteskowych pokrajanych swego czasu na pokrycie mebli.

Polska objęła w posiadanie arasy ostatniego z Jagiellonów. Zarejestrowała swe prawa do nich w nauce przez monografję p. Morelowskiego. Uczony ten już przed laty rozpoczął swą działalność od znakomitego opracowania arasu z kościoła św. Katarzyny w Krakowie i jest dziś, obok profesora Pagaczewskiego, największym u nas erudytą w dziejach tkanin. Ale nietylko dlatego należało się aby praca o wawelskich arasach wyszła z pod jego pióra. Wiadomo jakie zasługi położył w Moskwie przy odszukiwaniu i wywalczaniu tych zabytków. Tych i niezliczonych zresztą innych Uczona monografja jest owych zasług uzupełnieniem i jedną więcej z przyczyn, które nazwisko p. Morelowskiego zwiążą z dziejami „flandrskich opon" Zygmunta Augusta.

Ludwik Puget.

Poznań.

Jutro
„TEATRALIZACJA ŻYCIA"
przez
Stanisławę Wysocką

Fundacja kórnicka i jej działalność

III

Kamieniołomy — Inne zakłady przemysłowe — Ogrody — Bibljoteka w Kórniku — Szkoła Domowej Pracy Kobiet — Uwagi ogólne

Najwięcej rozgłosu niezawsze życzliwego oraz sprzeciwów wywołała niedawno sprawa kamieniołomów tatrzańskich. Ludzie, którym drogie są Tatry (a komuż nie są?), uważali, że urokowi gór naszych grozi niechybna zagłada z chwilą, gdy pocznie się eksploatować morenę granitową, a więcej jeszcze ucierpią goście zakopiańscy, którzy przecież wyjeżdżają w Tatry dla wypoczynku, a nie dla słuchania stuku młotów fabrycznych. Obawy te płynęły z nieznajomości stanu rzeczy. Ani dobywanie kamienia w tym stopniu jak zamierzano, nie zepsuje uroku Tatr, ani też malutkie przedsiębiorstwo w Kuźnicach spokoju nikomu nie zakłóci, jak to łatwo zresztą sprawdzono na miejscu. Prowadzenie kamieniołomów to jeden z celów fundacji kórnickiej naznaczonych jej wolą śp. Wł. Zamoyskiego.

Niedługo przed swą śmiercią odstąpił on prawo dobywania wszelkich płodów ziemnych, a w szczególności eksploatację starego kamieniołomu pod Capkami przemysłowcowi p. H. Kiejnowskiemu.

Pan K. rozpoczął prace przygotowawcze na wielką skalę, zakupił ponadto parcelę z moreną granitową pod Nosalem, poczem zwrócił się do fundacji z propozycją spółki; spółka zawarta w r. 1927 rokowała zrazu duże korzyści ze względu na znaczny popyt na materjał brukarski, z czasem jednak popadła w znaczne trudności, a fundacja nie chcąc tracić włożonego kapitału oraz prawa do eksploatacji kamienia wogóle przystąpiła do wykupienia udziału p. Kiejnowskiego i prowadzi obecnie kamieniołomy na własny rachunek. Są one jeszcze w tej chwili w stadjum organizacji. Wymagają wielkich zmian i znacznego kapitału, aby mogły zacząć dawać znaczne zyski.

O znacznych zyskach trudno dziś mówić również w innych przedsiębiorstwach przemysłowych fundacji, jak tartaki (Gądki, Zwierzyniec, Kiry) fabryka masy drzewnej i tektury, nareszcie elektrownia w Zakopanem. Zakłady te, albo z powodu stagnacji w danym dziale przemysłu, albo też z racji przestarzałej aparatury nie dają na razie takich zysków, jakie umożliwi im w przyszłości poprawa konjunktury z jednej, a nowoczesne inwestycje z drugiej strony.

Od czasów Tytusa i Jana Działyńskich szczególną opieką cieszył się słynny park zamkowy w Kórniku, oraz związane z tem prace nad rozwojem ogrodnictwa.

Uzgodnione z dzisiejszym stanem wiedzy i zapatrywań zamiary fundatorów rozwijają się bardzo pięknie. Opieka nad parkiem nie wyczerpuje bynajmniej zadań fundacji. Ogród kórnicki, pozostający pod doświadczonem kierownictwem p. A. Wróblewskiego, zdołał nawiązać stosunki i stały kontakt ze stacjami doświadczalnemi i ogrodami całego świata w celu powiększenia zarówno zbioru drzew i krzewów ozdobnych, jak i owocowych. Rozpoczęto następnie działalność oświatowo - sadowniczą wśród włościaństwa w obrębie majątków fundacji. W przyszłości powstanie zakład badania drzew i lasu oraz duże szkółki drzew owocowych i krzewów. Ponadto urządzono stację meteorologiczną II rzędu wyposażoną w przyrządy częściowo zakupione, częściowo zaś wypożyczone przez warszawski PIM.

Przechodzimy do zakładów kulturalnych fundacji. Należy do nich przedewszystkiem bogata i zasobna chociaż niewielka ilościowo bibljoteka w Kórniku. Powstała ona — jak wiadomo — z inicjatywy znakomitego bibljofila i mecenasa Tytusa Działyńskiego, który nie szczędził zabiegów, aby uratować od zagłady najcenniejsze skarby dawnego piśmiennictwa. Jak Ossoliński, Czacki i Świdziński gromadził hr. Tytus z szlachecką pasją przecenne cimelia i inkunabuły. Czasem, dosłownie, od ust sobie odejmował, aby kupić starą książkę. Ostatnia z Działyńskich, p. Potocka z Rymanowa opowiada w swym pamiętniku, niedawno ogłoszonym, jak to było po r. 1831 i konfiskacie majątku. Tytus Działyński osiadł w nędzy w Krakowie. Żona zarabiała szyciem i robotami ręcznemi na życie. Bieda była, że aż piszczało. Na niańkę do dzieci nie starczyło grosza. „Mama dawała ojcu kilka reńskich na zakup kaszy lub mąki na obiad. Czekają i czekają, już blisko południe, a garneczki puste. Nareszcie wpada mój ojciec zadyszany, spocony, uradowany z paczką w ręku. Matka i dzieci obstępują go, zaglądają ciekawie co przyniósł — a tu stara książka! — matka ręce załamuje, a mój ojciec oburzony:

— Ależ Celinko, mówię ci, to biały kruk!

Biedna matka nie śmiała mu się przyznać, żeby w tej chwili wolała białą gęś, niż białego kruka".

Praca nad uporządkowaniem i udostępnieniem zbiorów kórnickich, rozpoczęta w skromnej mierze zaraz po objęciu fundacji przez zarząd obecny, rozwija się zwolna ale systematycznie. Dziś jeszcze bibljoteka kórnicka podobna jest do matecznika lub rezerwatu przyrody wobec braku katalogu książek, oraz inwentarzy rękopisów. Szczęśliwi badacze czynią w niej poszukiwania wyławiając takie sensacje jak nieznane rękopisy Napoleona (Askenazy) lub autograf III części „Dziadów" (Kallenbach), lub autografy Słowackiego (Pollak). W dziale druków opracowano pod wiek XVI, przygotowano do skatalogowania dział teologji i historji polskiej, rozpoczęto katalogowanie druku wieku XVII. Udostępnienie zbiorów na razie możliwe tylko częściowo, wobec braku katalogów. Tem się też tłumaczy skromna ilość korzystających z zasobu bibljoteki. Było ich w roku sprawozdawczym 168, na znaczną stosunkowo cyfrę zwiedzających Kórnik, których liczba wyniosła 3.412 osoby.

Szkoła domowej pracy kobiet to drugi objekt działalności pedagogicznej Kórnika. Składa się ona z dwóch oddziałów, z zakładu głównego w Kuźnicach i filji szkoły w Kórniku. Celem zakładu jest danie zamożniejszym panienkom na kursie 10-miesięcznym ogólnych wiadomości gospodarczych, zaś na kursie 3-letnim gospodarstwa domowego pobierają naukę uczenice ze szkół powszechnych, mające po ukończeniu Kuźnic oddać się pracy zawodowej. Uczenic było ogółem 138, niemal wyłącznie ze sfer niezamożnych, gdyż według zawodu rodziców było: córek włościan 43, mieszczan 35, urzędników i wojskowych 35, obywateli ziemskich i dzierżawców 16, dzieci rodziców zaginionych w Bolszewji 9.

Pięknie przez śp. hr. Zamoyską pomyślana idea szkoły gospodarczej dla kobiet wymaga dużo, w chwili możności zupełnej realizacji, szczegółowego rozpatrzenia. Zarówno budynki, w których się mieści ta instytucja, jak i program pracy wychowawczej są przedmiotem troski zarządu, który żywi piękne i daleko idące zamiary w tej mierze. Dzisiejsza kusość finansowa stoi im na przeszkodzie. A cel jest przepiękny. Wszakże główny zakład mieści się w wymarzonym zakątku górskim. Uczenice z takiej szkoły wychodzące mogą wynieść nietylko naukę prowadzenia domu, ale i tężyznę fizyczną. W stolicy sportów zimowych nie brak potemu okazji. Ileż szkół polskich mogłoby pozazdrościć Kuźnicom terenu! Więc trzeba wyzyskać to przyrodzone bogactwo szkoły. I dobrze będzie, jeżeli zarząd fundacji radząc nad szkołą w Kuźnicach zapyta też o zdanie człowieka, który jest urzędową powagą w tej mierze i stworzył zasady nowoczesnego wychowania fizycznego. Profesor dr. Eugenjusz Piasecki nie poskąpi rady, jak z adeptek kuźnickich czynić nietylko światłe pod względem kulinarnym gospodynie, ale też znakomicie wysportowane obywatelki.

To byłoby mniej więcej wszystko. Przyczem dodać należy, że przez całą treść omówionego powyżej sprawozdania przewijają się nieustanne uwagi o „niezmiernie trudnem i naprężonem położeniu finansowem fundacji". Administracja jej potrzebuje do sprawnego działania conajmniej półtora miljona złotych kapitału obrotowego. Ustawa fundacyjna nie przekazała fundacji żadnych kapitałów obrotowych ani innych funduszów, nałożyła natomiast obowiązki, niezwykle doniosłe pod względem społecznym i narodowym, a więc tem więcej kosztowne. Stan finansowy, przyjęty i zatwierdzony przez Kuratorjum, umożliwi w przyszłości — oby jaknajrychlej — realizację wszystkich zamierzeń.

Zakończmy ten przegląd sprawozdania wspomnieniem o człowieku. Człowieku, którego wysiłkom niestrudzonym całego życia zawdzięczają Kórnickie zakłady genezę i początkowy rozwój. Był podobno „dziwakiem" śp. hr. Władysław Zamoyski. Ze skąpstwa słynął i gołębiego serca i upartej woli. Dziwak wspaniały. Il Magnifico. Niechby się tacy na kamieniu rodzili. Pokłońmyż się nisko pamięci karmazyna w chwili, gdy opuściło prasę pierwsze sprawozdanie z prac nad Jego dziełem. St. W.

Senator Rubinstein i — łoże króla Sobieskiego

Lwowski organ żydowski „Chwila" z 24 bm. donosi w depeszy własnej z Warszawy pod nagłówkiem „Niezwykła uprzejmość marszałka Szymańskiego" co następuje:

Na piątkowem posiedzeniu senackiej komisji skarbowo - budżetowej sen. Rubinstein (Koło Żyd.) nagle zachorował. Zawiadomiony o tym wypadku marsz. Senatu Szymański, który jest z zawodu lekarzem pośpieszył z pierwszą pomocą — a następnie zaofiarował sen. Rubinsteinowi swój samochód celem odwiezienia go do domu. Sen. Rubinstein podziękował marszałkowi, oświadczając, że nie może skorzystać z tej uprzejmości, ponieważ względy religijne nie pozwalają mu na jazdę w piątek. Wobec tego marsz. Szymański oddał mu do dyspozycji pokoje reprezentacyjne w Senacie, a wczoraj rano odwiedził go, informując się o jego stanie zdrowia. Przy tej sposobności oznajmił mu, że na łóżku, na którem spędził noc, spał kiedyś król Jan Sobieski. Szczegół ten jest o tyle ciekawy, że w pokojach reprezentacyjnych Senatu znajdują się meble zamkowe".

No, proszę! A jednak żydzi w Polsce stale uważają się za pokrzywdzonych.

Koniec ogrodu zoologicznego w Hamburgu?

W prasie szczególnie warszawskiej pojawiały się ostatnio artykuły, że jeden z największych ogrodów zoologicznych w Europie, pod Hamburgiem w Stellingen, należący do Hugenbecka, ma ulec niebawem likwidacji, gdyż interesy finansowe tego wielkiego przedsiębiorstwa poważnie się chwieją. Dyrektor naszego ogrodu zoologicznego, p. Szczerkowski, zasięgnąwszy informacyj w tej sprawie, donosi nam, że Hugenbeck wcale nie myśli likwidować swego parku zwierzęcego, — przeciwnie, według doniesień gazet berlińskich, zamierza Hugenbeck założyć w Berlinie nowy, według najnowszych wymogów techniki park zoologiczny przy Döbberitzerstr. Part ten powstać ma kosztem 12 miljonów marek niem. w przeciągu dwóc hlat.

Trzeba jednak wiedzieć, że oprócz ogrodu zoologicznego w Stellingen pod Hamburgiem, istnieje jeszcze drugi ogród zoologiczny w samym Hamburgu, utrzymywany przez towarzystwo akcyjne, i ten ogród ma być zlikwidowany.

Wobec silnej konkurencji Hugenbecka, miejski ogród zoologiczny w Hamburgu nie mógł się utrzymać i dlatego postanowiono go zlikwidować. Lecz nie natychmiast, jeno w ciągu 10 przyszłych lat. Narazie sprzedano wszystkie ssaki pewnej firmie handlującej zwierzętami.

Jak widzimy, nie chodzi tu więc bynajmniej o likwidację jednego z największych zwierzyńców, jakiem jest przedsiębiorstwo Hugenbecka. (z)

Najcierpliwszy szofer na świecie

Historja jak z bajki, bo wprost trudno uwierzyć, że w dzisiejszych czasach znalazł się szofer, który całe pół roku czekał na swego pasażera, podczas gdy zegar samochodu stale był w ruchu.

Otóż w Bombayu zdarzył się taki właśnie wypadek. Szofer dorożki samochodowej „nr. 189" Said Abdul Hatis był grzeczny, usłużny i wierzył bezwzględnie w uczciwość swych pasażerów. Pewnego dnia najął samochód jego pewien amerykanin który, korzystając z krótkiego postoju parowca, pragnął — podczas tego zwiedzić miasto. Szofer pokazał cudzoziemcowi osobliwości miasta, a kiedy zajechali do portu, rozległ się już drugi dzwonek parowca; nieznajomy przeto wyskoczył co prędzej, zapewniając, że nie ma pieniędzy przy sobie i przyśle je — przez posłańca okrętowego. Z tem oddalił się na statek.

Said Abdul był z tego oświadczenia zadowolony, tem więcej, że spodziewał się sutego napiwku. Amerykanin wsiadł na statek i statek odpłynął w kierunku portu australijskiego. Szofer widział oddalający się parowiec, ale nie okazał najmniejszego niepokoju i... czekał.

„Sahib" obiecał mi pieniądze, będę więc czekał w imię Allaha. Minęły tygodnie, a szofer stał w porcie i czekał, a zegar samochodu wskazywał coraz wyższą sumę, należącą się za jazdę. Koledzy wyśmiewali się z łatwowierności Said Abdula. Policja zainteresowała się nim, gazety rozpisywały się o nim na różny sposób. Ale biedny szofer był niewzruszony i czekał nieomal pół roku na swego pasażera. Cały Bombay znał odtąd szofera i nazywał go największym optymistą na świecie. Tymczasem pokazało się, że Abdul nie czekał napróżno. Amerykanin wziął przypadkiem do ręki gazetę z Bombayu, i ona przypomniała mu o długu. Wysłał więc coprędzej na ręce konsulatu amerykańskiego czek dla wytrwałego szofera. Suma, na którą czek opiewał, przekraczała najśmielsze marzenia biednego szofera. Stał więc odtąd bogaty i przekonał ludzi, że wytrwałością zawsze się jeszcze zwycięża. (w)

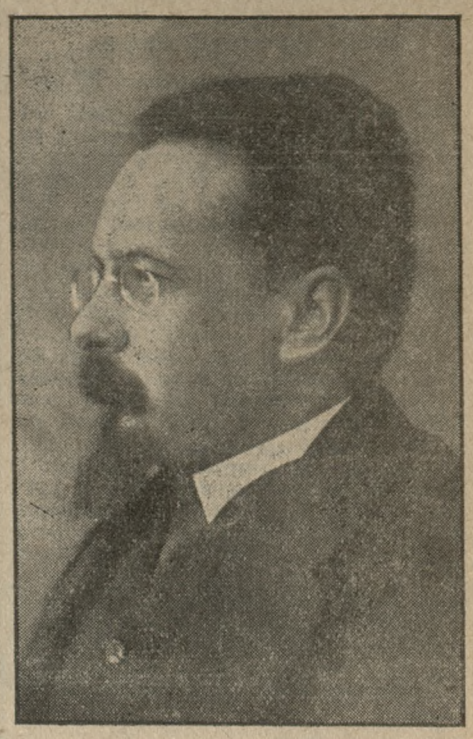

Poseł Stanisław Stroński, członek Klubu Narodowego w Sejmie, którego przemówienie na temat polityki zagranicznej zamieściliśmy niedawno.

Film esperancki

Pierwszy film esperancki zostanie wyświetlony w Ameryce. Nie będzie to film olbrzymi, pochłaniający miljony, ale krótki, ujęty w djalogi, w języku esperanckim. Zrozumieją go wszędzie, na całym świecie, chociaż tylko w ograniczonych kołach. — Prezydent towarzystwa esperanckiego w Ameryce Północnej jest twórcą tego filmu. Jak zostanie przyjęty, pokaże przyszłość. (w)

Szajka oszustów i wydrwigroszy.

Na pograniczu polsko - sowieckiem w rejonie Stołbców i Rubieżowicz od dłuższego czasu działała wśród ludności katolickiej sekta baptystów, która prowadziła intensywną propagandę swej nauki. Pod płaszczykiem sekciarstwa niektórzy członkowie tej sekty rozpowszechniali wśród ludności antypaństwową bibułę i odezwy komunistyczne. Kaznodzieje tej sekty nie cofali się przed zwykłem oszustwem. Ostatnio zaczęli przeprowiadać koniec świata, celem zaś „uproszenia łaski i zmiłowania", wyłudzali od ciemnej i otumanionej ludności pieniądze. „Kaznodzieje" Adam Piotrowicz i J. Męciwoda zebrali w ten sposób 9 000 zł, które następnie przywłaszczyli. Na skutek skarg ludności szantażyści zostali aresztowani.

Ponowne otwarcie Kabaretu „Moulin Rouge".

Na początku bieżącego miesiąca cały Poznań zainteresował się żywo losem naszego najwspanialszego Kabaretu „Moulin Rouge", którego ubikacje na I. piętrze po przeprowadzonej codopiero renowacji padły pastwą płomieni. Dyrekcja Kabaretu, niezrażając się tą przeszkodą wywołaną przez vis major, przystąpiła do natychmiastowego usunięcia szkód spowodowanych pożarem, urządzając wspomniane lokale ponownie z przepychem i wyszukaną elegancją. Otwarcie nowourządzonych lokali nastąpi w sobotę, dnia 1 marca, o godzinie 10. Nadmieniać specjalnie nie potrzeba, że poziom artystyczny występów kabaretowych odpowiadać będzie w zupełności wspaniałej szacie zewnętrznej lokali. Dyrekcja Kabaretu zaangażowała bowiem pierwszorzędny zespół artystyczny mogący zadowolić nawet bywalców kabaretów paryskich. W końcu zaznaczamy, że Zarząd Kabaretu dba niemniej o stronę gastronomiczną swych zakładów. Znawcy win znajdą tutaj najwspanialsze wina zagraniczne, stanowiące odpowiednie uzupełnienie wyśmienitej kuchni prowadzonej przez kucharzy pierwszorzędnych.

Kabaret „Moulin Rouge" można wobec tego polecić jako lokal, w którym towarzystwie pełnym życia i werwy spędzić można chwile wesołe, nacechowane bezstroskim humorem. Szczególniej podczas ostatków karnawału pobyt w Kabarecie „Moulin Rouge" winien wejść do stałego repertuaru tych wszystkich, którzy chcą się rzeczywiście szczerze zabawić. zw 22 018

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 1 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.40** kurs wyższy języka angielskiego; godzina **17.00** nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. **18.00** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **18.20** odczyt p. t.: „Świat filmu"; godz. **18.40** nadprogram; godz. **18.50** „Miłość na antenie" — czyli tygodniowa wygadanka Akademicka; godz. **19.05** odczyt p. t.: „Wychodztwo polskie we Francji" (wygł. ks. dr. Bross); godz. **19.30** interludjum muzyczne w wykonaniu prof. Feliksa Nowowiejskiego (organy). (Transmisja z kościoła OO. Jezuitów). Program: 1. Händel: Koncert organowy nr. 1., a) Larghetto, b) Allegro, c) Adagio. d) Andante, 2. Reger: Toccata i Fuga; godz. **20.00** gawęda reporterska (wygł. p. red. Józef Winiewicz); godz. **20.15** Ze świata kobiecego (wygłosi p. Sabina Kazanowska); godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** muzyka taneczna; godz. **24.00** koncer tnocny firmy „Philips".

Niedziela dnia 2 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Kazanie wygłosi ks. Regens dr. Rolewski; godz. **12.00** sygnał czasu; godz. **12.05** odczyt rolniczy p. t.: „Gospodarka na piaskach" (wygł. inż. Stanisław Połowicz); godz. **12.25** odczyt p. t. „Rola organizacyj rolniczych w akcji przeciwdziałania spadkowi cen produktów rolnych" (wygł. p. Stanisław Krawczyński); godz. **12.45** wykład dla gospodyń p. t. „Racjonalne oświetlanie" (wygłosi p. Gabryela Żółtowska); godz. **13.10** referat z historji Sokolstwa polskiego (p. K. Gaszak); godz. **16.45** gawęda harcerska; godz. **17.00** koncert gramofonowy; godz. **17.45** audycja dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej, art. T. N.; godz. **18.15** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. **18.30** nadprogram; godz. **18.50** koncert firmy „Radjo-Elektor"; wykonawcy: Edmund Stępień (skrzypce), Stanisław Witczyk (fortepian), Stanisław Doliński (wiolonczela); godz. **19.40** „Silva rerum"; godz. **20.00** kwadrans literacki p. t. „Taranty" — nowela Jana Szczepkowskiego. (Transmisja z Warszawy); godz. **20.15** koncert narodowościowy czeski. (Transmisja z Warszawy); godz. **21.45** słuchowisko pogodne z Warszawy; godz. **22.15** sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. **22.30** muzyka taneczna z cukierni Erazma Kleszcza i Ska.

Katowice (409 m) godz. **10.15** nabożeństwo z kościoła pod wezwaniem Najświętszej Marji Panny w Wielkich Piekarach (Śląsk); godz. **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; godz. **15.00** dyr. Jan Gawlikowski: „Konkursy rolnicze na Śląsku"; godz. **15.20** ks. dr. B. Rosiński: „Doczesność a wieczność"; godz. **15.40** koncert popularny; godz. **17.40** koncert z Warszawy; godz. **19.30** „Bery i bójki śląskie"; godz. **20.00 — 23.00** transmisja z Warszawy; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warsz. Wykonawcy: Orkiestra filharmoniczna, Zbigniew Dymek (dyr.), Wanda Wermińska (śpiew) i Bolesław Ginzburg (wiolonczela); godz. **14.00** Zebranie Koła młodzieży rolniczej; godz. **15.20** koncert; godz. **16.00** „O naszych zwyczajach zapustnych" — opowie prof. Aleksander Janowski; godz. **16.20** muzyka gramofonowa; godz. **16.40** odczyt p. t.: „Z dziwów instynktu u owadów", — wygł. dr. Kazimierz Gajl; godz. **16.55 — 17.15** płyty gramofonowe; godz. **17.15** odczyt; godz. **17.40** koncert Repr. Orkiestry Policji Państwowej; godz. **19.25** feljeton p. t. „Mahatma Gandhi, nasz przywódca" — wygł. p. Raj Behari Lal Mathur; godz. **20.00** kwadrans literacki. Nowele Jana Szczepkowskiego p. t.: „Taranty"; godz. **20.15** koncert narodowościowy czeski; wykonawcy: Orkiestra Filharmonji Warszawskiej, Tadeusz Mazurkiewicz (dyr.) i Kazimierz Wiłkomirski (wiolonczela). I. 1. Fr. Smetana: Uwertura do op. „Sprzedana narzeczona" odegra orkiestra. 2. A. Dworzak: I i II cz. koncertu wiolonczelowego odegra z orkiestrą p. K. Wiłkomirski. 3. Fr. Smetana: Poemat symf. „Wełtawa" odegra orkiestra. II. 4. a) Z. Fibich: „Idylla", b) J. Suk: Scherzo fantastyczne, op. 25, c) VNowak: Baśń symfoniczna „W Tatrach" odegra orkiestra; godz. **21.15** słuchowisko; godz. **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna.

SPORT

Ciężka atletyka

Mistrzostwa zapaśnicze odbędą się w Krakowie w pierwszej połowie marca. Równocześnie odbędzie się na miejscu roczne zebranie Polskiego Związku Zapaśniczego.

Gry sportowe

Polski związek gier sportowych zamierza zorganizować spotkanie Szwecja — Polska w koszykówce. Pertraktacje są w pełnym toku. Spotkanie odbędzie się przypuszczalnie na początku czerwca. Definitywny termin i miejsce spotkania zostaną ustalone później.

Hokej na lodzie

PZHL postanowił odwołać wyjazd naszej drużyny reprezentacyjnej do Londynu i Berlina, ze względu na słabą formę naszych zawodników.

Narciarstwo

Holmenkollen. Do biegu 17 klm. stanęło 44 Norwegów i 41 zawodników innych narodowości. Trasa była bardzo trudna, prowadziła przez wąskie nierówne ścieżki leśne, przyczem śnieg miejscami był bardzo zlodowaciały. Pierwsze 33 miejsca zajęli zawodnicy skandynawscy, 34 był Bussmann (Szwajcarja), 35. Gustaw Mueller (Niem.), 36. Bogner (Niem.), 37. Karol Szostak (Polska), 38. Otto Wahl (Niem.)

Piłka nożna

Pierwsza serja rozgrywek o mistrzostwo POPN rozpoczyna się w niedzielę. W Poznaniu spotkają się „Sparta" i „Ostrowja" o godz. 11 na boisku Sparty. O tej samej godzinie walczą rezerwy „Warty" z „Posnanią" na boisku Warty. W Ostrowie zmierzy się „Legja" z „OKS" o godz. 14 na boisku OKS, w Jarocinie gra miejscowa „Wiktorja" o g. 15.30 z „CHP" i wreszcie w Gnieźnie spotka się „Stella" z „Sokołem" (Leszno) o godz. 14.

Ligowa drużyna „Warty" korzystając z wolnego terminu spotyka się w niedzielę o godz. 15 na własnym boisku z „Olimpją" czołową drużyną B kl.

Pięściarstwo

Dalszy ciąg mistrz. okr. odbędzie się w niedzielę o godz. 18 w sali „HCP" przy Górnej Wildzie 180. Wylosowano 10 par, przyczem zaznaczyć należy że walczyć będzie już 6 par z B klasy.

Komisja sportowa WOZB podała się do dymisji. Powodem tego kroku jest sprawa ukarania Wysockiego.

Różne

„Karjera sportowca" oraz „Pływanie i sporty wodne", dwa filmy sportowe pod powyższemi tytułami wyświetlone zostaną jekżeśmy już donosili staraniem miejskiego komitetu w. f. i p. w. w niedzielę o godzinie 12 w sali kina „Metropolis". W pierwszym z nich, nakręcanym w Poznaniu ujrzymy znanych miejscowych sportowców; drugi robił Polski Związek Pływacki w Warszawie, przyczem mamy jasny pogląd na naukę pływania. Demonstrowane są wszystkie style pływania, od najpopularniejszego piersiowego tak zw. „żabki" począwszy, a na „crawlu" skończywszy. Zobaczymy dalej efektowne skoki z trampoliny i z wieży 10-metrowej wykonane przez czołowych skoczków polskich; kończy obraz emocjujący pokaz meczu w piłkę wodną. Ponieważ filmy wyświetlane będą raz jeden, zaleca zaopatrzyć się w bilety w przedsprzeważy w firmie „Camera" przy ul. Fr. Ratajczaka, przyczem zespoły powyżej 25 osób nabyć je mogą, przypominamy — po cenie zniżonej.

Tennis

W niemieckim świecie sportowym dużo hałasu narobił artykuł „Deutsche Sportartikel - Zeitung" w którym stawia się rozmaite zarzuty Prennowi. P. i. Prenn na zapytanie jednej z niemieckich fabryk rakiet tennisowych, czy gotów byłby w celach reklamowych grać wyłącznie jej rakietami, wyraził swą zgodę, żądając za to 3.000 marek niem. gotówką, oraz bezpłatne dostarczanie na sezon 35 rakiet.

Wśród zawodowców

Jack Sharkey, w spotkaniu eliminacyjnem o mistrzostwo świata wagi ciężkiej, pokonał wczoraj w Miami Phil Scotta w trzeciem starciu przez techniczne k. o. W walkach poprzedzających to spotkanie Raoul Bianchi pokonał Bill Darlinga w 1 starciu przez k. o., Jim Maloney zmusił w drugiem starciu Bouquillona do poddania się, Campoli — Risko walka nieroz., Loughram pokonał Pierre Charlesa na pkt.

(Radjo)

Chodzież

posiada codzienne pismo

»Kresy Zachodnie«

Polecamy się wszystkim interesentom

Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

Życie organizacyjne

Walne zebranie Polskiego Związku Łyżwiarskiego odbędzie się 23 marca w Warszawie. (tel. wł.) TS

23 marca odbędzie się w Warszawie roczne walne zebranie Polskiego Związku Pływackiego. (tel. wł.) TS

Walne zebranie Związku Związków odbędzie się 30 marca w Warszawie. (tel. wł.) TS.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. Jarochowski, Poznań.** Postępowanie pracodawcy było nieprawne. Spóźnienie o jeden dzień z wakacyj nie może być powodem natychmiastowego wypowiedzenia, jeżeli zdarzyło się po raz pierwszy, lub też jeżeli w poprzednich wypadkach z tego powodu Pana nie upomniano. Mielibyśmy natomiast wątpliwości co do trzechmiesięcznego wypowiedzenia. Nie znamy szczegółów umowy Pańskiej, jednak sądzimy, że podlega Pan przepisom ordynacji procederowej (dwutygodniowe wypowiedzenie). (a. K.)

— **Fr. L.** Sprawa zależy od umowy. (K.)

Na karnawał

modne perfumy,

najlepsze wody kolońskie i kwiatowe na podarki. Mydła toaletowe, kremy, pudry, róże, pomadki do ust i kredki do brwi **jaknajtaniej**

Perfumerja Paryska

Gwarna 10. zw 226.0

W czwartek, 27 lutego 1930 r., o godz. 1,20 w nocy zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, dziadek, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Stanisław Kosowicz

przeżywszy lat 57.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 marca, o godz. 4,30 po poł. z kostnicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Nazajutrz o godz. 9,30 nabożeństwo żałobne w kościele OO. Zmartwychwstańców na Wildzie.

zw 22017

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, ul. Żupańskiego 16.

żona z dziećmi i rodzina.

Dnia 26 lutego 1930 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, babka, prababka i teściowa, ś. p.

z Dornów

Franciszka Tatula

przeżywszy lat 88. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 1 marca, o godz. 3, z domu żałoby ulica Szewska 18, o czem donosi

stroskana

dw 4339 **rodzina.**

Poznań, Warszawa.

Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicz, ul. Klasztorna 14.

Dnia 27 lutego r. b., o godz. 4,30 rano, zmarła po ciężkiej chorobie, w 77 roku życia, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana, najdroższa matka i babcia, ś. p.

z Kasprowiczów

Marja Trąbczyńska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 marca, o godz. 3,45, z kaplicy cmentarza Jeżyckiego, o czem donoszą zw 22 007/8

Ciężkim ciosem dotknięte

dzieci i wnuki.

Poznań, Szamotuły, Gdańsk, 27 lutego 1930 r.

Za okazane nam dowody współczucia, liczne wieńce i udział w pogrzebie mojej najdroższej żony, naszej najukochańszej matki, ś. p.

Heleny Mrozikiewiczowej

składa Wielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym, serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż z rodziną.

Poznań, St. Rynek 80/82. zw 22 000

W piątek, dnia 28 lutego r. b., o godz. 2,30 rano zasnęła w Bogu, po dłuższych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najtroskliwsza matka, nasza droga siostra, ciocia, teściowa i babcia, ś. p.

Wiktorja Wilkowa

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w Kościanie w niedzielę, dnia 2 marca r. b. po południu z domu żałoby ulica Garbarska 4, o czem zawiadamiają

w nieutulonym smutku strapione

dzieci i rodzina.

Kościan, Poznań, Gdynia, 28 lutego 1930 r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

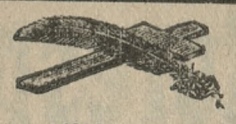

W środę, dnia 26 lutego 1930 r., o godz. 10 rano zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, ś. p.

Józef Marcinkowski

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 marca, o godz. 3,30 po południu, z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 22 001 **synowie i córka.**

Dnia 27 lutego 1930 r., o godz. 5, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, namaszczona Olejami św., nasza najdroższa i ukochana żona, matka, babcia, bratowa i ciocia, ś. p.

Emma Józefa Brzozowska

z domu **Peschmann**

I. voto Grahl

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 marca r. b, o godzinie 16,15, z kaplicy cmentarnej św. Trójcy w Dębcu, o czem donoszą

dw 4344

w smutku pogrążeni

mąż i rodzina.

Poznań, Lipsk, Bydgoszcz, Wrocław, Ostrów (Wlkp), Nakło, 28. 2. 1930.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak", pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Winiarnia — Restauracja
Dancing

„Carlton"

Plac Wolności 17. Tel. 19-05

Na ogólne życzenie w sobotę, 1 marca

Wielki Wieczór Karnawałowy

Nowa orkiestra pod kierownictwem kapelmistrza p. Orłowskiego.

Niebywały program. Balet Wera z Opery Warszawskiej oraz największy szlagier kwartet węgierski Schimay Harmony Fours z Budapeszteńskiej Opery.

Wyborowa ciepła kuchnia i zimny bufet. Pw 9602-9,290

We wtorek, dnia 25 b. m., o godz. 7 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i nigdy niezapomniana córka, siostra, ciocia, szwagierka i kuzynka, ś. p.

z Menschów

Irena Jęsiakowa

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca, o godz. 15, z kostnicy szpitala miejskiego na cmentarz farny. dw 4345

W ciężkim smutku pogrążeni

rodzice, brat z żoną i dziećmi i rodzina.

Trzcielin, Toruń, Poznań, Oborniki.

Zakład Pogrzebowy Bolesław Jaśkiewicz. Poznań, ul. Klasztorna nr. 9. Tel. 25-39.

Kapelusze żałobne

poleca **najtaniej**

Z. Borowicz,

ul. Wielka 8,

parter i I. piętro.

Pw 9596-9,256

55000 zł

poszukuję na I. hipotekę w celu spłacenia hipoteki zagranicznej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 21959**

DANCING - RESTAURACJA JAZZ - PALAIS

SOŁACZ, SOŁACKA 1 TELEFON 38-27

WINIARNIE · PARKET · SEPARATKI

LOKAL CZYNNY BEZ PRZERWY

d 4340

PARCELĘ

budowlaną w pobliżu Rynku Wildeckiego **sprzedam**. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 21960**

Wspólnika

poszukuję do tworzącej się kawiarni z ogrodem i salą względnie wydzielę zawie objekt zaraz. Zgłoszenia **Św. Marcin 45 a. Skład artykułów męskich**

Pw 9606-9,301

Restauracja „Ustronie",

Poznań, Pocztowa 11 — właśc. **Antoni Gniatczyński**

W sobotę, dnia 1 marca

WIEPRZOBICIE

Mięso z kotła, bułaczanki, kaszanki, oraz wielki wybór innych potraw, na które jaknajuprzejmiej zaprasza

zw 22004 **Gospodarz.**

Dobrze pielęgnowane piwa i inne napoje.

Wolnym od wszelkich

bólów reumatycznych, gośćcowych, nerwobólów stanie się ten kto używa systematycznie znakomite nacieranie p.n.

ICHTIOMENTOL

Wszędzie do nabycia.

Główny skład wysyłkowy na Polskę i Gdańsk:

Laboratorjum chem. aptekarza

Mra. Zymona Edelmana

Lwów, Teatyńska 16.

Pw 9585-72,96

Biały Tydzień

od soboty, 1 marca r. b.

Czepki	nocne batystowe strojne 4,50, 3 50, 2.75, 1,75,	1^{45}
Podstaniczki	przybrane koronką 2,50, 1,95, 1,45,	1^{05}
Biustonosze	3.50, 2,95, 2,50, 1,95, 1,75, 1,50,	1^{25}
Koszule	damskie dzienne przybr. koronką 3,50, 3,—, 2 50, 2,25,	1^{95}
Koszule	damskie nocne przybrane koronką 7,50, 6.25, 5,50	4^{50}
Pantalony	damskie przybrane koronką i haftem . . 4,50, 3,75, 3,50,	2^{75}
Kombinacje	majteczkowe 6,50, 5.50, 4,50,	3^{95}
Kombinacje	haleczkowe z koronką i haftem . . . 10,50, 8,50, 6,50,	4^{50}
Kaftaniki	z koronką i haftem 6,50, 5,25, 4,50,	3^{75}
Fartuchy	wiedeńskie fasony . . . . . 5,—, 4,50, 3,75, 2,95,	1^{95}
Pasek	podwiązkowy z 4 podwiązkami 3,25,	2^{50}
Pasek	podwiązkowy z 4 podwiązkami adamaszk. 8,50,	5^{25}
Pasy	biodrowe znane fasony 15 00, 12 50, 10,50, 9,50, 8,50,	5^{75}
Pończochy	florowe trwałe 3 50, 2 95, 2,50, 1,95, 1,50,	1^{25}
Pończochy	jedw. „Bemberger" 10,50, 9,50,	6^{75}
Koronki	klockowe 0,55, 0.45, 0,30, 0,25,	$0,^{15}$

Ręczniki, chustki do nosa bajecznie tanio.

K. Przybylski

Poznań, Stary Rynek 56.

Fabryka Bielizny i Gorsetów. Tel. 50-55.

Pw 9599/600-9,253/4

Niniejszem mam zaszczyt jaknajuprzejmiej zaprosić Wielm. P. wraz z rodziną na

WIEPRZOBICIE

które odbędzie się w **sobotę, dnia 1 marca 1930 r.** Od godz. 10 z rana mięso z kotła, kiszki z kapustą i inne potrawy. Dobrze pielęgnowane napoje.

Z wysokiem poważaniem

zw 22013 **S. MICHALSKA, Bukowska 5.**

ZIOŁA LECZNICZE

O. Wojnowskiego

poleca

APTEKA p. KORONĄ

Poznań, Górna Wilda 61

Broszury na żądanie bezpłatnie.

Kw 161

Hallo! ***Hallo!***

5. Klasa 20. Loterji Państwowej

Mam jeszcze kilka szczęśliwych losów do oddania. 1 cały los 200 zł, 1/2 losu 100 zł, 1/4 losu 50 zł. Wysyłka tylko za zaliczką. Ciągnienie od 6. 3. — do 4. 30. dziennie. Pw 9588-63,123

Spiesz się i kupuj los, póki czas, bo 5 klasa to żniwa całej loterji, to 30 dni ciągnień!

STANISŁAW JANKOWSKI,

Bydgoszcz, Kolekt Loterji Państwowej, Długa 1.

Poszukuję

pożyczki 40000 zł

na I. hipotekę domu mieszkalnego, który przynosi 16000 zł rocznie dochodu. Oferty **„PAR", 27. Grudnia 18, pod 58,87** Pw 9594-58,87

SKŁAD

próżny z dwoma wystawowemi oknami i ubikacje handlowe wzgl. przemysłowe, przy pryncypalnej ulicy, nadające się na każde przedsiębiorstwo, gdzie jest garnizon i wszelkie uczelnie średnie **od 1. 4. 1930 r.**, osobno lub razem z mieszkaniem lub bez, wprost od właściciela do wynajęcia.

K. KALISZEWSKI, WRZEŚNIA, Warszawska 32

Telefon 255. dw 4303

Skład kolonjalny w L-szn e

przeszło 40 lat istniejący, przy ruchliwej ulicy, bardzo dobrze prosperujący, z przyległem trzypokojowem mieszkaniem, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa, **zaraz na sprzedaż.** Zgłoszenia do agentury Kurjera Poznańskiego **Leszno, Komeniusza 42.** nw 9147

Największa zniżka cen Obuwia

Celem uprzątnięcia zapasów dla nadchodzących nowości wiosennych redukuję w dalszym ciągu ceny częściowo

znacznie poniżej cen własnego kosztu.

Obuwie męskie Goodyear Welt. jak, brąz. czarne i z gumową podeszwą . . . od **38 zł** | **Obuwie** męskie, szyte, z gwarancją, brąz i czarne **32 zł** | **Pantofelki** lakowe, na obcasie słupkowym i francuskim . . . . od **24 zł** | **Pantofelki** czarne i brązowe od **18 zł** | **Pantofelki** jasne, poszczególne partje . . . . . od **20 zł**

Nadchodzące nowości wiosenne sprzedaję w przedsezonie po cenach również znacznie zniżonych.

Pw 9575/9.233/4

BAZAR OBUWIA wł. Fl. Kasprzak Poznań Pocztowa 2.

TARTAK

K. Kaliszewski, Września, tel. 255

ma na składzie **materjały stolarskie i budowlane** oraz przyjmuje wszelkie zamówienia na tarcie kantówek, beiek itp. drzewnych materjałów budowl. według listy. dw 4304

„Kopalnia Złota"

Sprzedam dobrze zaprowadzony **skład kolonjalny** — detal i drobny hurt bezkonkurencyjny, połączony z restauracją, wyszynkiem, składnicą octu, fabryką wód mineralnych i depo piwa, dwa konie, wozy z kompletnem urządzeniem, w powiatowem mieście, gdzie wyższa szkoła na miejscu, z powodu choroby. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. zw 22 009

Podróżującego

młodszego, dzielnego, który już podróżował, z dobremi **świadectwami, przyjmie od 15. 3.** lub **1. 4. r. b.** dw 4296

Krotoszyńska Hurtownia Kolonjalna

KLEMENS RESZELSKI — KROTOSZYN.

Inżynier - mechanik

lat 48, przeszło 20-letnia obszerna praktyka za granicą i studja, języki, organizator, warsztatowiec energiczny, **przyjmie posadę w fabr. maszyn, zakładach przemysł. lub majątku uprzemysł.** Oferty do **„PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,345 Pw 9587-53,345

Na żądanie publiczności pozostaje znany jasnowidz-grafolog **J. Karten** jeszcze tylko do **14 marca rb.**

Karten wpada w trans, przenika w człowieku wszelkie organy i widzi wszelkie choroby oraz udzielając wszelkich porad.

Karten widzi przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, posiadając 12 tysięcy pism dziękczynnych z całej Polski oraz z zagranicy. Bada listy anonimowe.

Karten uznany również przez 3 profesorów uniwersyteckich — wykrywając nawet morderstwo.

Godziny przyjęć: przed poł. 10—12, po poł 5—7, w niedziele od 5—7. **Strzelecka 3, parter, prawo.**

Zastrzega sobie również nieprzyjęcia bez podania powodów. zw 22 011

Pierwszorzędna firma na maszyny i artykuły biurowe poszukuje kilku **inteligentnych**

sprzedawców

na Poznań i prowincję. Oferty do biura ogłoszeń „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. **9,319** Pw 9614-9.319

Magistrat miasta Miejskiej Górki odda wykonanie

projektu umocnienia drogi

włącznie niwelacji ca 3,2 klm. Miejska Górka — Dąbrowa, pow. Rawicz.

Projekt winien odpowiadać wymogom obowiązujących przepisów technicznych dla budowy dróg publicznych. Oferty przyjmuje Magistrat do dnia 10 marca 1930. dw 4332

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferentów według własnego uznania.

Miejska Górka, dnia 25 lutego 1930.

Magistrat: (—) Żyniewicz, burmistrz.

Korespondentka

niemiecko-polska, rutynowana, z dobrym niemieckim biegle pisząca na maszynie, poszukiwana przez **poważną** firmę. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 22019**

Potrzebny zaraz na większy klucz ziemski do samodzielnego kierowania zakładem, zatrudniającym 15 ludzi — energiczny

kierownik

warsztatów ślusarsko - mechanicznych

rutynowany fachowiec, z świadectwem mistrzowskiem, obeznany z reparacjami maszyn rolniczych wszelkiego rodzaju, pługów parowych itd., metalurgją, autogenicznem spawaniem, dokładnie obeznany z przepisami Stow. Dozoru nad kotłami. Zgłoszenia tylko poważnych kandydatów, z odpisami świadectw i podaniem referencyj, bez dołączenia znaczka na odpowiedź (nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi) — przyjmuje

Administracja Dóbr hr. Łąckiego

Posadowo, poczta Lwówek, woj. Poznańskie.

dw 4334

Gazownia Miejska w Środzie ma do oddania większą ilość (ca 800 ctr.)

smoły pogazowej.

Wysyłka smoły może nastąpić w beczkach kupującego. Oferty uprasza się skierować do Magistrat w Środzie.

dw 4346 **Magistrat:** (—) Polski, burmistrz.

MOULIN ROUGE

ul. Kantaka 8 9. **PARTER i I-PIĘTRO** **Telefon 33-69.**

RESTAURACJA - WINIARNIA - DANCING - KABARET

Po całkowitej renowacji zniszczonych przez pożar ubikacyj, znajdujących się na I. piętrze nastąpi ponowne **otwarcie tychże w sobotę, dnia 1 marca o godzinie 10-tej wieczorem.**

Lokale urządzono nawskroś nowocześnie z wyszukanym przepychem i elegancją, przyczem nastąpiła również całkowita zmiana i reorganizacja zakładu, który odtąd prowadzony będzie na najwyższym poziomie.

Występy pierwszorzędnych sił artystycznych. **Występy pierwszorzędnych sił artystycznych.**

POCZĄTEK: { **w lokalach parterowych od godziny 8-mej wieczorem. natomiast na I. piętrze od godziny 11-tej wieczorem.**

W niedziele i święta „FIVE O CLOCK" z programem.

2 ORKIESTRY

SENSACYJNA NOWOŚĆ! OSWIETLONY KRYSZTAŁOWY PARKIET TANECZNY! Parquet Illuminée!

PIERWSZORZĘDNA KUCHNIA

UWAGA! Codziennie po południu w lokalach parterowych od godziny 5—7 koncert i dancing.

Ceny przystępne! **Ceny przystępne!**

Pw 9601-9.286

Nasza Odzież męska i dla chłopców

marki

dzięki swej elegancji wypróbowanego kroju przy użyciu pierwszorzędnych dodatków zdobywa coraz liczniejsze grono zwolenników.

Na zeson wiosenny polecamy

PALTA
NARZUTKI
RAGLANY
TRENCHCOATY
SPODNIE

UBRANIA

J. Sisiecki
Dom konfekcyjny SA AKC.
POZNAŃ - Stary Rynek 98-100.

Pw 9611/12-9.309/10

PRAWDZIWA UCZTA

PODCZAS POSTU

Generalne Przedstawicielstwo i skład na Poznań:
W. Misiek, św. Marcin 21.

Tw 1173

Nie bądź aż tak
ZAKOCHANYM,
ażebyś siebie nie widział i zapominał o swiecie!

Pamiętaj, że płeć piękna jest ogromnie spostrzegawczą i czułą na zewnętrzny wygląd tej brzydkiej połowy.

Bądź eleganckim!

Kapelusz koszulę, skarpetki, krawat kupisz naprawdę tanio w firmie:

PIOTR PLUCIŃSKI
St. Rynek 37. (Dom Czerwonej Apteki).
Pw 9585-8.212

Dwóch młodych
agronomów-techników
z paruletnią praktyką rolną, poszukuje posady:
1-szy w przedsiębiorstwach handlowo-rolniczych, banku itp. 2-gi, na wsi, jako rządca pod ogólną dyspozycję, najchętniej na większe dobra, na osobny folwark.
Mogą wykazać się dobremi świadectwami i powołać się na poważne referencje. Łaskawe oferty proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22 016

Żelazka do prasowania
maszynki do mięsa
młynki do kawy
wagi kuchenne
noże i widelce
łyżki i łyżeczki
karnisze do okien
wanny do prania i kąpania
kuchnie westfalskie
poleca korzystnie
Jan Deierling,
Skład żelaza,
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43.
Pw 9609-9.299

400 mtr³ topoli
200 mtr³ jesionów
towar średniej dobrej jakości **kupię.** Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 21955**

Częstochowa

MAJĄTEK 800 mórg ziemi, bez inwentarza, cena 100 000 złotych, wpłaty 40 000. RESZTÓWKA 70 mórg, cena 50 000 złotych. GOSPODARSTWO 38 mórg w mieście, cena 60 000 złotych, wpłaty 20 000. GOSPODARSTWO 24 mórg, cena 31 000 złotych, wpłaty 18 000. GOSPODARSTWO 12 mórg, cena 10 000 zł, wpłaty 6 000. — oraz wielki wybór gospodarstw rolnych, domów, młynów, dzierżawy, sklepy, parcele, najkorzystniej poleca w Królestwie Agencja Starkiewicza, Częstochowa, Wilsona 22. zw 22 014

Natychmiast poszukuję dzielnego w sprawach adwokackich i notarjalnych z kilkoletnią praktyką w biurze adwokackiem i notarjalnem

rejestratora.

Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji przyjmuje **Każdow cz, adwokat i notarjusz, Krotoszyn (Wlkp).**
nw 9166

Sąd Powiatowy w Szubinie, 3. N. 1/30. **UCHWAŁA.** Dozwala się **odroczenie wypłat** Fie. Zborowski i Syn, Nadnoteckie Huty Szkła w Turze, pow. Szubin, w myśl rozp. Prez. Rzplitej Polskiej, z dnia 6 marca 1928 (Dz. U. R. P. nr. 27, poz. 244) na przeciąg 3 miesięcy t. j. do dnia 20 maja 1930 włącznie. Nadzorcą mianuje się Tadeusza Łańcuckiego w Bydgoszczy. Szubin, dnia 21 lutego 1930. nw 9259
Sąd Powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona **w Lubiatówku,** w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Lubiatówko dobra, tom II., obszarów dworskich str. 265, na imię rolnika **Zygmunta Chrzanowskiego z Lubiatówka,** zostanie **dnia 4 czerwca 1930, o godzinie 10 przed południem** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 16.

Nieruchomość ta jest wpisana pod nr. 1 matrykuły podatku gruntowego i pod nr. 1 i 7 księgi podatku budynkowego. Wielkość 578 ha 32 a 90 qm. Wartość użytkowa roczna 1563 mk.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 24. 4. 1929 r. nw 9260

Śrem, dnia 22 lutego 1930 r.

Sąd Powiatowy.

ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE SP. AKC. „AGRAD"

odbędzie się w Grodzisku, w lokalu p. Jarosza, we wtorek, dnia 22 kwietnia 1930, o godz. 16.

Porządek obrad:

1. Zagajenie. 2. Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia. 3. Sprawozdanie Zarządu za rok 1929. 4. Sprawozdanie Delegacji Rady Nadzorczej. 5. Podwyższenie kapitału akcyjnego i zamiana akcyj. 6. Przyjęcie nowego statutu. 7. Przyjęcie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1929. 8. Udzielenie pokwitowania Zarządowi. 9. Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej. 10. Podział zysku za rok 1929. 11. Wybór pięciu członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących. 12. Wolne głosy bez uchwał.

P. P. Akcjonarjusze chcący brać udział w głosowaniu na Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć kwity depozytowe na złożone akcje w Bankach, Kasach Oszczędności, Bankach Komunalnych lub notarjalne z wyszczególnieniem numerów przed Walnem Zgromadzeniem i to **od dnia 15 do 18 kwietnia 1930,** w biurze Dyrekcji Sp. Akc. **„Agrad"** w Augustowie, poczta Ruchocice, skąd odbiorą karty wstępu. W dniu Walnego Zgromadzenia kwitów depozytowych się nie przyjmuje. Do głosowania uprawniony jest każdy P. P. Akcjonarjusz posiadający jedną akcję 100-złotową, która ma ważność jednego głosu. Sprawozdanie, bilans oraz rachunek strat i zysków za rok 1929, wyłożone będzie w biurze Dyrekcji w Augustowie, poczta Ruchocice **od dnia 2 do 18 kwietnia r. b.** Pw 9595-9,250

Rada Nadzorcza: (—) K. L. Górski. **Zarząd:** (—) Fr. Pepiński.

Stowarzyszenie Dozoru Kotłów w Poznaniu

W piątek, dnia 14 marca 1930 r., o godz. 12 w południe, w biurze Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Poznaniu, ulica Ogrodowa 11, odbędzie się

Zwyczajne Walne Doroczne Zebranie
Członków Stowarzyszenia

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie techniczne.
2. Sprawozdanie finansowe.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Przyjęcie sprawozdania rachunkowego za rok 1929.
5. Ustalenie preliminarza budżetowego na rak 1930.
6. Wybór trzech członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz zmarłego ś. p. Czarlińskiego.
7. Wybór Komisji Rewizyjnej.
8. Zmiana I ustępu art. 14 statutu Stowarzyszenia.

W razie niedojścia do skutku powyższego zebrania z powodu niedostatecznej ilości członków, następne zebranie odbędzie się tego samego dnia o godz. 12,30, bez względu na ilość obecnych.
dw 4305 **Wiceprezes:** Jan Turno.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia członków Tow zap. **Powszechna Wystawa Krajowa w r. 1929 w Poznaniu,** powziętą dnia 11. 1. 1930 r., zostało to Towarzystwo **rozwiązane.**

Prosimy przeto wszystkich wierzycieli, by zgłosili swe wierzytelności, przysługujące im od P. W. K. w r. 1929. do dnia 1 czerwca 1930 r., gdyż późniejszych zgłoszeń rozpatrywać nie będziemy mogli z powodów technicznych.

Powszechna Wystawa Krajowa w Likwidacji
Z polecenia Likwidatorów
(—) L. Mikołajczak
dw 4349 Dyrektor Spraw Finansowych.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 6 marca 1930, o godz. 12, sprzedam **w Stęszewie,** pow. pozn., za gotówkę najwięcej dającemu: **bufet, kredens, stół na 12 osób.** nw 9158

Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Stęszewie na Rynku.

(—) Gabrysiak, urzędnik egzekucyjny Wydziału Powiatow. pow. poznańskiego.

PRZETARG

Magistrat miasta Inowrocławia ma zapotrzebowanie na dostawę **500 sztuk lip, 500 sztuk krategusów i 250 sztuk topoli włoskich** do obsadzenia natychmiastowego alei miejskich. dw 4347

Oferenci reflektujący na dostawę, zechcą do 10 marca 1930 r., godziny 12 w południe dostarczyć w zamkniętej i zalakowanej kopercie ceny za jedną sztukę loko Inowrocław z podaniem terminu dostawy.

MAGISTRAT miasta INOWROCŁAWIA
Miejski Urząd Budowlany
Inowrocław, dnia 26 lutego 1930 r.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 1. 3. 1930, o godz. 10,30, w Firmie **C. Hartwig w Poznaniu,** sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: zw 22 002

SAMOCHÓD (Studebaecker)
jak nowy.

H. Prusiński, kom. sąd., Poznań, Marszałka Focha 84
(wejście z ul. Fl. Stablewskiego)

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d i 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Rozlewnia piw
i fabryka wody selterskiej blisko Poznania na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 29 549

Plac opłotowany
1 500 m² nadający się na każde przedsiębiorstwo do wydzierżawienia lub na sprzedaż przy ul. Szamarzewskiego 49. Kubicki, architekt, ul. Jackowskiego 13, III. piętr. zdw 29 552

Rzeźnictwo
w pełnym biegu zaped elektrycz. ay. mieszkaniem, spiesznie sprzedam. Gen. Kosińskiego 17. zdw 29 566

Prasa
ręczna do wyciskania bułek na 10 sztuk, prawie nowa, typu K. Schwerzel, Katowice, model 8, korzystnie do oddania. Czerniak, Zakłady Elektrotechniczne, 27-go Grudnia 19. zdw 29 710

Sprzedam
wózek dziecięcy sportowy, Słowackiego 37, parter wysoki, lewo zdw 29 567

Skład
z małem mieszkaniem tanio do oddania. J. Dembiński, św. Wojciech 27. zdw 29 573

Rower
damski używany sprzedam. — Ludwiczak, Wieżowa 9, II. zdw 29 590

Sypialnię
dębowo fornierowaną nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 29 597

Używane
meble sprzedaje tanio. Kozłowski Szewska 15. zdw 28 674/5

Pianino
nowe tanio oddam za gotówkę. Wały Król. Jadwigi 5, I p. prawo. Obejrzeć między 1—3 i 6—7 po poł. zdw 29 436

Dom
ze składem i mieszkaniem zaraz sprzedam. Grodzisk. Szeroka 5. Stanisław Kuziak. zdp 28 928

Okazja
Hotel pierwszorzędny, kompletnie umeblowany, centrum Warszawy 3 piętrowy, front dwie ulice 10 sklepów, roczny dochód 300 000 złotych. Cena żądana 300 000 dolarów sprzeda natychmiast poważnemu reflektantowi, może być cudzoziemiec. Frankel & Korolnik Włocławek. Rolińskiego 11. nw 9061

Autobusy
dwa luksusowe nowe 30-osobowe światowych marek sprzedamy na dogodnych warunkach spłaty. Biuro Techniczno-Agrarne. Plac Wolności 9. Telefon 55-63. zdw 29 690

2 Singera
damskie maszyny, okrągłe czołenka sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 29 633/34

Meble
na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butelska). zdw 28 288

Restauracja
i kawiarnia z urządzeniem i mieszkaniem zaraz na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych. Adres wskaże Kurjer zdw 29 068

Pianino
„Ecke", organista Farny, Gołębia 1, od 3—4. zdw 28 708

Zakład
fryzjerski, bezkonkurencyjny, urządzeniem, sprzedam. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 29 276

Pianino
doskonałe korzystnie za gotówkę. T. Orłowski, Rybaki 21 a, II piętro. zdw 29 437

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem tanio sprzedam. Bydgoszcz. Hetmańska 12. zdw 29 425

Ford 3 tonnowy na sprzedaż
gotów do jazdy 13.000 km. dwie zapasowe opony, kompletne akcesorja. Zgłoszenia Kurjer dw 4317

Meble
10 dni taniej sprzedaży, sypialnie, jadalnie, kuchenne urządzenia, ceny znacznie zniżone. Marcin Żytkowiak, tylko Chwaliszewo 5. zdw 29 266/7

Pończochy
piękne, dobre, tanie. — A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Kw 1 617-8

Na balu
ozdobą i urokiem pięknej pani to ładny pierścień, kolczyki naszyjnik, zegarek ręczny w cenie od 10 do 100 zł poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 29 678

Parcele
w Sołaczu 6000 m² tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer jw 3450

Singera
maszynę damską i krawiecką — sprzeda warsztat — Szamarzewskiego 31. zdw 29 599/600

Regały
stosowne dla każdej branży tanio na sprzedaż. — Borys, ul. Wielka 20. Pw 9139-9.183

Kanapy
leżanki, kluby, materace, najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka nr. 31. zdw 29 586/87

Dom
masywny Poznań Starołęka ulica Pochyła 9, do sprzedania. Krönig zdw 29 764/5

Dom
tanio sprzedam, wpłata 30 tysięcy, reszta hipoteka. Informacje: Cukiernia, ul. Dąbrowskiego 46. zdw 29 685

Piec
żelazny i wilk suczka. czujna. tanio. Pocztowa 1. „Tykoty". zdw 29 049

Parcele budowlane
w uroczej miejscowości górskiej. w bezpośredniem sąsiedztwie z budującym się wielkim zastawem wodnym. natychmiast do sprzedania na korzystnych warunkach Zgłoszenia pisemne (pożądane osobiste): Józef Czulak w Miedzybrodziu Bialskiem Nr. 217. p. Porabka pow. Biała Krak Dojazd do stacji kolejowej Kety zdw 29 066

Radio-
odbiornik. nowoczesny. czterolampowy. eliminujący Poznań. bardzo tanio na sprzedaż Maleckiego 15 III. piętro lewo. telefon 7769. zdw 29 038

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13 Klijentel zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem Pw 9 095-6

Gramofony
i płyty poleca Bruzdziński i S-ka. Al. Marcinkowskiego 8. na I. piętrze. Wymiania starych płyt. naprawa mechanizmów. Tel. 40 51. Kw 1629

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych fasonach wyjątkowo tanio Z. Bobowska. Poznań. Stary Rynek 70. narożnik ul. Nowej. Pw 9131-7.104

Tania
sprzedaż posezonowa. Jankowska. Podgórna 10. Pw 9 133-8.100

Wełniane
pończochy. skarpetki z ustępstwem 30 proc. Rzeczypospolitej 3. podwórze. parter. prawo. zdw 27 401

Piękny skład
o dwóch wystawach z przyległemi ubikacjami przy Placu Wolności. nadający się na każdą branżę. odstąpię poważnej firmie Oferty Kurjer Poznański zdw 27 904

Parcelkę
sprzedam. Kolodziejek. M. Focha 69. zdw 28 819

Kawiarnia
i restauracja z pełnym wyszynkiem zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera pod nw 9083

Samochód
„Ford" otwarty. model 1927 korzystnie na sprzedaż. Administracja Dóbr Krotoszyn. dw 4336

Aparat
fotograficzny nowy 9 × 12. maszyna do rozdzielenia ciasta na 30 bułek. fuzja bezkurkowa belgijska nowa kal. 16. Oferty do Kurjera zdw 29 495

Samochód
z nakrytką w bardzo dobrym stanie marki Opel tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 492

Pies
szpic rasowy ½ roczny tanio na sprzedaż. St. Czajka. Piotra Wawrzyniaka 22. zdw 29 470

Kawiarnia - restauracja
z pełnym wyszynkiem z 5 pokojowem mieszkaniem z powodu wyjazdu do sprzedania. Cena 40 tys. gotówki. Adres wskaże Kurjer zdw 29 474

Restauracja
z mieszkaniem. z pełnym wyszynkiem. duże ubikacje. z powodu choroby do sprzedania. Do objęcia potrzeba ca. 25 000 zł. — Adres wskaże Kurjer zdw 29 475

Dla emeryta lub rzemieślnika
gospodarstwo 3 morgi ziemi ogrodowej. dom 10 ubikacyj. bez lokatorów. obora. ogród. zdrowa okolica Kujaw — Poznańskich. 3 km od stacji kol.. cena 7 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 499

Motocykl
2 KM sprzedam 300 zł. Spychała. Żabikowo. Cmentarna 37. zdw 29 498

Sprzedam
garnitur i meble. Spokojna 15 a. zdw 29 507

Fabrykę
wód leczniczych mineralnych w Poznaniu z powodów rodzinnych korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 517

Mały
pokoik ładnie umeblowany tanio oddam. Adres Kurjer zdw 29 511

Aparat
do spajania metali (Schweissaparat) na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 29 534

Fabryka
z terenem budowlanym i domkiem zaraz do objęcia. kupno okazyjne. Cyraniak. Poznań. św. Marcin 63. zdw 29 523

Sprzedam
białą szafę z lustrem. lustra kryształowe. łóżka metalowe. szafę żelazną. koronę elektryczną. Zgł. portjer. Aleje Marcinkowskiego nr. 13. zdw 29 676

Maneż
i sieczkarnia tanio na sprzedaż. Kordus. Dębiecka 17. zdw 29 520

Narzędzia
komplet warsztatu mechanicznego. w tem tokarnia 2 mtr wiertarki. szmirgiel. motor 4 PS. imadła kuźnia aparat do spawania i kompl. narzędzia ślusarskie. — Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 29 545

Futro damskie
noszone. murmle prawdziwe. okazyjnie sprzedam 450 zł Obejrzeć: Zielona 1. I. ptr lewo. 5—7. zdw 29 541

50 par bucików damskich
wielkość 34—35. francuski obcas sprzedam za bezcen detalicznie. Mader. Wały Zygmunta Starego 6. parter. obok Dyr. Kolejowej. Pw 9592-53.352

Urządzenie
składu stosowne dla branży żelaznej. elektrotechnicznej itp. (system pudełkowy) tanio na sprzedaż. Borys. ul. Wielka 20. Pw 9140-9.186

Meble antyki
Serwantkę brzozową (Biedermaier). fotele. kanapy. rozmaite krzesła. szafy do książek. komody w brzozie. mahoniu korzystnie na sprzedaż. Magazyn Mebli Strzelecka 30. przez podwórze. zdw 29 738

Gramofon
na sprzedaż. Tuliszka. Łąkowa 17. zdw 29 667

Zakład fryzjerski
damsko-męski powodu choroby dobrze zaprowadzony sprzedam za 1 500 zł. Adres Kurjer zdw 29 804

8½ złotego
serwis do kawy porcelanowy. 39 złotych serwis obiadowy porcelanowy. 28 złotych ½ tuzina noży i widelcy „Alpaka" lecz tylko w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24. w podwórzu. zdw 29 648

1 koń
kasztan. średniego wzrostu. dobrze ciągnący. korzystnie sprzeda: ogrodnik Edmund Makowski. Poznań Sołacz. ul. Sołacka 9. telefon 28 32. zdw 29 806

Buldog
2½ mies. suczka 50 zł. sprzeda Skład komisowy. Piekary 5. zdw 29 644

Sypialnię
mahoniową korzystnie sprzedam. dogodna spłata. Stolarnia. Szyperska 3. zdw 29 702

Jadalnię
okazyjnie za 1 100 zł sprzeda — Stolarnia. Szyperska 3. zdw 29 705

Samochód
doskonały. firmy Renault. motor i karoserja w dobrym stanie. do sprzedania. Oferty: Francuska Misja Wojskowa. — Warszawa. Galerja Luxemburga. Senatorska 29. Pw 9681-62.152

Wózek
dziecięcy na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 29 787

Oliwa pyłochłonna
Universum na podłogi surowe chroni płuca i desinfekuje! Zapach balsamiczny! kg. 1.20. Drogerja Universum. Poznań. ulica Fr. Ratajczaka 38. Pw 7343-46.196

Lada
z pulpitem. nadająca się do składu kolonjalnego. Eksport Słomy. ul. Mickiewicza 36. róg Zwierzynieckiej. zdw 29 785

Parcele
Śródmieściu. Łazarzu. Jeżycach. Wildzie. Sołaczu. Winiarach. Dębcu. Puszczykowie — pod dowolną budowę. dogodnych warunkach sprzedaż. Zgłoszenia: Hodowaniak „Biuro Pracy" Plac Wolności 9. zdw 29 768

Za
3 000 oddam do sierpnia 4 000. Gwarancja pewna. Oferty Kurjer zdw 29 777

Darmo
otrzymasz meble 1 pok. przy kupnie całości. t. j. jadalni z 12 krzesłami. gabinetu męsk. z garniturem klub. i deb. sypialni. Meble w dobrem wykonaniu jak nowe. z powodu zmiany mieszk. Cena bardzo niska. Sprzedam także częściowo. Informacje Woźna 18. III ptr. prawo. od 2—3.30 i od 6—7. zdw 29 845

Okazja!
Dom w centrum Torunia. oprocentowujący się około 16 % za 250 tysięcy. czyli równowartość 6½ letniej dzierżawy. przy wpłacie ca. 80 tysięcy na sprzedaż. Zgłoszenia do „Par". Toruń. Szeroka 46. pod 271. Pw 9 539-64.72

Śliczna
sypialnia. prawie nowa. na sprzedaż. Ul. Wrocławska 26 27. III. piętro. zdw 29 661

Rower
damski na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 29 647

Pianino
wspaniałe sprzeda tanio. Św. Marcin 47. III.. prawo. zdw 29 812

Turbina powietrzna
30 mtr. wysoka. o sile 20 koni. pierwszorzędny fabrykat firmy „Herkules" w Dreźnie. nadająca się do ogrodnictw. gospodarstw. korzystnie do sprzedania. Informacji udzieli ogrodnik Edmund Makowski. Poznań Sołacz. ulica Sołacka 9. tel. 28-32. zdw 29 807

Fryzjerski
zakład w Poznaniu. kopalnia złota. Oferty Kurjer zdw 29 793

Wysprzedaję
tanio serwisy niewykupione. Malarnia porcelany. Poznań. Czartorja 8. zdw 29 766

Pianino
krzyżowe czarne sprzedam. Prusa 18. II. piętro. prawo. zdw 29 747

Autobus
Ford 29 bardzo dobry na linji — zaraz tanio na sprzedaż. Ludwiczak. Krzywiń. nw 9168

5 KUPNA

Odkupimy
1500 mtr. b. szyn używanych 2 metrowych. 600 m/m rozpiętości do polnej kolejki. oraz 9 wagoników używanych do buraków system Spalding albo Smoschewer. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Majętność Chwałkowo. p. Krobia. pow. Gostyń. zdw 28 916

Folwark
około 300 mórg dobra ziemia. ładnie położony. kupię. Wpłata 20 000 zł. reszta według umowy. Pośrednicy wykluczeni Oferty dokładne do Kurjera zdw 29 144

Składu obojętnej branży
na filję w okolicy św. Marcina. Alei Marcinkowskiego. Ratajczaka. Pocztowej poszukuję. Oferty Kurjer zdw 29 459

Kupię
50 m/m transmisję długości od 6 mtr Poznań. skrzynka pocztowa nr. 64. zdw 29 505

Pianino
zaraz kupię. Oferty. cena Kurjer zdw 29 535

Powózkę
lekką na jednego konia kupię. Oferty do Kurjera zdw 29 558

Kupię
stare noże. widelce srebrne. — Chwilkowski. Św. Marcin 40. zdw 29 679

Kolonjalkę
dwupokojowem mieszkaniem kuchnią. śródmieście. kupię. Oferty cenę. komorne Kurjer zdw 29 811

Szafę
do garderoby. łóżka. orzechowe lub mahoniowe. szpiralowy materac sprężynowy kupię. Oferty Kurjer zdw 29 767

Kupię
plac pod budowę 600 — 700 m² wprost od właściciela. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 745

Kupię
dom dochodowy w Poznaniu. wpłacę 18—20 tysięcy. Oferty Kurjer rw 8 887

6 KAMIENICE

Willa
masywna z ogrodem w Sołaczu korzystnie na sprzedaż. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 574

Kamienica
4 piętrowa. nowoczesna. dochód roczny 9.000. cena 90.000. wpłaty 30.000. reszta za 6 lat: — kamienica III. piętrowa dochód 6.000. cena 55.000. wpłaty 20.000: — kamienica II. piętrowa dochód 5.200 cena 45.000. wpłaty 17.000 i wiele innych poleca „Krakus". Poznań Pocztowa 30. zdw 29 631

7 PIENIĄDZ

Poszukuje się
1 do 3 000 zł pożyczki do dobrze prosperującego interesu na sześć miesięcy. Dam dobry procent i gwarancję. Oferty Kurjer zdw 29 103

300.000 zł
poszukuję pożyczki pod zastaw I. hipoteki na majątek ziemski ca. 4 000 mórg I. i II. kl. ziemi. Pośrednicy wykluczeni. Oferty uprasza się pod nw 9141

10.000 zł
pod zastaw I. hipoteki na realność miejską poszukuję. Oferty pod nw 9142

Wypożyczę
zaraz 25.000 złotych 15 procent na I. hipotekę nieruchomości Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 29 443

8.000 zł
poszukuje właściciel kamienic Poznaniu na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 29 472

Poszukuje
się na dwie pierwszorzędne realności w większem mieście powiatowem Wlkp. na I. hipotekę 60 do 80 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 27 890

Wypożyczę
1.000 zł zastaw. procent. Kurjer zdw 29 572

2—3.000 dolarów
poszukuje na hipotekę gospodarstwa wartości 60 000 zł. Oferty do Kurjera zdw 29 510

5 000 złotych
8% obligacje w złocie miasta Poznania mam niżej kursu giełd. do odstąpienia. Of. Kurjer Pozn. zdw 29 715

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie komfortowe
5 pokojowe. II. piętro obok placu Bernardyńskiego wprost od gospodarza do wynajęcia zaraz. Komorne za dwa lata zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdw 29 143

2 — 3
piękne pokoje i kuchnia wynajmie Helmich. Żabikowo. zdw 29 680

Mieszkanie
pokój. kuchnię 1 200 rok dzierżawy. Informacje: Widziński. Maleckiego 15. podwórze. parter. zdw 28 947

Mieszkanie
pokój. kuchnia z meblami. 1 500. Widziński. Maleckiego 15. podwórze parter. zdw 29 724

Mieszkanie
pokój. kuchnia. komplet z meblami. czynsz 15 złotych. objęcie 1 800 złotych (Łazarz) próżny pokój czynsz na ½ roku zgóry. później objęcie całego mieszkania 3 pokoje kuchnia (Wilda). — Spiesznie wynajmie „Pawilon". Marszałka Focha 15. zdw 29 635.6

Pokój
kuchnia Czerwonak. Piekarnia. zdw 29 800/1

Mieszkanie
5 pokojowe. 40 minut od Poznania. wprost od gospodarza. oddam. Kurjer zdw 29 651

Mieszkania
2. 3. 4. 5. 6 pokojowe wskaże „Informator". Ratajczaka 15. (Pasaż). zdw 29 703

Mieszkania
2. 3 pokoje. kuchnia. dwuletnia dzierżawa. wolne. Zgłoszenia Misiorny. Św. Marcin 15. I. zdw 29 707

Pokój
kuchnia. ogród przy Poznaniu. 2 lata dzierżawa 700.— Umińskiego 9. III wejście. zdw 29 781

Mieszkania
2 pokoje. kuchnia. pokój. kuchnia. przy Poznaniu za dzierżawę. Wskaże Misiorny. Św. Marcin 15 I. zdw 29 771

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę odda „Komis". Sew. Mielżyńskiego 25 a. zd 29 779

Mieszkania
każdej wielkości. składy pokoje dla panów. pań. małżeństw poleca poszukuje Czarnecki. Ratajczaka 13. zdw 29 760

Duży
pokój zgodą gospodarza odstąpię zaraz. Adres wskaże Frączyk. Gen. Umińskiego 9. wejście 16. zdw 29 744

9 SZUKA MIESZK.

Małżeństwo
poszukuje choćby pokojowego mieszkania. wprost od gospodarza. dzierżawa za rok zgóry. Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 502

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju lub mieszkania 2 pokojowego za odstępnem ewentl. z meblami w okolicy Bukowskiej. Oferty Kurjer zdw 29 464

Pokoju
z kuchnią poszukuję wprost od właściciela domu. zgóry płacę 1—2 lat dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 29 508

Jednego
do trzech pokoi z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje bezdzietne małżeństwo. czynsz zgóry Oferty do Kurjera zdw 29 543

3 — 4 pokoi
przynależnością. Zgł. Kurjer zdw 29 677

Poszukuję
zaraz 2 pokoje. kuchnię. wprost od gospodarza. za rok czynsz zgóry. Zgłosz.: Restauracja. Chwaliszewo 64. zdw 29 730

Mieszkania
2—4 pokojowego — poszukuje spiesznie kupiec. pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 29 706

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
dwupokojowe mieszkanie z kuchnią na większe z dopłatą lub dzierżawę trzy lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 29 666

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
ładnie umeblowany słoneczny pani inteligencji. Polna 13. I. lewo. zdw 29 002

Dwuosobowy
kulturalny. Szwajcarska 20 III. lewo. zdw 29 140

Pokój
dla inteligentnego pana z elektrycznością do wynajęcia. Słowackiego 37. parter. prawo. Wielgosz. zdw 29 125

Pokój
ładny z oddzielnem wejściem dla mężczyzny. Adres Kurjer zdw 29 150

Pokój
umeblowany. pościel pożądana. Fr. Ratajczaka 13. III. zdw 29 221

Mały
pokój do wydzierżawienia Śniadeckich 1. III.. lewo. zdw 29 346

Pokój
od 1. 3. do wynajęcia. Długa 4. III. piętro prawo. Pw 9491-9.126

Pokój
wspólny solidnemu panu wynajme pościel własna. Górna Wilda 45. I. lewo. zdw 29 020

Pokój
dla 2 inteligentnych pań przyjezdnych na krótki czas z łazienką zaraz. Oferty Kurjer zdw 29 450

Pokój
frontowy 2 osobom wynajmę. — Maleckiego 23. parter. prawo. zdw 29 453

Słoneczny
frontowy z dobrem utrzymaniem jednej lub dwom osobom wynajmę. Szewska 20 IV. lewo. zdw 29 454

Frontowy
pokój dla 2 panów od 1. 3. Przemysłowa 34. I. prawo. zdw 29 460

Centrum
dwa pokoje na biura. telefon ewentl. umeblowanie. Oferty piśmienne Kurjer zdw 29 462

Pokój
ładny. słoneczny. balkonowy. elektryczność dla jednej. dwu pań. Może być utrzymanie. pianino. Wały Królowej Jadwigi 3 a. — Kunce. zdw 29 468

Dwa pokoje
telefon ul. Działyńskich 3. II. prawo. zdw 29 471

Skromnie
umeblowany pokój wynajmę. — Wielkie Garbary 23 a. III środkowe drzwi. zdw 29 503

Pokój
wolny 40 zł. Matejki 59. II. ptr. prawo. zdw 29 502

Elegancki
pokój. światło elektryczne dla lepszego pana zaraz. Fredry 4. II. p. zdw 29 500

Duży
pokój słoneczny umeblowany dla 2 panów lub inteligentnego małżeństwa oddam. Adres Kurjer zdw 29 512

Pokój
wspólny dla jednej panienki od 1 3. do wynajęcia. Marsz. Focha 70. II.. lewo. zdw 29 533

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów od 1. 3. do wynajęcia. Marsz Focha 70. II. lewo. zdw 29 531

Panienkę
na wspólny pokój przyjmę. — Michalska. Nadbrzeżna 3. zdw 29 641

Pokój
wspólny dla panienki zaraz wolny. Ratajczaka 28. parter. prawo zdw 29 623

Pokój
do wynajęcia. Piekary 8. II. lewo. zdw 29 625

Pokój
czysty. jasny. elektryka. dla inteligentnego pana. Wierzbięcice 18. II.. prawo. zdw 29 630

Lepszy
pokój umeblowany panu. Św. Józefa 6. III.. lewo. zdw 29 629

Pokój
umeblowany. Kraszewskiego 4. II.. prawo. jw 3 453

Pokój
umeblowany. Niegolewskich 3. III.. lewo. zdw 29 612

Pokój
elegancki do wynajęcia. Matejki 5 III. prawo front. zdw 29 711

Pokoje umeblowane
poleca „Informator". Ratajczaka nr. 15. (Pasaż). zdw 29 708

Pokój
umeblowany bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. Ul. Niegolewskich 16. IV ptr. zdw 29 701

Umeblowany
pokój do wynajęcia dla bezdzietnego małżeństwa lub panów. Św. Wojciech 26/27 w podwórzu. — ostatni wchód lewo. parter lewo. zdw 29 704

Dla
małżeństw pokoje od 40 złotych. „Fragut" Półwiejska 31. pierwsze piętro. zdw 29 700

Pokój
umeblowany z osobnem wejściem Pocztowa 14. II. prawo. zdw 29 783

Słoneczny
ciepły pokój ewentl. dla dwóch wynajmę tanio. Widok na ogródki i ulice ul. Poznańska 27. podw. prosto. II. ptr. prawo zdw 29 538

Pokój
dla pani od 1. 3. Żupańskiego 19. parter. zdw 29 530

Pokój
umeblowany wynajmę. Marsz. Focha 96 parter prawo. zdw 29 524

Solidnemu
panu wynajmę pokój duży umeblowany z elektrycznością łazienka Ul. Reja 2. front. wysoki parter. zdw 29 544

Pokój
panom lub małżeństwu wynajmę Umińskiego 9 wejście 12. zdw 29 537

Dwuosobowy
Wierzbięcice 40 III lewo. zdw 29 554

Niekrępujący
śniadania. obiady elektryczność. Kręta 6 III prawo. zdw 29 556

Panienkę
na pokój. Młyńska 4. IV. lewo. zdw 29 557

Pokój
Stroma 27. II. prawo. zdw 29 559

Pokoje
umeblowane. słoneczne. wynajmę Plac Nowomiejski 5 III wejście dom ogrodowy II piętro. lewo. zdw 29 561

Pokój
do wynajęcia od 1 marca. Matejki 4. I. piętro. lewo. zdw 29 562

Elegancko
umeblowany pokój zaraz do wynajęcia Skarbowa 15. dom ogrodowy. wprost. II piętro. prawo. zdw 29 563

20 zł
pokoik i pokój dla 2 pań. Wierzbięcice 31. IV. piętro prawo. front. zdw 29 565

Pokój
umeblowany dla solidnej panienki wynajmę. Mazowiecka 6. Sołacz. zdw 29 575

Balkonowy
wspólny solidnemu panu wynajmę. Wielkie Garbary 2. II. Woźniak. zdw 29 578

Klatki
schodowej pokój solidnemu panu wynajmę. Adres Kurjer zdw 29 581

Klatki
schodowej pokój niekrępujący przyjezdnemu panu wynajmę. — Adres Kurjer zdw 29 580

Pokój
wynajmę. Rybaki 23. parter. lewo. zdw 29 584

Ogrodowa
19. III.. Nowakowska. zdw 29 583

Pokój
dla małżeństwa lub 2 panienek Zamkowa 5. IV.. lewo. zdw 29 582

Pokój
parterowy. frontowy dwa łóżka. niekrępujące używanie kuchni. elektryczność. wszelkie wygody do wydzierżawienia zaraz lub później tylko bardzo solidnym dwom osobom z inteligencji. Cena umiarkowana. Oferty Kurjer jw 3431

Pokój
dwuosobowy. frontowy zaraz. — Księżniak. Gąsiorowskich 11. — Łazarz. zdw 29 598

Pokój
1—2 osoobm. Wielka 18. IV. lewo. zdw 29 601

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Ul. Woźna 13. III.. lewo zdw 29 605

Młyńska
12. I. prawo Pokój wynajmę. zdw 29 603

Słoneczny
paniom. Woźna 13 b. II.. prawo. zdw 29 592

Pokój
2 panom. Maleckiego 5. dom boczny. lewo. I.. lewo. zdw 29 609

Tani
pokój panom. Wierzbięcice 39 a. dom ogrodowy. I.. lewo. zdw 29 606

Ratajczaka
11 a. wejście 7. parter. lewo. pokój ładny dla 1 lub 2 inteligentnych osób. zdw 29 611

Centrum
pokój. elektryczność. ogrzewanie. łazienka. dobre utrzymanie. — dwom osobom po 150. Adres Kurjer zdw 29 593

Pokój
do wynajęcia od 1 3. Józef Maury Szyperska 15 I. piętro. zdw 29 596

Wspólny
panu. Ogrodowa 2. II.. prawo. zdw 29 620

Pokój
na 2 lub 1 osobę. pościel pożądana. do wynajęcia od 1 Patrona Jackowskiego 23 I.. prawo. jw 3438

Pokój
2—3 osobom wynajmę. Ratajczaka 11 a. wejście 6. III.. prawo. zdw 29 615

Pokój
umeblowany. małżeństwu lub panu zaraz. Żupańskiego 2a III. lewo. zdw 29 640

Pokój
utrzymanie, inteligentnym, także uczniom. Tomaszewska. Młyńska nr. 13. I. zdw 29 784

Pokój
dwuosobowy wynajmę zaraz. — Wrocławska 33/34. III. Małecka. zdw 29 775

Pokój
na lokal korporacyjny. Śródmieście poszukiwany. Oferty Kurjer zdw 29 774

Z klatki
schodowej pokoje. — centralne ogrzewanie, telefon. Masztalarska 7 a. I. zdw 29 776

Inteligentnemu
panu wynajmę pokój zaraz. Łąkowa 10. II., lewo. zdw 29 814

Pokój
dla panienek. Strzelecka 28 a. parter, lewo. II. drzwi. zdw 29 818

Pokój
umeblowany utrzymaniem, elektryczność, ogrzewaniem wynajme. Tafelska, Ratajczaka 33. III. lewo. zdw 29 805

Pokój
dwuosobowy. Śniadeckich 9, II. zdw 29 780

Słoneczny
miły, panu zaraz. Jasna 12, I. zdw 29 748

Pokój
niekrępujący paniom wynajmę. Rybaki 20 a. III., piętro, lewo. zdw 29 749

Pokój
z niekrępującem wejściem od 1. 3. Spokojna 25 a, m. 7. zdw 29 820

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Poznańska 42. Dom ogrodowy, I. lewo. nw 8889

Pokoje
dwu, trzyosobowe, słoneczne. Kanałowa 7. II., prawo. zdw 29 798

Niekrępujący
pokój umeblowany wolny. Wielka 2. I. rw 8 885

Pokój
frontowy dla 1—2 osób wynajmę. Małe Garbary 6. parter. prawo. rw 8 886

Pokój
dla dwóch panów. Stary Rynek 7. tylny dom. II. rw 8 888

Pokój
umeblowany wynajmie Walkowska. Graniczna 13. zdw 29 619

Pokój
wspólny panu. Grobla 7, III., prawo. zdw 29 604

Pokój
na 2 osoby wynajmę. Piekary 7. II., lewo. zdw 29 637

Frontowy
elektryczność, panu. Staszica 9. prawo. jw 3452

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia (z pościeli). Lipczyńska, Wielka 23. skład. zdw 29 674

Wspólny
pokój niekrępujący wynajmę. — Owiatowa 13. parter. prawo. zdw 29 672

Eleganckie
gabinet, sypialnię wynajmę. — Pocztowa 21, I., prawo. zdw 29 610

Pokój
dwuosobowy. Cieszkowskiego 8. III., prawo. zdw 29 614

Inteligentnego
pana sfer ziemiańskich z całkowitem utrzymaniem na wspólny pokój poszukuję. Oferty Kurjer zdw 29 689

Pokój
ewtl. dla małżeństwa zaraz. Kopernika 4. II p. lewo. zdw 29 693

Elegancki
pokój wynajmę. Piekary 2. II. lewo. zdw 29 699

Pokój
dla panów. Wielka 5. II. lewo. zdw 29 696

Pokój
zaraz do wynajęcia. Zieciak. ul. Poznańska 56. zdw 29 692

Kręta 24
III prawo pokój wynajmę. zdw 29 691

Pokój
małżeństwu. Wierzbięcice 43. podwórze, I., Maćkowiakowa. zdw 29 683

Pokój
komfortowy, telefon, wydzierżawię. Zwierzyniecka 1. II. lewo. zdw 29 669

Pokój
słoneczny wydzierżawię dwom studentom. Zgłoszenia Szwajcarska 12 I ptr. lewo. zdw 29 686

Pokój
umeblowany wynajmę. Pl. Działowy 10. II. zdw 29 684

Pokój
wynajmę. Długa 8. parter lewo. II drzwi. zdw 29 682

Pokój
panu wynajmę. Łąkowa 19. I. prawo. zdw 29 720

Pokój
do wynajęcia. Św. Marcin 4. od 1 h., wchód ul. Wysoka 1. I. zdw 29 719

Pokój
umeblwany, elektryczność, wynajmę panu. Ul. Wodna 17/18. I. piętro, lewo. zdw 29 668

Pokój
wynajmę. Patrona Jackowskiego 13. parter lewo. zdw 29 717

Pokój
dla dwóch studentów lub studentek do wynajęcia. Szamarzewskiego 2. II., prawo. zdw 29 658

Pokój
słoneczny, dobrze umeblowany, wynajmę. Wały Królowej Jadwigi 2, wysoki parter. zdw 29 654

1. LOKALE

Ubikacje
handlowe 2 lub 3 pokoje na biuro i magazyn potrzebne zaraz lub później. Oferty Poznań. Al. Marcinkowskiego 11, pod 8,187 Pw 9531-8.187

Duża
ubikacja parterowa, wielkie okno wystawowe blisko Starego Rynku z przyległą ubikacją na biuro, nadającę się na warsztat lub skład, jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do „Par". Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 9.237 Pw 9570-9.237

Świadków
poszukuję, którzy widzieli zajście na Górnej Wildzie w nocy z dnia 20 na 21 lutego 1930 r. o godzinie 12 — 0.30. gdy kilku posterunkowych wlokło mnie po ziemi bijąc i kopiąc przytem. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Baraniaka, Wybickiego 15. zdw 29 816

21 ZGUBY

Znaleziono
2 portmonetki w niedzielę na wystawie drobiu. Zgłoszenia do 8 marca. Kowalewska. Wrocławska 39. rw 8 883

Straszna bieda -
a mimo to trzeba w gazetach ogłaszać!

Pozostaje tylko jedna rada — daj ogłoszenie małe, zastosowane do obecnego kryzysu gospodarczego, za niską cenę

ale

wybierz gazetę, którą wszyscy czytają! W Centrali naszej przy św. Marcinie 70 przedkładamy inserentom na życzenie Główną Księgę Nakładu, udowodniającą, że Kurjer Poznański posiada o wiele więcej czytelników, niż wszystkie inne dzienniki w Poznaniu razem wziąwszy.

Lepszej rady nie może narazie nikt udzielić ogłaszającym!!

Pokój
w lepszym domu 1—2 panom inteligentnym. Małeckiego 31. III. zdw 29 733

Wspólny
panu. Wielkie Garbary 13. II. prawo. zdw 29 729

Dobrze
umebl. pokój o 1 i 2 łóżkach zaraz wynajmę. Wały Jadwigi 1. II. lewo. zdw 29 740

Pokój
umeblowany wynajmę. Łąkowa 19, I. lewo. zdw 29 718

Czysty
panu zaraz. Poplińskich 1a. Drygalska. zdw 29 662

Pokój
1—2 osobom słoneczny i pana na wspólny pokój przyjmę. Patr. Jackowskiego 40. II. lewo. zdw 29 728

Dwuosobowy
Małeckiego 35. IV. zdw 29 657

Pokój
frontowy 1, 2 panom, utrzymanie. Półwiejska 32. I. prawo. zdw 29 727

Pokój
umeblowany, elektryczność. — Wierzbięcice 19. III., lewo. zdw 29 649

Lepszy
umeblowany pokój do wynajęcia. Strzelecka 3. III. piętro, prawo. zdw 29 646

Elegancki
pokój panu wynajmę. Plac Sapieżyński 5. III., prawo. zdw 29 642

Pokój
wynajmę. Wierzbięcice 31a. parter, prawo. zdw 29 643

Wynajmę
słoneczny, duży, ładny pokój, — światło elektryczne, 50 zł. także dwuosobowy. Skryta 1. I. prawo. zdw 29 714

Pokój
dobrze umeblowany zaraz. Ogrodowa 11, III. lewo, telefon w domu. zdw 29 713

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Adama Jeskiego 2. parter prawo. zdw 29 712

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
dużego słonecznego pokoju w okolicy Małych Garbar dla małżeństwa, najchętniej próżnego. — Oferty Kurjer zdw 29 055

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. (Pasaż). zdw 29 709

Komfortowego
pokoju, elektryczność, łazienkę, poszukuje kulturalny pan, możliwie okolicy Opery. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 652

Ubikacje
sklepowe przy ul. Woźnej spiesznie oddam za dzierżawę. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 725

14 DZIERŻAWY

Skład
oraz przylegające 2 pokoje z kuchnią w nowowybudowanym domu, położony w centrum dużej wioski, wynajmie zaraz R. Machownia, Drawsko, pow. Czarnków. zdw29 428

2 ubikacje
na cichą fabrykację poszukuję. Spieszne zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 29 527

Dzierżawa
110 mórg ziemia pszenna, budynki masywne na 12 lat, objęcie ininwentarza 7.000 zł. Centrala, Św. Marcin 78. zdw 29 618

Stajnia
i szopa zaraz do wynajęcia. Ul. Kościelna 16. zdw 29 681

Gościniec
salka, skład kolonjalny dwupokojowe mieszkanie za dzierżawę przy Poznaniu. Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 29 772/3

Odstąpię
długoletni kontrakt dogodnych warunkach składu drzewa, materjałów budowlano - opałowych większym mieście Poznańskiego. Kurjer zdw 29 653

Lokal
przemysłowy ca. 80 metrów kw. i lokal na biuro do wydzierżawienia. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 29 656

Skład kolonjalny
z mieszkaniem przy najruchliwszej ulicy miasta powiatowego, gdzie wyższe uczelnie i bogata okolica, z powodu zmiany w rodzinie zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Fiedlerowa, Wolsztyn, Biała Góra 53. nw 9 154

Skład
oraz 3 pokoje z kuchnią, wprost od gospodarza do wynajęcia. Rogoźno, Rynkowa 54 (Wielkop.). zdw 29 794

Majątek
wydzierżawię, wpłacę 200 000. — Zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 8882

16 OSOBISTE

„Polonia"
Dziękuje za pamięć, korzystać nie mogę, musowo w Domu Kupiectwa. Zwierzyniecka 12. o ile możliwe przybyć, powołując się na mnie. Wł. G. zdw 29 722

Olgierd
przyjdź! niedziela. zdw 29 542

Świadkowie
którzy byli obecni podczas wypadku samochodowego w sobotę, dnia 30. 11. 29 r. zechcą się łaskawie zgłosić do Kurjera zdw 29 480

Panie G.
o jedenastej do Wielkopolanki dnia 24. 2. 1930 r. przyjść nie mogłam. Proszę łaskawą wiadomość zdw 29 569. Hela.

Zagubione
kupony z napisem Rzeźnia Miejska w Poznaniu, wraz z portmonetką w tramwaju na linji 8, dnia 27. 2. prosi o zwrot biedna wdowa za wynagrodzeniem pod adresem: Górna Wilda 41. Restauracja. zdw 29 716

22 ROZMAITE

Obiady
na maśle 1.50. Poznańska 8/10. II. Teicherowa. zdw 29 182

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy maskowe wypożycza jedynie „Fémina" Fredry 3. zdw 27 989

Najgustowniej
i najtaniej oprawia obrazy — Witold Leworski, Wrocławska nr. 36. Pw 8678-5.21

Otwieram
nową jadłodajnię i restaurację przy Wolnicy nr. 7. od dnia 27 lutego r. b. Proszę o poparcie. Gospodarz: Rynowiecki Antoni. zdw 29 451

Podatkowe
sprawy załatwiam. Iva, Poznań, Grobla 25. zdw 29 548

„Mascotte"
Poznań, Pasaż Apollo. Tel. 18-22 Własna pracownia. Malujemy rysujemy, haftujemy na własnych i powierzonych materjałach Szybko i tanio. Rysunki dla robót ręcznych na poczekaniu, poduszki 80 gr. zdw 29 560

Obiady
kresowe, smaczne, obfite. Kantaka 8/9. III. zdw 29 588

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 9090

Cukierniczych
wyrobów kurs rozpoczyna się 3 marca na kursach Gospodarczo-Zawodowych św. Marcin 69. Wolne 4 miejsca, tylko 25 złotych. nw 9 152

Maskowe
kostjumy wypożycza. Półwiejska 6. II., lewo. zdw 29 721

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1. II. piętro. zdw 99 990

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Angielka
udziela lekcyj gruntownie. Oferty Kurjer zdw 28 766

Kursy
stenografji, pisania na maszynach miesięczne, kwartalne i półroczne Tyran-Zaworskiej, — Strzelecka 33, narożnik Placu Świętokrzyskiego. zdw 27 609/10

Pedagogiczna Szkoła tańców
4. II. rozpoczynam kurs 16 tańców nowoczesnych, narodowych. Zgłoszenia, lekcje osobiste każdego czasu Ratajczaka 21 °. Dom Rzemieślniczy. Gwarancja wyuczenia, sala doborowa. zdw 29 274

English
gives specjalist. Oferty Kurjer zdw 26 512

Tani kurs tańców
Opaliński. Mielżyńskiego 1. II., 6.30—9. zdw 27 064

Korepetytora
któryby przygotował do czterech klas gimnazjalnych poszukuję. Oferty Kurjer zdw 29 477

Poszukuję
studenta do przygotowania V. gimn. za utrzymanie. Graniczna 1. I. prawo. zdw 29 536

Studentka
udziela korepetycji. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 555

Lekcje
języków, wszelkich przedmiotów. Miesięcznie 15 zł. Korepetycje, konwersacja, tłumaczenia, egzaminy. Oferty Kurjer zdw 29 735

Kursy
stenografji, pisania maszyną rozpoczynam 4 marca. Kromczyńska. Ogrodowa 16. zdw 29 663

25 MUZYKA

Pianista
rutynowany w trudnym repertuarze wolny Oferty Kurjer zdw 29 013

Studentka
konserwatorjum muzycznego — przyjmie jeszcze kilku uczni. ul. Spokojna 29. I. zdw 29 571

Rutynowany
skrzypek repertuar wolny. Gronowski, Górna Wilda 28. zdw 29 616

Śpiewu solowego
prawidłowej emisji głosu, opartej na prawidłowym oddechu, udziela powszechnie znany pedagog W. Potemski. Zgłoszenia od 2—4 po południu. Wały Zygmunta Augusta 2, III. zdw 29665

14
pułk artylerji polowej Wlkp. w Poznaniu, zakontraktuje energicznego kierownika zespołu muzycznego. Oferty z podaniem życiorysów i warunków przesłać do dnia 15. III. 30 r. na ręce mjr. Szweda Władysława. 14 p. a. p., Poznań. Pw 9 593-53.354

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Cukiernik
kawaler, po wojskowości, dobry fachowiec, nagrodzony dyplomem, poszukuje posady. Zgłoszenia Busko-Zdrój, Kilińskiego 46. Sarnecki Bolesław. zdw 28 910

Inteligentny
młodzieniec poświęci się w teatrze objazdowym. Zgłoszenia Kurjer zdwp 29 389

Kucharz
poszukuje posady. Borowicz. — Krosno, p. Mosina. zdw 28 656

Dla mego szofera
gorliwego i sumiennego szukam zaraz lub później posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 28 685

Maszynistka
młodsza z praktyką poszukuje posady. Kurjer zdw 28 720

Dziewczyna
uczciwa, skromna z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 29 577

Poszukuję
posady jako niania pielęgniarka do niemowlęcia od kwietnia lub zaraz. Jackowiakówna. Słowackiego 43. zdw 29 486

Panienka
lepszego domu poszukuje posady do dzieci z szyciem. Oferty Kurjer zdw 29 516

Panienka
poszukuje posady do prowadzenia domu u samotnej osoby. — Oferty Kurjer zdw 29 513

Posługaczka
potrzebna zaraz. Małeckiego 6. II. lewo. zdw 29 519

Przyjmę
posadę inkasenta lub zastępstwo za złożeniem kaucji. Oferty Kurjer zdw 29 490

Gospodyni
szuka posady od 1. 3 Oferty Kurjer zdw 29 628

Maszynistka
biegła poszukuje posady. Kurjer zdw 28 729

Starsza osoba
inteligentna, wykształcona, znająca gosp. dom., przyjmie za skromne wynagrodzenie posadę u samotnej osoby, albo do wyręczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańsk. zdw 29 423

Pomocnik
ogrodniczy poszukuje od 1 III. posady ewentl. później Adam Nowak. Gorzycki poczta Czempin, powiat Kościan. zd 29 007

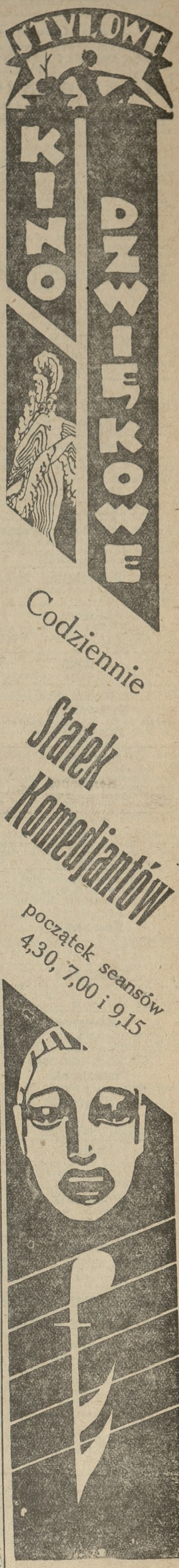

Cw 4351

W kinie Odeon, ul. 27 Grudnia 14.
Od dziś niebywała niespodzianka **Jadwiga Smosarska, Marja Malicka i Józef Węgrzyn** występują w wielkim miłosnym filmie p. t.
NIEWOLNICA MIŁOŚCI
W niedzielę i święta od godz. 3-ciej. zw 22003

Osoba
starsza inteligentna znająca dobrze gospodarstwo domowe, kuchnię, zaprawy, wyroby, ogród, poszukuje posady od 1. 3. lub później do samotnego pana na majątek lub w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 28 707

Panna
przystojna, muzykalna, ze znajomością języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie, pisząca biegle na maszynie, znająca szycie i robótki, przyjmie posadę w charakterze bony względnie towarzyszki. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 28 917

Maszynistka
z czteroletnią praktyką w kancelarji adwokacko-notarjalnej poszukuje posady od 1 kwietnia. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 29 076

Osoba
inteligentna, młodsza, uczciwa, poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia domu. Oferty Kurjer zdw 29 247

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem przed lub po południu. Oferty Kurjer zdw 29 518

Biuralistka
młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 526

Techniczka dentystyczna
w złocie (lane), kauczuku i operatywie pewna szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 29 525

Poszukuję
posługi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 522

Służąca
uczciwa do wszystkiego szuka zaraz posady z praniem. Oferty Kurjer zdw 29 551

Starsza
dziewczyna spokojna poszukuje posługi najchętniej na cały dzień Oferty do Kurjera zdw 28 715

Dziewczyna
starsza szuka zajęcia ze spaniem lub bez. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 591

Panienka
z porządnej rodziny — szuka lepszej posady zaraz w charakterze pokojowej lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 29 585

Panna
inteligentna, uczciwa poszukuje posady do dzieci na wyjazd zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 9082

Bednarz - kołodziej
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 457

Poszukuję
posady od 1. 3. za kucharkę z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 29 743

Panienka
z dobremi świadectwami szuka posady do dzieci. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 813

Dziewczyna
do wszelkich prac poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 456

Tylko u lepszego państwa!
Egz. ślusarz zna różne typy samochodu i obsługę poszukuje posady zaraz celem osiągnięcia dyplomu za małem wynagrodzeniem i utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 488

Posługi
szuką uczciwa dziewczyna, dobre świadectwa od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 29 444

Pomocnik
fryzjerski, biegły w strzyżeniu pań poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer rw 8892

Poznanianka
inteligentna, dobra, wymowna polsko-niemiecka przyjmie posadę bony w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 29 491

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Upadły anioł".
Aurora: „Chata wuja Toma".
Casino: „Złodzieje hotelowi".
Collosseum: „Cud XX. wieku"
Metropolis: „Głos z zaświata"
Odeon: „Niewolnica miłości".
Stylowe: „Statek Komedjantów".
Słońce: „Hrabia Cagliostro".
Wilsona: „Dziewica Orleańska".

Praczka
szuka prania poza domem. Oferty Kurjer zdw 29 695

Piekarz
poszukuje posady. — Pracował dłuższy czas samodzielnie. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 29 421

Szofer - maszynista
poszukuje posady, zna obsługę traktorów. Oferty Kurjer zdw 29 390

Poszukuję
posady woźnego lub woźnicy z mieszkaniem zaarz lub od 1-go kwietnia z dobremi świadectwami. Wskaże Kurjer zdw 29 025

Szofer
kawaler, lat 26, z siedemletnią praktyką, z dobremi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Patrykus, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 19. zdw 29 030

Osoba
inteligentna, znająca dobra kuchnię, szuka posady wyręczycielki lub samodzielnej gosposi. Oferty Kurjer zdw 29 694

Inwalida
wojenny stolarz szuka pracy. — Wykonuje polerowanie i bejcowanie mebli oraz wszelkie naprawy po cenie przystępnej. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 29 822/a

Inwalida
wojenny z rodziną poszukuje posady na majątku jako kasjer lub książkowy. Obeznany w książkowości rolniczej, prowadzeniu solectwa pisze na maszynie. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 29 821/a

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 29 688

Dziewczyna
ze skromnem gotowaniem do dwu osób szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 29 671

Dziewczyna
z dobremi świadectwami, z gotowaniem, do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 732

Panienka
do dzieci i lekkich prac domowych umiejąca szyć szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 761

Registrator kawaler
lat 24, prosi o jakąkolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 29 739

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem lub bez szuka posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 29 660

Początkująca
krawcowa poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 29 655

Borowy - strzelec
kawaler, lat 27, wszechstronnie obeznany z gospodarką leśną, obeznany z hodowlą bażantów i prowadzeniem wyżłów, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 797

Poszukuję
posady inkasenta od 15. 3. lub 1. 4. 1930 z dobremi referencjami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 036

Były
oficer armji zaborczej, inteligentny szofer, ze średniem wykształceniem, władający obcemi językami, trzy lata praktyki, prosi o jakąkolwiek pracę, gdyż znajduje się w bardzo ciężkich warunkach materjalnych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 137

Dzielna
ekspedjentka-bufetowa poszukuje posady, także z obsługą gości. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 060

Starsza
panna rzetelna, skromnych wymagań, zna dobre gotowanie i szycie poszukuje posady do 1 osoby lub 2 starszych od 1 marca lub 15. Adres: Poznań, Górna Wilda 71, S. Machynia. zdw 29 465

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
młodsza do wszelkich prac domowych zaraz. Św. Marcin 5, IV., prawo zdw 29 639

Posługaczka
czysta, uczciwa na 3 godz. przed południem z praniem potrzebna. Skryta 11, II. prawo. zdw 29 553

Parobek
może się zaraz zgłosić. Dębiecka 17. zdw 29 521

Technika dentystycznego
samodzielnego do wszelkich prac złotych i kauczukowych poszukuje od 15 marca. Z. Hofman, dentysta, Krotoszyn, Rynek. zdw 27 498

Uczenica
do ekspedycji w lepszym składzie z. pensją potrzebna. Zalety wyjątkowej bystrości i uczciwości warunkiem. Życiorys, świadectwa gimnazjalne do Kurjera zdw 29 602

Dziewczę
do dzieci i pomocy w domu od 1. 3. 30. potrzebne. Pucińska, Ratajczaka 33. zdw 29 622

Służąca
do wszystkiego zaraz. Zgłoszenia rano 8—9. Matuszewski, Łazarz-Karwowskiego 24, I. zdw 29 627

Już nadeszły
najnowsze materjały wiosenno - latowe. Na materjały posezonowe udzielamy **wysokie rabaty.**
GUSTAW MOLENDA i SYN
Poznań, plac Świętokrzyski 1. Tel. 55-15
własne fabryki w Bielsku na Śląsku. Pw 9405-9,408

25 złotych
dziennie nietrudno zarobić lekką domową pracą piśmienną. Zgłoszenia z miast i prowincji. F-a „Carbon" Gdynia. zdw 28 106

Służąca
z gotowaniem potrzebna od 1. III. Ludwiczak. Strzelecka 21. zdw 29 176

Hafciarka
siła pierwszorzędna, — znająca technikę robót kobiecych, potrzebna od 1. IV. b. r. Zgłoszenia do f-y W. Chmara, Brodnica/Drw., ul. Kościuszki 7. zdw 29 429

S. Choynacki S. Choynacki S. Choynacki

S.G. SPRZEDAŻ REKLAMOWA

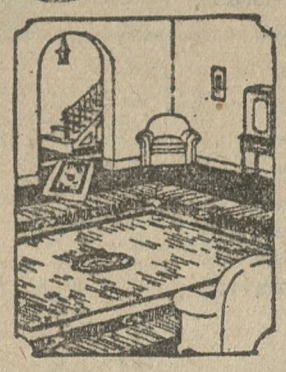

DYWANÓW i FIRANEK oraz MATERJAŁÓW na ubrania, suknie i płaszcze.
Proszę przybyć jeszcze dziś
Nie podaję cen, gdyż mówią one zbyt mało skoro nie widzi się gatunku.

PARTJA serwetek kolorowych teraz 65 gr.

S. Choynacki
MATERJAŁY NA UBRANIA I SUKNIE
DYWANY — FIRANKI
POZNAN ST. RYNEK 52 TELEFON 1361

ZA GOTÓWKĘ

10% RABATU na wszelkie nie objęte redukcją cen towary.

20% RABATU na pojed. okna firanek i garnit. kolor.

RESZTKI za bezcen.

S. Choynacki S. Choynacki S. Choynacki

Pw 9597/8-9,284/5

Służąca
z gotowaniem bez spania potrzebna. Marcelego Mottego 2, Turek. zdw 29 607

Fryzjerka
na stałe lub na wypomóżkę. — Kantaka 6. zdw 29 594

Młodszy
pomocnik fryzjerski zaraz potrzebny. Jan Guzikowski, Miejska Górka. zdw 29 124

Potrzebna
od 1 marca r. b. biuralistka pisząca biegle na maszynie (Underwood) do wstępnych prac biurowych z ładnym charakterem pisma. Piśmienne zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 9,236 Pw 9568-9,236

Fryzjerka
na soboty lub kursistka potrzebna Matejki 48/9 zdw 28 924

Dziewczyna
młodsza do wszelkiej pracy może się zaraz zgłosić. Hôtel Royal, — św. Marcin 38. zdw 29 819

Agent
branży maszynowej może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 29 815

Kasjerka
do składu towarów kolonjalnych z praktyką zaraz potrzebna. Bogdan Leitgeber, 27 Grudnia 6. zdw 29 830

W składzie
win i wódek wakuje posada starszego ekspedjenta, zdolnego do odwiedzania miejscowych składów spożywczych etc. Kandydaci li tylko dobrze poleceni zechcą oferty z odpisami świadectw nadesłać do Kurjera zdw 29 413

Poszukuję
agentów (tek) do sprzedaży pokupnych nowości, byt zapewniony. Oferty Kurjer zdw 29 532

Kierownika
do składu kolonjalnego z kaucją 2.000 gotówką przyjmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 568

Pielęgniarka
znająca szycie potrzebna do starszej pani w Poznaniu zaraz. Adres wskaże „Par", Poznań, 27. Grudnia 18. Pw 9569-58,86

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste. Poznań, Szwajcarska 12. I ptr. lewo. zdw 29 360

Uczeń
do rzeźnictwa potrzebny. — W. Wolny, Swarzędz. zdw 29 401

Poważny
Bank zaangażuje zdolnych i wymownych zastępców do sprzedaży dolarówek i premjówek. Płacimy prowizję wyższą o 25% od konkurencji. Skrupulatne obliczenia prowizyjne co 15 dni. Początkujących pouczamy. Zgłoszenia Lwów. Skrytka pocztowa 271 nw 8 929

Aptekarza
lub magistra z dłuższą praktyką poszukuje od 1 kwietnia. Apteka pod „Lwem", Królewska Huta. dw 4335

Poszukuje
się na większy majątek od 1-go kwietnia kasjerki z wyręczeniem pani domu, pisarza, służącego-kawalera i od 15 marca ogrodnika-bartnika, kawalera. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 493

Pomocnik
fryzjerski potrzebny na soboty. Gołębia 10/11. zdw 29 731

Służąca
młodsza, uczciwa, do wszystkiego potrzebna. Grunwaldzka 13, p. lewo. zdw 29 734

Do dzieci
(troje) inteligentna dziewczyna z dobremi świadectwami od zaraz. Zgłoszenia Wierzbięcice 14 m. 15. dw 4342/3

Pomocnik
fryzjerski na sobotę może się zgłosić. Kościelna 11. zdw 29 664

Chłopiec
do biura z pierwszorzędnemi referencjami potrzebny. Szczegółowe zgłoszenia do Kurjera zdw 29 645

Poszukuje się
zaraz dziewczyny na wieś do wszelkiej pracy domowej i drugiej do dzieci — 2 dziewczynek. Zgłoszenia do niedzieli włącznie po południu od 2—5 godz. ul. Patrona Jackowskiego 33, III., — p. Klimczyk, lewo, front. zdw 29 624

Prasowaczka
dzielna potrzebna zaraz. Piotra Wawrzyniaka 3, prasowalnia. zdw 29 638

Pomocnik
fryzjerski potrzebny na soboty. Dąbrowskiego 38. jw 3 456

Uczenice
do szycia zaraz potrzebne Chic „Parisienne", Podgórna 12 b, parter, prawo. zdw 29 632

Pomocnik
fryzjerski na soobty może się zgłosić. Dąbrowskiego 56. jw 3451

Posługaczka
potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 4 I. lewo. zdw 29 697

Posługaczka
potrzebna zaraz. Zgłoszenia Wrocławska 14 wysoki parter. zdw 29 659

Służąca
z gotowaniem, pracowita, do lepszego domu. Hapke, Fredry 12. zdw 29 650

Fryzjer
potrzebny. Kanałowa 3. zdw 29 782

800 — 1 000 zł
kto z panów wypożyczy, otrzyma stałą posadę w przedsiębiorstwie szczotkarskim, może być niefachowiec. Adres wskaże Kurjer zdw 29 817

Posługaczka
do pracy w godzinach popołudniowych może się zgłosić. Ulica Niecała 3, III., prawo (poprzeczna Grunwaldzkiej). zdw 29 809

Modelkę
wielkość 42, z ładnym charakterem pisma poszukuje Fabryka Konfekcji, Fr. Kaszewski i Sp., plac św. Krzyski 1. zdw 29 799

Fryzjerka
na wypomóżkę, 50 %. Matejki 7. zdw 29 788

Potrzebne dziewczę
do posyłek. Zgłoszenia skład papieru, ul. Wielka 15. zdw 29 796

Gosposia
samodzielna do wszystkiego potrzebna. Kanałowa 9, Fabryka. zd 29 770

Posady
kilku leśniczych i sekretarza nadleśnictwa do obsadzenia Warunki służbowe równe z warunkami służby państwowej. Tylko kandydaci poniżej 40 lat, z ukończoną szkołą leśną, dobremi świadectwami będą uwzględnieni — tudzież b. wojskowi W. P. — Urząd leśny Strugi-Przygodzice, poczta Przygodzice powiat Ostrów Wlkp. zdw 29 753

Uczenicę
kursistkę przyjmie zakład fryzjerski. Adres wskaże Kurjer zdw 29 746

Potrzebny
zaraz chłopiec 16—18 lat najchętniej sierota do wszystkich prac hotelowych. Warunek: uczciwy, pracowity. Oferty piśmiennie. — H. Borowicz, Oborniki, Hotel Centralny. nw 9165

Służąca
do dwojga dzieci i lekkich prac z gotowaniem. Bukowska 28 a, Karczewska. zdw 28 489

Posługaczka
lub służąca potrzebna. Wieczorek Jeżycka 35. zdw 29 445

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Nowacka, Piekary 10. zdw 29 448

Dziewczyna
do wszystkiego może się zgłosić zaraz. Juljan Springer, Strusia 10. I. p. zdw 29 449

Posługaczka
potrzebna. Buszkiewiczowa, Działyńskich 2. zdw 29 452

Ogrodnik - kawaler
uczciwy, pracowity, trzeźwy do ogrodnictwa handlowego potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw, pretensjami do Kurjera zdwp 29 455

Służąca
najchętniej wiejska z gotowaniem zaraz potrzebna. Ziegler, Górna Wilda 75. zdw 29 458

Młodą
panienkę mówiącą po polsku i niemiecku, dobrej rodziny przyjmę do pomocy w składzie z przyłączeniem do rodziny zaraz lub od 1. 3. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji i dołącz. fotografji uprasza Th. L. Bonin, Chojnice (Pom.) zdw 29 757

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. — Adwokat Dr. Krzyżankiewicz, ul. Nowa 7. zdw 29751

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Poznańska 31. zdw 29 742

Agentów wprawionych do zbierania fotografji
angażuje F-a „Diana", Rynek Łazarski 9, płaci zł 1.50 gr za sztukę i pensję stałą. zdw 29 461

Dryker
do wykonywania wyrobów tłoczonych potrzebny zaraz. Zgłoszenia do firmy Kubś i Gogołkiewicz, Zaułek św. Wojciecha 2. zdw 29 478

Służąca
potrzebna do wszystkiego, z dobremi świadectwami. Napieralska, Grunwaldzka 25. zdw 29 487

Hafciarka
do haftów bajorkowych, wpracowana potrzebna również uczenica może się zgłosić. Adres Kurjer zdw 29 506

Dziewczyna
wiejska, uczciwa pokojowa potrzebna od 1 kwietnia na probostwo. Oferty do Kurjera zdw 29 509

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Wodna 15. rw 8 884

Sekretarki
biegłej w książkowości, władającej poprawnie polskim i niemieckim w słowie i piśmie, piszącej na maszynie w obu językach, poszukuje od 1. marca większy majątek na Pomorzu. Świadectwa, referencje, życiorys, fotografje, żądane wynagrodzenie podać do Kurjera pod dw 4350

Młodszej
maszynistki, znajomością książkowości, polsko niemieckiej, poszukuję zaraz. Osobiste zgłoszenia: sobota 12—1 Iva. Grobla 25. zdw 29 547

Humor zagraniczny

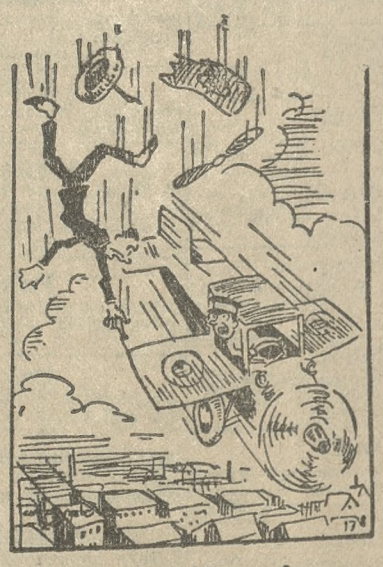

Przytomność umysłu
— Panie, nie chciałby pan użyć mojej taksówki?

Przedpłata na marzec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80 pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południ. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.